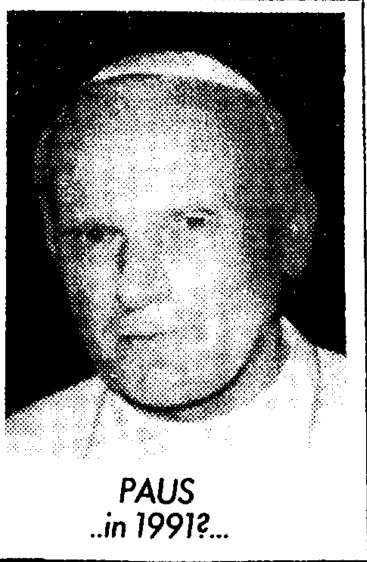

PAUS ..in 1991?...

106E JAARGANG — NO.: 58 ZATERDAG 11 MAART 1989

AMIGOE

In 1991 verschijnt de paus misschien voor Maria

Delegatie eind maart naar Nederland

Willemstad op World Cultural Heritage List van Unesco

WILLEMSTAD — Eind deze maand zal de commissie Actieplan Willemstad naar Nederland reizen voor het bijwonen van een studiebijeenkomst op 28 en 29 maart. Doel van de reis is te onderzoeken of Willemstad geplaatst kan worden op de World Cultural Heritage List van Unesco. Op deze lijst zijn steden vermeld die uit cultureel oogpunt behouden dienen te blijven. Unesco heeft voor dit doel verschillende fondsen ter beschikking gesteld. Een protocol tussen Nederland en de Antillen om te trachten Willemstad ook op deze lijst te plaatsen is in november vorig jaar reeds ondertekend.

De commissie Actieplan Willemstad staat onder voorzitterschap gezaghebber drs Elmer Wilsoe. De delegatie die naar Nederland afreist zal ondermeer bestaan uit gedeputeerde Dito Mendes de Gouveia, drs Butôt (DROV), Carlos Dip en Jacky Voges (voorzitter Monumentenzorg) namens het eilandgebied en drs Rudy Naaldijk (directeur departement Onderwijs) namens het land.

Het voornemen Willemstad op de Unescolijst te plaatsen is reeds geruime tijd in voorbereiding. Eind 1987 woonde Jacques Veeris de algemene Unesco vergadering over World Cultural Heritage List bij. Via Unesco- gelden is ondermeer de bekende Boeroeboedoer in Indonesië gerestaureerd. Om op de lijst geplaatst te worden moet een stad aan bepaalde normen voldoen. Zo moet het land waarin de stad ligt lid zijn en lidmaatschapsgeld betalen. Nederland heeft besloten het lidmaatschap aan te vragen en aangezien de Antillen onderdeel uitmaken van het Koninkrijk kunnen de Antillen ook een aanvrage voor plaatsing op de Unesco-lijst doen. In november vorig jaar is met Nederland een protocol ondertekend om een plan en een organisatie te creëren die de werkzaamheden met betrekking tot Willemstad moet coördineren. Voor Nederland tekenden ondermeer Jacques Veeris en Frits Valk van de Nederlande stichting Monumentenzorg. Voor Curaçao ondertekende ondermeer de toenmalige gedeputeerde van DROV, gedeputeerde Mendes de Gouveia. De delegatie die eind deze maand naar Nederland afreist zal een follow-up geven aan de inhoud van het vorig jaar ondertekende protocol

Nederland heeft via ontwikkelingsgelden reeds een aanzienlijk bedrag voor renovatie van de binnenstad ter beschikking gesteld alsmede voor niewbouw. Deze plannen moeten in overeenstemming worden gebracht met het Unesco initiatief. "Het gaat hierbij niet om kleine gedeeltes van Willemstad, maar de hele stad zal dan een 'historisch monument' worden", aldus gezaghebber Wilsoe. De renovatie van Willemstad omvat een abitieus plan waarbij ook gestreefd zal worden oude ambachten weer in leven te roepen. Samen met Nederland zal de delegatie tijdens de komende reis een plan opstellen om via grote donateurs Willemstad te renoveren. Gezaghebber Wilsoe verklaarde desgevraagd niet aan de komende reis te zullen deelnemen.

Wellicht wraakactie van Iran

SAN DIEGO — De bevelhebber van de Amerikaanse oorlogs- bodem UAA Vincennes, Will Rogers, is sinds vrijdag met zijn vrouw onder scherpe politie- bewaking gesteld nadat de auto van zijn echtgenote, kennelijk door een bom, ontplofte. De Vincennes haalde in juli 1988 een Iraans passagiers- vliegtuig neer met 290 mensen aan boord die allen zijn omgekomen. Uiteindelijk bleek dat dit per abuis was gebeurd. De FBI houdt er rekening mee dat het gaat om een wraak- actie. Commandant Rogers die nog steeds het bevel voert over de Vincennes, en zijn vrouw bleven ongedeerd bij de explosie. Mevrouw Rogers was met haar auto onderweg naar de school waar zij les geeft toen de eerste ontploffing zich voordeed. Vlak daarna deed zich nog een veel grotere explosie voor welke de auto geheel vernielde. (AFP-satelliet-foto).

BRADY PLAN NIET OFFICIEEL *Wereldbank, IMF en Japan positief*

VS met nieuw schuldenplan

WASHINGTON — De Verenigde Staten hebben een nieuw plan gelanceerd om de schuldenlast van de Derde Wereld te verlichten. Vrijdag verklaarde de Amerikaanse ministers van Financien, Nicholas Brady, dat daarvoor moet worden geput uit nog niet eerder gebruikte fondsen van het Internationale Monetaire Fonds (IMF) en de Wereldbank. Brady vroeg de commerciele banken de ontwikkelings- landen geld te blijven lenen en die landen meer mogelijkheden te verstrekken voor de vermindering van rente en aflossing. Volgens de minister moet de Club van Parijs, waarin Westerse overheden met vorderingen op Derde- Wereldlanden zijn verenigd, de mogelijkheid scheppen om voor elk schuldenland afzonderlijk over een betalingsvrije periode van drie jaar te onderhandelen.

Tot nu toe hebben de landen van de Club van Parijs steeds de nadruk gelegd op een uniforme benadering van de schuldenlanden. Eventuele vermindering van schulden moest door de crediteuren gelijkelijk worden gedragen. Volgens Brady kunnen afzonderlijke regelingen de schuld- vermindering versnellen en hebben de schuldenlanden daar direct profijt van.

JAPAN

Amerikaanse regeringsfunctionarissen hebben er de nadruk op gelegd dat het plan nog niet concreet en direct uit te voeren is. Ze probeerden de voorstellen van Brady wat duidelijker te maken en verklaarden onder meer dat het extra geld van het IMF en de Wereldbank in twee fondsen kan worden gestort.

Uit het ene fonds moeten dan middelen worden gehaald om de hoofdsom van de leningen te verminderen en uit het andere middelen om de rentebetalingen te verlagen. Japan zou hiervoor extra geld op tafel moeten leggen om een en ander te vergemakkelijken, aldus de functionarissen.

Hoeveel geld er op die manier vrijkomt is niet duidelijk. De bijzonderheden van het plan moeten nog worden uitgewerkt door de financiele instellingen, de banken en de geldopnemers. Een functionaris verklaarde dat het om "een tamelijk groot bedrag" kan gaan.

NORMAAL

De G-7, de Zeven grootste industrielanden, zijn al eerder geraadpleegd over de Amerikaanse suggesties. Het nieuwe plan moet niets afdoen aan het bestaande systeem van leningen. De Wereldbank moet gewoon doorgaan met geld lenen voor ontwikkelings- projecten en het IMF dient leningen te blijven verstrekken aan ontwikkelings- landen die problemen met hun betalingsbalans hebben.

Om in aanmerking te komen voor financiering onder het nieuwe Amerikaanse plan moeten de ontwikkelings- landen wel kunnen aantonen dat ze normaal aan hun huidige verplichtingen voldoen en een economisch beleid voeren dat in overeenstemming met het IMF is opgesteld. Een land dat betalings- achterstand heeft kan wel besprekingen gaan voeren over plannen om alsnog te kunnen profiteren van de nieuwe Amerikaanse voorstellen.

ANDERE BENADERING

Het nieuwe plan is een andere benadering dan het voorgaande schuldenplan, dat uit 1985 dateert en bekend is geworden onder de naam plan-Baker, naar de vorige Amerikaanse minister van Financien die nu minister van Buitenlandse zaken is. Dat plan kwam erop neer dat ontwikkelings- landen voor extra leningen in aanmerking kwamen als ze werkten aan het stimuleren van hun eigen economie.

Minister Baker redeneerde dat de schuldenlanden door economische groei aan hun verplichtingen konden voldoen. Daar is weinig van terecht gekomen. Echt veel nieuwe leningen zijn er niet verstrekt en de landen van de Derde Wereld hebben op het ogenblik een schuld van bij elkaar 1,2 biljoen dollar. Alleen al de landen van Latijns- Amerika zitten voor vierhonderd miljard dollar in de schulden.

VOOR EERST

Het vrijdag gelanceerde plan betekent voor het eerst dat de Amerikaanse regering aanstuurt op een vermindering van de schulden van de Derde Wereld. Dat kan inhouden dat er niet langer enorme geldbedragen in de ontwikkelings- landen wordt gepompt, geld dat de meeste van die landen bij lange na niet kunnen terugbetalen.

De president van de Wereldbank, Barber Conable, heeft voorzichtig optimistisch gereageerd op de nieuwe voorstellen. Hij verklaarde wel dat het plan er niet toe mag leiden dat de grote financiele instellingen zonder geld komen te zitten en dat de economie van de ontwikkelings- landen erbij gebaat dient te zijn.

WARM WELKOM

De Japanse regering heeft laten weten de voorstellen "warm te verwelkomen". Als Brady's voorstellen worden uitgevoerd dan zal Japan meer contributie gaan betalen aan de Wereldbank en het IMF en in ruil daarvoor meer zeggenschap in deze instellingen krijgen, iets waar het al lange tijd naar streeft.

De directeur van het IMF Michel Camdessus, heeft het nieuwe plan met instemming begroet en de Amerikaanse minister van Financien alle medewerking toegezegd bij de uitvoering ervan. Het doel en de belangrijkste punten uit het plan verdienen "een positief antwoord van de internationale gemeenschap", zo verklaarde Camdessus.

Fokker F-28 in Canada verongelukt

Van 69 inzittenden zijn 23 omgekomen

DRYDEN — Een Fokker F-28 van Air Ontario is vrijdag met 69 mensen aan boord neergestort bij het vliegveld van Dryden in de Canadese provincie Ontario. Bij de ramp zijn volgens de laatste berichten 23 mensen omgekomen, zo heeft Paul Knight, de vice-president van Air Ontario, vrijdagochtend meegedeeld. Van de 69 inzittenden hebben 46 het er levend afgebracht. Acht van hen zijn er zeer slecht aan toe. Zij zijn overgebracht naar ziekenhuizen in de omgeving.

Het zoeken naar de slachtoffers wordt bemoeilijkt door de hevige sneeuwval in het beboste gebied. Bij de reddingsoperatie zijn sleden, sneeuwvoertuigen en bulldozers ingezet omdat er geen wegen direct naar de plaats van het ongeluk lopen. Een aantal overlevenden liep naar een weg in de omgeving en werd daar opgepikt door de eerste reddingswerkers. De slachtoffers zijn met brandwonden en botbreuken overgebracht naar ziekenhuizen in de buurt.

ZICHT BEPERKT

Het toestel stortte kort na de start om 13.10 uur plaatselijke tijd op een kilometer van het vliegveld neer in een één meter dikke laag sneeuw. De vice-president van de luchtvaart- maatschappij Paul McKnight zei dat er aan boord, door onbekende oorzaak, brand was uitgebroken. Ooggetuigen meldden dat er rook uit het vliegtuig kwam toen het neerstortte. Het toestel zou in drie stukken zijn gebroken. De Luchtvaart- veiligheidsraad heeft functionarissen naar Dryden gestuurd om de oorzaak van het ongeluk te achterhalen.

Het toestel, vlucht 363, was van Thunder Bay in Ontario op weg naar Winnipeg, de hoofdstad van de provincie Manitoba. Het maakte een tussenlanding in Dryden, een stadje met 7.000 inwoners. Op het moment van het ongeluk was het zicht door de dichte sneeuwval beperkt.

Surinamers kunnen weer visum in Suriname krijgen

DEN HAAG — Surinamers die Nederland willen bezoeken kunnen vanaf 1 april weer gewoon via de Nederlandse ambassade in Paramaribo een visum aanvragen.

Daarmee is een einde gekonen aan de bijzondere procedure dat Surinamers alleen een visum kregen als dat in Nederland was aangevraagd door familie- leden of bekenden. Deze regeling werd in 1987 ingevoerd omdat er zoveel visumaanvragen binnen- kwamen dat de afhandeling spaak liep. Het ministerie van Justitie en dat van Buitenlandse zaken maakten gezamenlijk vrijdag bekend dat het aantal aanvragen inmiddels zodanig is gedaald dat deze eis kan vervallen.

Raad van Ministers wil meer informatie

Nog geen beslissing over Landsradio-directie

WILLEMSTAD — De Raad van Ministers heeft gisteren nog geen beslissing genomen over de maatregelen die genomen zullen worden tegen de drie directie- leden van Landsradio. Dat er maatregelen genomen moeten worden, is voor de regering duidelijk: of dat ontslag moet zijn of een andere disciplinaire maatregel, moet nog verder door minister Gumbs van Verkeer en Vervoer worden uitgewerkt.

De Amigoe berichtte gisteren uitgebreid over het vermoedelijk ontslag van de heren Nelson Vinck, waarnemend directeur van Landsradio, George Lichtveld, technisch directeur en Irving Arrindell, financieel directeur van Landsradio.

UITDIEPING

De Raad van Ministers heeft zich gisteren over de kwestie gebogen, maar de zaak voor meer informatie terug verwezen naar de minister, zo vernam de Amigoe uit goede bron. De ministers willen een nadere onderbouwing, een verdieping van de klachten tegen het drietal. De regering vindt het optreden van de betrokken ambtenaren ten opzichte van hun meerdere zeer laakbaar, met name de toon en de wijze waarop kritiek is geuit. Dat ambtenaren kritisch zijn, juicht de regering toe, maar daarbij moeten wel bepaalde egards in acht genomen worden.

Daarom is het zeker dat er disciplinaire maatregelen genomen zullen worden. De mening in de Raad van Ministers was echter dat ontslag wel zeer ingrijpend is. Het gaat bovendien om een zeer gevoelige zaak, zo meent de regering. Minister Gumbs zal de kwestie daarom verder uitwerken met de afdeling Personeelzaken. Indien er toch ontslag volgt voor één of meerdere van de directie- leden, moet de zaak bovendien goed onderbouwd worden. Ook worden de functionarissen dan in de gelegenheid gesteld zich te verantwoorden.

DINSDAG

De Amigoe vernam verder dat gisteren ook gesproken is over het feit of alle drie de betrokkenen wel een even zware 'straf' verdienen. Mogelijk zullen er verschillende disciplinaire straffen volgen. Naar alle waarschijnlijkheid buigt de Raad van Ministers zich volgende week dinsdag wederom over deze kwestie. Minister Gumbs was tot gisteravond laat in bespreking met functionarissen van de afdeling Personeelszaken.

Vanmorgen vroeg is hij terug gereisd naar Sint Maarten en was daar niet bereikbaar voor de Amigoe.

Regering 'bevrijd' Afghanistan

ISLAMABAD — In "bevrijd" Afghanistan is de overgangsregering van het Afghaanse verzet bijeen gekomen onder leiding van president Szibghatullah Mojadiddi (rechts op foto). Er werd bij die gelegenheid ook een persconferentie gehouden. De vergadering had vooral een symbolisch karakter. (AFP/satelliet).

BETESDA GISTERAVOND OFFICIEEL GEOPEND

Kritiek op jarenlange voorbereidingstijd

Verpleegtehuis belangrijke bijdrage volksgezondheid

WILLEMSTAD — "Waarom heeft het negen jaar moeten duren voordat het verpleegtehuis Betèsda is gerealiseerd?" Die vraag stelde premier Maria Liberia-Peters gisteravond bij de officiele opening van het nieuwe verpleegtehuis. "De trage voorbereiding van dit soort grote projecten is een probleem waar kleine landen, ontwikkelings- landen, mee kampen. We kunnen onze behoeften beschrijven, maar het is moeilijk die te realiseren", aldus de premier. Zij meent echter dat men al doende leert en sprak de hoop uit dat de ervaring die men opdoet met de voorbereiding van dit soort projecten, aangewend zal worden om andere projecten sneller tot een goed resultaat te brengen.

Alle sprekers gisteravond op de patio van het verpleegtehuis Betèsda gingen in op de lange voorbereidingstijd van het project. Voorzitter Frank Gressman van de stichting verpleegtehuizen Curaçao heeft zich echter niet laten ontmoedigen. Hij vertelde dat hij elf jaar geleden de eerste bespreking voerde over de noodzaak van een verpleegtehuis. Langdurige zieken kunnen hier terecht, evenals terminale patienten. Niet alleen is een bed in het verpleegtehuis goedkoper dan in het ziekenhuis, maar deze omgeving is voor de mensen zelf ook prettiger. Bovendien maakt dit de stap terug naar huis, iets gemakkelijker.

MIJLPAAL

"Alhoewel iedereen overtuigd was van de noodzaak dat er een verpleegtehuis moest komen, bleek het een lange en moeilijke weg te zijn die we moesten afgaan om dit te bereiken", aldus Frank Gressman. Hij noemde het verpleegtehuis een "belangrijke mijlpaal voor de volksgezondheid op Curaçao". "Nu gaat echter het échte werk pas beginnen: nu moeten we er een succes van maken en het tehuis op goede wijze exploiteren", aldus Gressman. Hij kondigde aan dat de private sector door de stichting benaderd zal worden voor financiele steun: "een verpleegtehuis komt ten goede van de gehele bevolking. Het is daarom niet alleen de overheid die voor de kosten moet opdraaien."

Minister- president Maria Liberia- Peters (die gisteravond ook namens minister Louis Gumbs van Volksgezondheid het woord voerde) kwam in 1980 al voor het eerst in aanraking met het project. Als gedeputeerde werd zij toentertijd uitgenodigd een bespreking bij te wonen. "Ik sta hier met gemengde gevoelens: aan de ene kant ben ik blij dat het project eindelijk is gerealiseerd en de mensen niet langer in het ziekenhuis opgevangen hoeven te worden. Aan de andere kant vraag ik me af waarom het zo lang heeft moeten duren", aldus de premier. Zij wijt dit aan de kleinschaligheid van het eiland maar meent dat we met de ervaring die wordt opgedaan met elk project dat tot stand komt, op den duur projecten sneller kunnen voorbereiden en afwikkelen.

Gedeputeerde George Hueck die zijn zieke collega Nelson Monte verving, noemde het verpleegtehuis "zeer belangrijk voor de volksgezondheid". Ook hij sprak de hoop uit dat dit soort projecten in de toekomst sneller gerealiseerd kunnen worden. Hueck filosofeerde gisteravond over het veranderde levenspatroon in de gemeenschap: "vroeger werden grootouders door de kinderen met liefde in huis opgenomen. Zij waren een deel van het gezin en ontvingen genegenheid en respect. Dat terwijl de mensen in die tijd toch geen hoog inkomen genoten. Toch deelden zij dat. Terwijl men het zich tegenwoordig veel beter kan veroorloven om de ouderen op te vangen, gebeurt dat vrijwel niet meer. Men lijkt van de grootouders te willen vluchten en zijn blij met instituten zoals Betèsda waaraan de zorg kan worden overgedragen. Dat moet veranderen", aldus George Hueck.

De Nederlandse vertegenwoordiger voor ontwikkelingssamenwerking, Lammert de Jong, was gisteravond de enige spreker die zich niet verbaasde over de lange voorbereidingstijd. "Bijna vijf jaar geleden vond de officiele ondertekening plaats van het contract. Ik heb vanmiddag nog nagemeten hoeveel ruimte het dossier van dit project in beslag neemt: dat is achttien centimeter. Als regel wordt er geklaagd over de lange voorbereidingstijd die projecten nemen. Dat is bij dit soort grote projecten echter ook logisch. De projecten moeten financieel verantwoord kunnen worden. Ook is van belang om de toekomstige exploitatiekosten in overweging te nemen. Het project is indertijd aangehouden in verband met de herstructurering van de gezondheidszorg. De kosten van de volksgezondheid zijn echter nog steeds te hoog en komen voor het grootste gedeelte voor rekening van de overheid", zo merkte de Nederlandse vertegenwoordiger van ontwikkelings- samenwerking op.

HOGE KOSTEN

Ook het hoofd van de Geneeskundige Gezondheids Dienst (GGD), Mac Kibbelaar, ging in op die hoge kosten. "In 1985 nam de GGD het controversiele besluit om het project aan te houden. Alhoewel we overtuigd waren van de noodzaak van een verpleegtehuis, werd toch gevraagd het project te stoppen. We hadden daar een goede reden voor: gebleken was dat de volksgezondheid de regeringen 200 miljoen gulden per jaar kostte. Daar moest een eind aan gemaakt worden. Bovendien kregen bepaalde probleemgebieden in de volksgezondheid te weinig aandacht." Pas toen het project verder werd uitgewerkt, wilde de GGD haar goedkeuring hieraan hechten.

Om het verpleegtehuis een naam te geven, organiseerde de stichting een prijsvraag. Daar reageerde maar liefst 132 mensen en de naam Betèsda van mevrouw Goedhart werd de beste bevonden. Niet alleen omdat deze naam lekker in het gehoor ligt en in de meeste talen makkelijk is uit te spreken, maar ook omdat de naam zeer toepasselijk is. Betèsda staat in de bijbel namelijk voor een bron van levenswater.

Landsloterij steunt sport-projecten

WILLEMSTAD — De Landsloterij heeft voor het jaar 1985 wederom een aantal projecten gekozen die financiële steun zullen ontvangen van deze instelling. Voor bijna 469.000 gulden komen 10 projecten en evenementen in aanmerking voor de steun van Landsloterij.

De 'pot' zal als volgt verdeeld worden:
De Judo Stichting Curaçao krijgt *f*10.000 voor de aanschaf van 72 judo matten.
Fundashon Sentro di Dama (vrouwenvereniging) krijgt 18 mille voor 'Post Nairobi Action Plan 1988-2000'.
De exploitatie- kosten ten behoeve van de productie van een serie educatieve TV- films voor het onderwijs steunt de Landsloterij, Stichting Tayer Educativo pa Television met *f*5.000.
*f*80.000 heeft Landsloterij uitgetrokken om FWM Table Tennis Foundation te helpen bij de aanleg van een multifunctionele sportzaal te St Maria.
De Stichting Kinderoorden Brakkeput krijgt *f*53.000 voor de uitbreiding, verbouwing en restauratie van haar paviljoen 2.
Een bedrag van *f*24.926,40 gaat naar de Nederlands Antilliaanse Zwembond voor medefinanciering van reis- en verblijfkosten van twee delegaties, respectievelijk naar de kampioenschappen van de Confederation Centro Americano y del Caribe en naar de VII- de Jeugdzwem- kampioenschappen van de Caribische eilanden.
SV Racing Club Curaçao valt in de 'prijzen' met *f*185.000 voor het bouwen van een clubhuis volgens plan C
De Stichting voor Blinden krijgt *f*75.000 ten behoeve van een studio voor gesproken lectuur voor blinden.
Met *f*13.000 wordt voor de patiënten van de Capriles- kliniek de 'Dia Dr Capriles' georganiseerd.
Tot slot zijn voor de oprichtingskosten en de lidmaatschap van de International Yacht Racing Union Board Sailing Association *f*5.000 beschikbaar gesteld.

Oprichting Bureau Zieken Voorziening

Discrepantie in medische behandeling moet verdwijnen

WILLEMSTAD — De discrepantie die momenteel bestaat op het gebied van medische behandeling, moet verdwijnen. Het Bestuurscollege streeft ernaar dat iedere burger een gelijke medische behandeling krijgt. In dit kader wil het Bestuurscollege een algemene ziektekosten- verzekering voor elke inwoner instellen. Daartoe heeft gedeputeerde Nelson Monte een commissie bestaande uit vertegenwoordigers van de G.G.D., ziektekosten overheids- gepensioneerden (ZOG), S.V.B. en de afdelingen van het eilandgebied Curaçao, benoemd. Deze commissie moet de nodige stappen voorbereiden om een Bureau Zieken Voorziening op te richten dat de algemene verzekering voor medische kosten moet regelen, aldus Eitel Pietersz het radioprogramma van de politieke partij SI.

Het vorige Bestuurscollege waarin Movimentu Antia Nobo en de Democratische Partij de meerderheid hadden besteedden zeer weinig aandacht aan de openbare volksgezondheid. Jarenlang zijn de gigantische problemen op dit gebied genegeerd. De huidige regering heeft van de vorige regering de ernstige problemen in de sector openbare volksgezondheid geërfd. Onder meer was daar het conflict tussen de partners in het St. Elisabeth Hospitaal, waarin uiteindelijk de patient het kind van de rekening werd, het ernstige gebrek aan ambulances en apparatuur, het personeelsconflict bij de ambulance dienst van de G.G.D., de problemen van de tarieven van huisartsen en specialisten en een gebrek aan professionalisme in verschillende medische sectoren.

INVENTARISATIE

Gedeputeerde Nelson Monte die belast is met Openbare Volksgezondheid heeft een inventarisatie gemaakt van de problemen die er bestaan op het gebied van openbare volksgezondheid en de klachten van de bevolking. De lijst van klachten is lang. Zwangere vrouwen hebben klachten, personen die gebruik maken van de p.p. kaart reclameren en volwassenen klagen over de medische behandeling die ze krijgen.

De huidige gedeputeerde heeft reeds een bevredigende oplossing gevonden voor de problemen in het ziekenhuis in die zin dat er tussen partijen weer een basis van vertrouwen is ontstaan. Ook het personeel van de ambulancedienst is bijgeschoold en er zijn twee nieuwe volledig uitgeruste ambulances gekocht. Binnenkort zullen er nog drie nieuwe ziekenwagens bijkomen. Eén daarvan zal permanent te Banda Bou gestationeerd worden.

In de afgelopen tien maanden dat de huidige regering het land bestuurt is veel werk verzet om de situatie te verbeteren, maar deze is nog verre van optimaal, aldus Eitel Pietersz. Hij vindt het dan ook ironisch dat degenen die jarenlang in het Bestuurskantoor hebben gezeten, de medische verzorging op een onverantwoordelijke manier hebben verwaarloosd en de huidige gedeputeerde verwijten maken over de situatie in de gezondheidszorg waaraan zij zelf tijdens hun regeerperiode hebben bijgedragen. Tot zover Eitel Pietersz van SI.

Rob Braeken exposeert land- en zeekaarten

De wereld op papier

WILLEMSTAD — Wiskundig is het onmogelijk een bol of hol oppervlak natuurgetrouw weer te geven op een vlak stuk papier. Sinds de wereldschokkende ontdekking dat de aarde rond is hebben kaartenmakers zich dan ook het hoofd gebroken over de vraag hoe de kromming van het aardoppervlak met de minste vervorming op een stuk papier geprojecteerd moet worden.

Dit is slechts één interessant aspect van de cartografie: de kunde land en zee in kaart te brengen.

Rob Braeken zou er uren over kunnen vertellen. Deze zondag opent hij een expositie van oude land- en zeekaarten van het Caribisch gebied in Gallery 86 in de Bloksteeg te Punda.

De land- en zeekaarten die Braeken de komende tijd exposeert zijn originele gebruikte navigatiekaarten zowel als decoratieve kaarten. Zij zijn gemaakt in de eeuwen van de ontdekkingsreizen en de kolonisatie van de Nieuwe Wereld.

Rob Braeken studeerde nietwestere sociologie, ook wel antropologie of volkenkunde genoemd. Voor zijn doctoraal koos hij als bijvak buiten zijn studiegebied de historische cartografie als onderdeel van de studierichting geografie. Braeken werd assistent van een professor en werd er op uit gestuurd naar bibliotheken en archieven om collecties te catalogiseren. Van het een kwam het ander en Braeken ging veilingen en markten bezoeken. Zijn bijvak werd zijn hoofdvak en langzaam maar zeker ging hij de handelskant op.

In Utrecht heeft hij een antiquariaat, waar hij handelt in boeken en prenten. Zijn belangstelling voor kaarten die specifiek te maken hebben met de Caribische regio is te verklaren uit zijn studieperiode, waarin hij een specialisatie kreeg in Latijns- Amerika. Ook colleges over de koloniale geschiedenis wekten zijn belangstelling.

Rob Braeken is een van de weinige handelaren in land- en zeekaarten. In Utrecht heeft hij een antiquaar aan huis. Een echte winkel wil hij niet. "Ik moet ongebonden zijn om te kunnen reizen", zegt Braeken. "Het komt er dan ook in vele gevallen op neer dat ik mijn klanten bezoek in plaats van zij mij.

Zijn koopwaar, de authentieke kaarten, heeft een waarde die per stuk verschilt van 150 tot 4000 gulden. Het zijn allen originelen. Braeken handelt niet in afdrukken. Wel is hij op dit moment bezig met reproducties voor CITCO.

"Het Caribisch gebied zit economisch in de lift. De belangstelling voor kaarten en andere historisch waardevolle artikelen is groeiende. Maar doordat er meer kaarten verkocht worden aan particulieren zijn er ook minder kaarten verkrijgbaar en gaat de prijs omhoog", zegt de cartografie-deskundige.

"Overigens zijn dit wel stukjes historie voor een redelijke prijs. Porselein en meubels bijvoorbeeld uit dezelfde tijd zijn veel duurder. De veiling van de opgedoken lading van de Batavia die in de buurt van Indonesië op de zeebodem ligt, heeft miljoenen en miljoenen guldens opgebracht.

Hoe zit het met discrepantie tussen de hobbyist die alles verzamelt en de handelaar die alles weer verkoopt. Als die twee in één persoon verenigd zijn, geeft dat geen innerlijk conflict?

"Dat is wel eens het geval, maar als handelaar verkeer ik in de prettige positie dat ik kan verkopen maar ook iets anders ervoor in de plaats terug kan kopen. Natuurlijk heb ik een eigen kleine verzameling, maar na een aantal jaren vervang ik een deel van mijn collectie." Van de verhandelbare collectie maakt Braeken twee maal per jaar een catalogus voor belangstellenden.

VIER TECHNIEKEN

In de cartografie werden vier uitvoeringstechnieken toegepast. De oudste is die van het manuscript: de met de hand getekende of geschilderde kaart. Daarna kwamen de houtsnede, de kopergravure en de lithografie. Druktechnieken die van de 15de tot en met de 19de eeuw gebruikt werden. Door middel van de drukpers konden kaarten in een oplage van soms enkele honderden verspreid worden.

Nederland had daarin in de 16de en 17de eeuw de belangrijkste rol. De faam van de Nederlanders op het gebied van meten, carteren en drukken reikte tot over de grenzen. Zij verbeterden de kaarten die de Portugezen en de Spanjaarden gemaakt hadden van de zeeën en kuststroken die zij verkend hadden.

Eind 17de eeuw begon wat Braeken noemt de degeneratie van Nederland. De Lage Landen gingen zich steeds meer richten op het uitgeven van kaarten, terwijl de Fransen en Engelsen zich steeds meer gingen bezig houden met het in kaart brengen.

Kaartenmaker Blaeu, verwierf in die tijd bekendheid met zijn uitgeverij. Drukken deed hij zelf. Het inklaren liet hij doen door de kindertjes van het weeshuis van Amsterdam."

Hoewel de macht van de drukpers bekend is, is de tand des tijds sterker. Van alle kaarten die door de eeuwen heen verschenen zijn, is een groot aantal verloren gegaan (scheepsrampen), kwijtgeraakt of door klimaatsinvloeden zwaar beschadigd. Ook zijn veel wereldkaarten — omdat er 'moderne' kaarten voor in de plaats kwamen — weggegooid. Voor de hedendaagse verzamelaars iets ondenkbaars.

Rob Braeken is expert op het gebied van de cartografie. Studie van deze kunde en het verzamelen en verkopen van antieke kaarten hebben zijn antiquariaat Mercator in Utrecht de nodige nationale en internationale bekendheid gegeven. Braeken is in Nederland bereikbaar via postbus 19032.

Op Curaçao is contact mogelijk via Hennie Blok van Gallery Eighty-Six aan de Bloksteeg (uitkomend op de Breedestraat ter hoogte van de Centrale Bank. Het telefoonnummer van de expositieruimte is 613417.

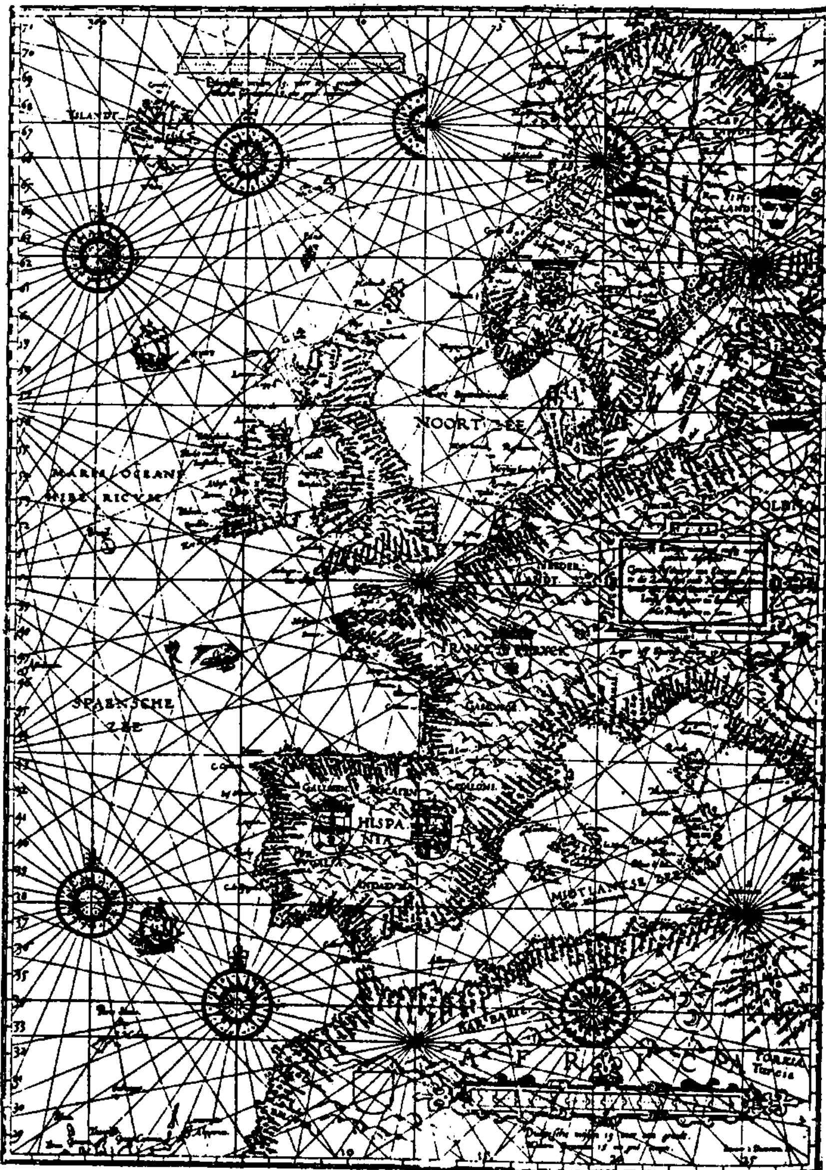
De openingstijden van de expositie zijn van dinsdag tot en met vrijdag van 09.30 tot 12.00 uur en van 15.00 tot 17.30 uur. Op zaterdag is de gallery open van 09.30 tot 13.00 uur.

Caribische cartografie in Gallery 86

WILLEMSTAD — Van 12 tot 29 maart is in Gallery 86 een tentoonstelling van oude land- en zeekaarten van het Caribisch gebied. Deze expositie heeft de naam 'ANTILIA' meegekregen.

Vrijwel alle tentoongestelde kaarten en prenten zijn te koop. De tentoonstelling wordt op zondagmiddag 12 maart om vijf uur geopend door Rob Braeken met een korte inleiding over de cartografische geschiedenis van het Caribisch gebied van de 15de tot en met de 19de eeuw.

** Niet een kaart van het Caribisch gebied, wel een fraai exemplaar uit de collectie van Rob Braeken. Het is een maaksel van de Nederlandse cartograaf Wagenaer en is vervaardigd in 1583.*

RAAD VAN MINISTERS AKKOORD MET VOORSTEL LIBERIA

Wellicht bezoek in 1991 op doorreis naar Cuba

Regering nodigt paus uit

WILLEMSTAD — De Raad van Ministers heeft besloten paus Johannes Paulus II officieel uit te nodigen voor een bezoek aan Curaçao. Premier Maria Liberia-Peters heeft de invitatie overhandigd aan de apostolisch afgevaardigde voor het Caribisch gebied, mgr Manuel Monteiro de Castro. In eerste instantie geldt de uitnodiging voor 1991, wanneer de paus Cuba zal bezoeken. Het is de wens van de Antilliaanse regering om Johannes Paulus II op doorreis naar Cuba op Curaçao te mogen ontvangen.

"Wij vertrouwen er op, dat de Heilige Vader in 1991 Curaçao zal bezoeken. Zo niet, dan willen wij hem gaarne in 1992 ontvangen", zo zei minister-president Liberia-Peters. Op 12 oktober 1992 zal de paus de vierde algemene vergadering van het Latijnsamerikaanse episcopaat voorzitten, welke bijeenkomst gehouden wordt ter gelegenheid van het feit, dat 500 jaar geleden Columbus Latijns-Amerika ontdekte. Daarmee begon ook de evangelisatie van dit continent. Die vergadering wordt in de hoofdstad van de Dominicaanse Republiek, Santo Domingo, gehouden.

Myrtha Leetz, een van de presidenten van de Caribische Raad van Kerken, zei nog geen officiële reactie te kunnen geven op de uitnodiging van de Antilliaanse regering aan de paus: "Wij hebben er nog niet over gesproken, omdat gisteren de brief pas is uitgegaan", aldus Myrtha Leetz.

GEVOLGEN

Zij stelde wel, dat de consequenties van een dergelijk verzoek "enorm" zijn. Leetz: "We zullen vanaf nú heel hard moeten gaan werken. Vanaf dit moment zal er een commissie moeten worden gevormd, die zich vasthoudt aan een heel duidelijke planning. We zullen de catechese moeten aanpassen aan een thema, dat door de paus min of meer zal worden aangegeven, indien hij gehoor geeft aan de uitnodiging. Het pastorale plan, voor wat betreft het gezin, de jeugd, de scholen, de roeping, zal moeten passen binnen dat thema".

"Venezuela heeft, bijvoorbeeld, ter gelegenheid van het bezoek van de paus vijf nieuwe boeken uitgegeven over het 'nieuwe gezicht' van de kerk. Ik persoonlijk verwacht, dat het thema voor Curaçao — indien de paus komt — zal gaan in de richting van het thema, dat voor 1992 reeds is vastgesteld: de nieuwe evangelisatie".

PRIESTERS

"Maar buiten dat", aldus Myrtha Leetz, "is de collegialiteit onder de priesters op Curaçao een eerste vereiste, een 'must'. Ja, daar schort het af en toe wel aan. Bij de priesters die uit Nederland afkomstig zijn en de priesters die uit Latijns-Amerika komen of uit andere landen en die hier werkzaam zijn, bestaat soms een verschil van inzicht. Wij hebben, om het summier uit te drukken, te veel het oog gericht gehad op Nederland, op Europa".

Zij ging in op de overige gevolgen van het verzoek aan de paus: "De regering zal toch zorg moeten dragen voor een groot deel van de financiën die nodig zijn voor de veiligheid. Tijdens de CELAM-bijeenkomst, de afgelopen week op Curaçao, heeft de landelijke overheid nauwelijks iets bijgedragen. Eilandelijk is er wel iets gedaan. Maar bij een pauselijk bezoek zijn de gevolgen veel zwaarder".

ST. LUCIA

Myrtha Leetz heeft nauw samengewerkt met mgr Calvin Felix van St. Lucia tijdens de voorbereiding van het bezoek van de paus aan dat eiland. De paus bezocht toen St. Lucia voor een tijdsbestek van zes uren. "De commissie is er toen twee jaar mee bezig geweest. Er werd een speciaal planbureau voor opgericht", zo zei zij.

"Maar het effect was overweldigend. Twintigduizend mensen kwamen bijeen op een veld. St. Lucia had er iets geheel eigens van gemaakt: veel folklore, zeer religieus. Voor het toerisme betekende het bezoek van de paus aan St. Lucia een geweldige stap voorwaarts".

Zij stelde, dat het verzoek aan de paus min of meer een gevolg is van het pauselijke bezoek aan Venezuela: "Wij hebben toen de kans verloren laten gaan om de paus op doorreis uit te nodigen. Tal van Antillianen zijn in verband daarmee naar Caracas gereisd voor een pelgrimage", aldus Myrtha Leetz.

Amerikaans boek voor Liberia

WILLEMSTAD — Tijdens de viering van de Dag van de Vrouw kreeg premier Maria Liberia-Peters het boekwerk 'A Day in the Life of America' overhandigd door Irene Martinelli, secretaresse van de American's Women's Club op Curaçao. Het boek laat het leven van één dag zien in de Verenigde Staten, vastgelegd door tweehonderd fotografen over het gehele continent.

Bij de overhandiging was ook de Amerikaanse consul-generaal Martin McLean aanwezig.

Nieuw filiaal marmerfabriek

WILLEMSTAD — De marmerfabriek Marmoleria N.V. heeft aan de Roodeweg te Otrobanda een filiaal geopend. In de winkel is alles van marmer te koop: zoals tafels, tegels, graftombes, naamplaten en badkuipen.

Het filiaal is een onderdeel van Industrias Gonçalves N.V., gevestigd op het industrieterrein aan de Seroe Loraweg. Het materiaal wordt betrokken uit Portugal en uit Italië.

Foto: de trotse eigenaar Gonçalves en zijn gezin in de winkel aan de Roodeweg, samen met gezaghebber drs Elmer Wilsoe, die de opening verrichtte.

Talentenshow UNA in Centro Pro Arte

WILLEMSTAD — Dit jaar viert de Universiteit van de Nederlandse Antillen het eerste lustrum van de Talentenshow. In samenwerking met de Pedagogische Akademie en de MAO brengt de UNA "Sabor Latino en el bar nueve meses" op 17, 18 en 19 maart in Centro Pro Arte. De show begint telkens om 20.00 uur. De oorspronkelijke bedoeling was om deze show slechts op 17 en 18 maart te presenteren maar daar in de eerste week de kaartverkoop uitstekend ging werd besloten om een extra uitvoering te houden op zondag 19 maart.

Doel van deze show is de studenten van de drie hoogste opleidings- instituten, de UNA, PA en de MAO in de gelegenheid te stellen om hun talenten te demonstreren. Verder ook voor een betere integratie tussen de studenten van deze instituten.

Deze show die uit dans, zang en drama is opgebouwd ligt geheel in de Latijnsamerikaanse sfeer.

De dansgroep van de UNA staat onder leiding van Cesario Jean Louis en zal een mix van salsa naar voren brengen. Ook wordt een stukje tambu gedanst en een tumba.

Voor wat betreft drama, presenteert de UNA "Dushi Ata bo lòk aki", onder leiding van Anthony Jamanika. Ook zal er een one-man-show zijn: "Studentenleven op de UNA" door Hubert Molina.

De zang zal verzorgd worden door Frank Daal, Marylushka Nisbeth, Angele Corasol, Sandy Bonifastia en Amory Tear.

Het MAO zal voor wat betreft dans met een mambo mix komen onder leiding van Segni Bernadina. De MAO dramagroep staat onder leiding van Roland Damoen; het stuk gaat over een man die als knecht gaat werken. Voor wat betreft zang zal het MAO vertegenwoordigd zijn door Carol Pieters en Indra Aroyo.

De Pedagogische Akademie zal dit jaar met één van hun bekende drama's komen. Dit jaar gaat het om een zeer komiek verhaal over Nanzi. Als "special guests" zal de groep "Crazy Dolls" van het Peter Stuyvesant College optreden.

De Talentenshow Commissie van de UNA bestaande uit Annette Cannegieter, Sjarir Montanus, Nathalie van der Hansz en Pierrot Hurtado is druk bezig met de voorbereidingen, en is er zeker van dat deze show nog beter zal zijn dan die van de vorige jaren.

Kaartjes à f.12,50 zijn verkrijgbaar bij: Van Dorp Punda, Otrobanda, Promenade, Mensingh Caminada, Salas, Kantine UNA en deelnemers.

Ingezonden

Meulens

IN VERBAND met het artikel op de voorpagina van Amigoe's editie van gisteren 10 maart wil ik de volgende toevalligheid en consequentie daarvan onder uw aandacht brengen.

De voorzitter van Go-Ahead-Eagles de heer M. IJzerman heeft enkele weken geleden met een cruise-schip Aruba aangedaan.

In een bar waar hij een drankje ging nemen lag een exemplaar van de Amigoe-editie met het bewuste vraaggesprek met Wensley Martina.

De heer IJzerman nam de krant mee naar Nederland en bracht het artikel in een bestuurs- vergadering ter sprake.

Hij belde mij op donderdag 2 maart om 11.30 a.m. op om de mogelijkheid voor hem te bekijken Wensley voor 2 weken naar Go Ahead Eagles te krijgen voor een try-out.

De heer IJzerman is een goede bekende van het S.D.K. daar hij directeur is van Descol Kunststofchemie in Deventer; het bedrijf dat onze kunstgras Casolon geleverd heeft.

Zo ziet u dat de Amigoe, zonder zich hiervan bewust te zijn een behoorlijke steen heeft bijgedragen dat Wensley voor 2 weken deze try-out kan gaan maken.

MORRIS E. ISENIA
directeur S.D.K.
Curaçao

Gezaghebber Wilsoe:

'Bezoek van de paus bron van inspiratie'

WILLEMSTAD — Gezaghebber drs Elmer Wilsoe staat geheel achter de uitnodiging van de Antilliaanse regering aan paus Johannes Paulus II. Tijdens een bezoek van een delegatie van de CELAM aan de gezaghebber en zijn gezin in Landhuis Sorsaka had Wilsoe ook al te kennen gegeven, dat de paus zeer welkom zou zijn op Curaçao.

"Het bezoek van de paus aan Curaçao zal een periode inluiden van een zekere bezinning over onze 'geestelijke toekomst'. Daarmee bedoel ik, dat we terug moeten naar het plaatsen van de kerk binnen de gemeenschap. De kerk dient weer deel te gaan uit maken van de gemeenschap en zal daarmee bijdragen aan de geestelijke vorming van onze maatschappij", aldus Wilsoe.

INSPIRATIE

"Het behoeft geen betoog", aldus de gezaghebber, "dat wij de laatste jaren enorm afgegleden zijn wat betreft ons normbesef; onze geestelijke waarden dienen weer integraal deel te zijn van onze algemene ontwikkeling".

"Een bezoek van de paus zal een inspiratie zijn om te geraken tot een dergelijke bezinning", zo zei Wilsoe.

"Bovendien zal het bezoek van de paus een enorme publiciteit met zich meebrengen. Dat heeft tot gevolg, dat Curaçao in twee opzichten bekend wordt: als toeristisch oord en als een eiland, waar investeerders met een gerust hart terecht kunnen".

FINANCIEN

Maar kan Curaçao zich een dergelijk bezoek financieel veroorloven?

Wilsoe: "Als we nagaan hoeveel miljoenen dollars wij in promotie stoppen, zowel om toeristen aan te trekken als investeerders voor ons eiland te interesseren, dan zou ik willen zeggen, dat de financiële gevolgen van het bezoek van de paus daarbij in het niet vallen. Ik wil hierbij nog aantekenen, dat de inspiratie die uitgaat van zijn bezoek niet in geld is uit te drukken".

Maar hoe zullen de andere geloofsgemeenschappen tegenover een bezoek van de paus aan Curaçao staan?

"Curaçao heeft zich altijd gekenmerkt als een eiland met ontzettend veel tolerantie ten aanzien van de verschillende geloofsgemeenschappen. We moeten niet vergeten, dat de bevolking van dit eiland voor meer dan negentig procent van huis uit rooms katholiek is".

De uitnodiging aan de paus betekent, dat we nú al aan de slag moeten. De gezaghebber: "Inderdaad. De landelijke, eilandelijke en de kerkelijke autoriteiten en de betrokken groeperingen zullen binnen de kortst mogelijke tijd bij elkaar moeten komen om dit bezoek goed te organiseren. Ik heb er niet de minste twijfel over dat dit zal lukken".

PEREZ MISSCHIEN TE ROMANTISCH

Interessantste land op ogenblik is Cuba

CELAM bezorgd over situatie Venezuela, Paraguay, Haiti

WILLEMSTAD — De meeste zorg van de CELAM gaat op dit ogenblik uit naar Venezuela, Paraguay en Haiti. Over Venezuela stelt men vast dat de democratie kennelijk toch niet zo diep geworteld is als men daar zelf had gedacht. Verheugd is men over de ontwikkelingen op Cuba, een land waar men tot heden toe vanuit kerkelijk oogpunt doorgaans zorgelijk nieuws ontving. Dit verklaarde mgr Gregorio Rosa Chavez van San Salvador die bij de CELAM is belast met de afdeling Sociale communicatie.

De hulp- bisschop van de Salvadoraanse hoofdstad, mgr Rosa Chavez, is ook de woordvoerder van de Latijnsamerikaanse bisschoppen- conferentie welke op Curacao in gewone zitting bijeen was. Hij noemde Cuba "het meest interessante land" op het ogenblik vanuit de CELAM- bril gezien. Dit wegens de overgang welke het land doormaakt. Er is meer openheid. Het is interessant als iets nieuws omdat Cuba altijd triest nieuws bracht. Nu ligt de zaak heel anders. Aldus mgr Rosa Chavez.

MEER OPENHEID

Eerder had de voorzitter van de Cubaanse bisschoppen- conferentie, aartsbisschop mgr Jaime Ortega Alamino, getuigd over het feit dat er meer faciliteiten voor de kerk mogelijk zijn nu er meer buitenlandse priesters en religieuzen worden toegelaten. Hij had ook gewezen op de grotere openheid van de Cubaanse leiding ten opzichte van de katholieke kerk. Hij sprak, zoals de Amigoe al eerder de Cubaanse aartsbisschop citeerde, van een vooruitgang ten goede, langzaam maar zeker.

HAITI

Volgens mgr Rosa Chavez baart de situatie in Haiti de grootste zorg op dit ogenblik. Daar is sprake van een "maximum aan polarisatie". Hij verwees naar de slechte sociale en economische situatie en de bevolkings- explosie welke factoren er aan meewerken om een exodus op gang te houden van Haitianen die elders hun geluk willen proberen. Daarover had de president van de Haitiaanse bisschoppen- conferentie mgr Francois Gayot al gesproken tegenover AP, waarover de Amigoe ook eerder heeft bericht.

VENEZUELA

Ten aanzien van Venezuela verwees mgr Rosa Chavez naar de recente uitbarsting van geweld waarbij zo'n driehonderd doden zijn gevallen en honderden gewonden. "Dit land staat nu voor het feit dat het zich zelf aan een onderzoek moet onderwerpen. "De gedachte komt op dat er iets aan het gebeuren is in Venezuela, dat er iets nieuws is gebeurd in dat land", aldus de Salvadoraanse bisschop. Na wat er recentelijk zich voordeed is men in Venezuela gaan inzien dat zijn democratie niet zo solide is als men had gedacht. "Of dat de visie van de huidige president Carlos Andres Perez veel te romantisch was".

PARAGUAY

Paraguay is weer een andere zaak. Volgens mgr Rosa Chavez leeft er in Paraguay hoop. Maar het episcopaat van dit land durft op dit ogenblik nog geen voorspelling te wagen over wat er zal gaan gebeuren nu generaal Alfredo Stroessner verslagen is die 34 jaar lang het land heeft geleid.

De voorzitter van de bisschoppen- conferentie van Paraguay, mgr Felipe Santiago Benitez, heeft tegenover AP verklaard dat het regime van Stroessner "grote schade heeft aangericht, morele schade aan de Paraguayaanse maatschappij. Het zal het land heel veel kosten om deze schade te herstellen". De aartsbisschop van Villa Rica echter toonde zich echter wel optimistisch over de mogelijkheid dat men vooruit zal gaan. "Dit is een volk namelijk dat veel geleden heeft maar nooit de moed heeft verloren". Zo stelde hi vast. Vandaag (zaterdag) komt de CELAM- vergadering ten einde.

Revanti nieuw blad Curaçao

WILLEMSTAD — Curaçao is een periodiek rijker. Twee maal per maand zal voortaan Revista Antiano in de kiosken te koop zijn. Het blad dat zich kortweg Revanti noemt gaat 1 gulden kosten. Het eerste nummer verscheen deze week en is gewijd aan de internationale Dag van de Vrouw.

Algemeen directeur van het blad is Criselda Hart-Pieternella. Hoofd van de redactie is Sonia Tjin-Kon-Fat. Hoofd van de afdeling advertentie is Swinda Atalita-Hasham.

Het krantje dat in tableauformaat verschijnt en bij zijn eerste verschijning zestien pagina's telt, wordt gedrukt bij Drukkerij De Stad. Uitgever is Agensia pa Publikashon i Informashon.

Curaçao naar duikshows

WILLEMSTAD — Na deelname aan de Dema show in Las Vegas waar de Curaçaose duikdelegatie zo succesvol was, wordt Curaçao nu vertegenwoordigd op de Sea Views '89 show in Oakland, Californie.

Deze show heeft 33.000 square foot expositie ruimte en 150 booths. De Seaviews show trok in 1988 meer dan 7000 bezoekers. Californie is de op een na grootste duikmarkt in de Verenigde Staten. Dat is ook de reden dat besloten werd dat Curaçao aan deze show moet meedoen.

In dezelfde periode zullen er duikseminairs worden gehouden door Iggy Wiel van het Curaçaos Toeristenbureau in New York. Hij gaat ook mee naar de show.

Na de show in Oakland zal Curaçao vertegenwoordigd zijn van 17 tot en met 19 maart bij de show in Westchester New York, getiteld 'Beneath the Sea'. Van 7 tot 9 april in Toronto, zal de show 'Underwater Canada' worden bijgewoond; van 21 tot en met 23 april is Curaçao aanwezig bij 'Our world Underwater' in Chicago en 'Seaspace' in Houston, Texas wordt van 2 juni tot en met 4 juni bijgewoond.

OFFICIELE OPENING!

Antiekzaak Klein Bloempot

WILLEMSTAD — In Landhuis Klein Bloempot is een schitterende antiekzaak geopend door de familie urken.

Het landhuis ligt aan de Franse Bloemweg.

De eigenaars hebben het landhuis op een bijzonder fraaie wijze gerenoveerd.

Er staat een enorme sortering aan antieke artikelen te koop.

ÑAPA
AMIGOE
ZATERDAG 11 MAART 1989
Weekend Bijlage

* 'Queen of Dreams'

Al twee jaar impressies op doeken neergezet

Curaçaos karnaval trekt kunstschilderes Marlies Vonk

HET karnaval van Curaçao trekt niet alleen toeristen uit allerlei landen: Voor het tweede achtereenvolgende jaar trok het karnaval de kunstschilderes Marlies Vonk naar Curaçao. Vanaf de tribune tekent en schetst zij constant en legt zo haar indrukken vast van het kleurrijk en wervelend gebeuren. Die schetsen werkt zij thuis uit tot aquarellen, olieverven en gemengde technieken.

Vorig jaar hield zij drie keer een tentoonstelling van die schilderijen in Nederland en dit jaar zal zij met de nieuwe schilderijen die zij van het karnaval van dit jaar maakte, op Curaçao exposeren.

door Nel Casimiri

Marlies Vonk werd geboren in Rotterdam in 1955. Zij volgde haar opleiding aan de Kunstacademies van Rotterdam en Den Haag. Na haar studie woonde en werkte zij o.a. drie jaar in Dallas, Texas. Later vestigde zij zich weer in Nederland. Zij schildert ook portretten in opdracht en kan zich met haar schilderkunst helemaal zelf bedruipen. Haar vriend Ton van Loenen verzorgt haar public relations.

Marlies schildert duidelijk figuratief. Zelf noemt ze het: Contemporary Figurative Art. Zij is vooral bekend geworden door haar schilderijen van mensen, meestal vrouwen en vaak levensgroot. Ze heeft een goed oog voor de uitdrukking van gezicht en lichaam en geeft die weer in heldere transparante kleuren. Het zijn niet alleen spiegelbeelden, maar de schilderijen zeggen ook iets over het karakter en het leven van de afgebeelde personen.

Naast haar impressie- schilderijen heeft zij zich ook faam verworven met haar portretten. Die maakt zij in opdracht. Als zij zo'n opdracht krijgt, wil zij degene die zij gaat portretteren eerst in zijn of haar eigen omgeving ontmoeten, dus thuis of op kantoor. Zij wil de juiste sfeer proeven. Voor het maken van een portret is de vertrouwde omgeving belangrijk. Ook het bepalen van de te dragen kleding is een onderwerp van discussie en de toekomstige plaats van het portret is medebepalend.

De tweede ontmoeting vindt plaats in het atelier van de kunstenares. Daar schetst en schildert zij, terwijl haar model poseert. Later moeten er nog twee of drie van de sessies gebeuren. Dat kan thuis of in het atelier. Volgens haar folder is een portret na circa een week klaar. Als zij erover vertelt, blijkt het ook vaak langer te duren.

In de folder over het maken van een portret schrijft ze: "Vanzelfsprekend ontstaat er gedurende die periode een soort band tussen het "model" en de kunstenares. Het geheel is bepaald niet vrijblijvend. Integendeel. Beide partijen moeten het ambieren om een goed eindresultaat te bereiken.

Het vraagt, zeker van de schilderes, veel energie om ook wat van de persoonlijkheid vast te kunnen leggen. Het is nog nimmer gebeurd, maar als u niet tevreden bent, is het werk niet te koop".

De kunstenares bepaalt het formaat, de compositie en de kleuren. Volgens Marlies heeft ieder mens haar eigen sfeer en kleuren- aureool om zich heen.

Marlies Vonk exposeerde al vijfentwintig keer, onder meer in Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Dallas en New York. Over haar werk werden t.v.-opnamen uitgezonden door A.B.C. (V.S.) en de TROS (Nederland). Ook is aan haar werk door diverse tijdschriften en kranten aandacht geschonken.

Tijdens mijn bezoek toonde Marlies enkele foto's van portretten die zij in opdracht heeft gemaakt. Daarbij vallen de dubbel en driedubbelportretten het meest in het oog. Zij schildert dan dezelfde vrouw in verschillende houdingen in een compositie. Ook maakte zij een schilderij waarop drie maal dezelfde vrouw staat in de drie verschillende functies van haar leven, als zakenvrouw, als huisvrouw en als minnares. Kleding, kleur en houding geven elke vrouw haar eigen aureool, terwijl het toch om een vrouw en een schilderij gaat.

Met behulp van schetsen en voorstudies legt zij uit hoe zij te werk gaat.

"Ik begin met grijs of sepia of blauw. Bijna zonder kleur. Daarvan maak ik tekeningen op karton. Dat smeer ik in met lijm en daarover gaat olieverf. Ik prepareer het karton zelf. Ik kan hier geen linnen kopen. Er is geen linnen hier. Ook niet voor plaatselijke kunstenaars. Die bestellen het in Venezuela per catalogus.

Ik koop mijn papier in Italië. Met pakken tegelijk. Toen we hierheen vlogen had ik 800 kilo overvracht. Ik heb het ook meegenomen voor de workshops. Op dit papier ben ik ingespeeld. Ik weet wat het doet, wat het effect zal zijn. Het is 350 grams papier, bijna tegen karton aan. Er zit 50% katoen in en het is zuurvrij. Het kost meer dan tien gulden per vel.

Als ik een andere papiersoort zou nemen, ik heb gezocht in de U.S.A. en in Frankrijk, kom ik pas na twee maanden dicht in de buurt.

Achteraf ben ik heel blij dat ik het heb meegebracht. Nu kon ik meteen beginnen. Ik heb het zo druk dat ik zelfs vergeet naar de baai te gaan".

Ze laat enkele tekeningen van het laatste karnaval zien:

"Kijk, herken je het. Dit is Grupo Globo. Een prachtige groep".

Daarna toont ze een portret van een Curaçaose vrouw met rollers in:

"Dit is Selma. Haar ken ik van het Valkennest. Ik heb zoveel moeite gehad haar ervan

'Ik heb het zo druk, dat ik vergeet naar de baai te gaan'

te overtuigen dat ik haar wilde tekenen juist met rollers in. En dit is haar dochter. Die wilde zelf ook zo graag getekend worden, toen ze zag dat ik het portret van haar moeder maakte".

Ton en Marlies hebben ook al een portret verkocht op Curaçao, aan een Amerikaan.

"Hij kende me al. Kwam hier op bezoek. Portret geschilderd, ingepakt en naar de airport gebracht. Daarvandaan werd het getransporteerd naar Kansas City".

Als Marlies en Ton terug zijn uit Colombia gaat Marlies ook een portret maken van mevrouw Jesurun.

"Zij komt in april hier vanuit Nederland. Papy Jesurun heeft ons zo geholpen. Hij heeft ook tips doorgegeven naar het toeristenbureau hier en dat heeft ons leuk opgevangen. Het is niet alleen het eiland dat warm is, ook de mensen zijn zo warm. Geen moeite is te veel geweest.

Iedereen is zo enthousiast over hun eigen eiland, vooral de Antillianen die in Nederland zitten. Dan voelen ze het nog sterker. O wee, als iemand iets ten nadele van hun eiland durft te zeggen".

Marlies Vonk vertelde waarom haar keuze op Curaçao viel, toen zij het karnaval wilde schilderen:

"Wij hebben gekozen voor Curaçao omdat we dachten dat het karnaval op Curaçao nog een echt volksgebeuren was. Elders heeft de commercie een veel te grote invloed. In Amerika kun je de avond voor het karnaval, als je opeens besluit toch mee te doen, nog een pak kopen. Hier zijn de mensen het hele jaar bezig met de kostuums, met de wagens, en met het bijeenbrengen van geld voor het karnaval. Ons idee was dus juist".

TON VAN LOENEN EN MARLIES VONK

Hoe waren de reacties in Nederland op je exposities?

"Bij de eerste expositie kwam Papy Jesurun kijken en hij was nogal enthousiast. Hij noemde ons goodwill- ambassadeurs van Curaçao. Ik maak het werk en Ton zorgt dat het naar buiten komt.

Er kwamen veel reacties van Antillianen die in Nederland wonen en ook van Nederlanders die op de Antillen gewoond hebben. Op alle drie de openingen van de exposities speelde de band "Dushi Korsow", o.l.v. Pierre Lauffer jr. Dat was een cadeautje van het Antillenhuis".

* Top Hat

Waren dat je eerste karnavalsschilderijen?

"In de show van Lee Towers was een karnavals- dansgroep en daar heb ik schilderijen van gemaakt. Daarbij waren ook een paar Antilliaanse meisjes, die over het karnaval op Curaçao vertelden".

Komen diezelfde schilderijen ook naar Curaçao?

"Bijna alles wat hier geëxposeerd wordt is nieuw. Wij leven van de schilderkunst, krijgen geen subsidie. De tentoonstellingen waren een groot succes. De eerste was praktisch uitverkocht en ook bij de andere twee is veel verkocht".

Enthousiast gaat Ton van Loenen verder:

"De tweede expositie was in de Art Gallery van de Rotterdamse Bijenkorff. Die is officieel door Papy Jesurun geopend. Daar waren de directeurs van de Bijenkorff bij en de wethouders".

Marlies, je bent overgeschakeld van de kunstacademie van Rotterdam naar de Koninklijke Academie in Den Haag. Waarom?

"In Rotterdam was het me op een gegeven moment veel te vrij. In Den Haag is de opleiding veel traditioneler. Je krijgt veel meer anatomie en dergelijke. Ik heb meer discipline nodig. Dat bleek ook, want in Den Haag slaagde ik in 1980 cum laude.

Het is goed van school te veranderen, anders slaap je zo in. Ik zou het iedereen aanraden".

Tussen 1977 en 1987 maakte Marlies Vonk studiereizen naar Florence, Parijs, Londen, Antibes, Tokio en de Verenigde Staten.

Waarom ben je in de U.S.A. gaan wonen?

"We zijn met geld voor drie maanden naar Texas gegaan en we zijn er uiteindelijk drie jaar gebleven. Ik hield mijn eerste grote tentoonstelling in de Verenigde Staten een jaar nadat we er gekomen waren.

Dat was een groot succes. Binnen een maand was alles uitverkocht".

Ton en Marlies vertellen nog wat meer over hun exposities in Amerika:

"Een week na de opening van een tentoonstelling werden we

'De expositie moet vrij toegankelijk zijn voor iedereen'

opgebeld door de Galleryhoudster met de mededeling: "Ik heb al tien schilderijen verkocht". Later bleek dat ze een schilderij tien keer verkocht had en toen bleek dat ik niet van plan was hetzelfde schilderij tien keer te copiëren werd ze kwaad en noemde ze me acommercieel".

"Een andere keer schilderde ik een portret van een mevrouw en daar moest ook haar poedeltje op. Op het laatste moment hoorde ik dat ze de dag van tevoren haar poedeltje in twee kleuren zou laten spuiten. Dat werd veel gedaan daar. Ik heb het gelukkig kunnen voorkomen, maar ze heeft wel de nageltjes vuurrood laten lakken en dat heb ik in het schilderij ook extra benadrukt, net als de rode strikjes die het droeg".

Jullie zijn in januari gekomen voor het karnaval. Nu zijn jullie nog hier. Wat zijn jullie plannen?

"Over twee weken gaan we naar Colombia. Nu we er zo dicht bij zijn, willen we dat ook graag zien: Bogota, het goudmuseum, de indianen, Cali, Medellin.

In mei vertrekken we voor enkele maanden naar Nederland, omdat ik in juli en augustus een expositie heb ik Gallerie Vrede en Rijckdom in Oudewater.

Voor dat we vertrekken geef ik een workshop aan de Akademia di Arte in april. Op 4 april is er een voorlichtings- avond met dia's en foto's van artwerk. De lessen zijn op 5, 6, 11 en 12 april. Na afloop houd ik een bespreking- kritiek.

Op 14 en 15 april is er een vrije expositie van al het artwerk, zodat iedereen de bereikte resultaten kan bekijken in de Akademia di Arte.

In november volgt dan een expositie in landhuis Zeelandia en in december een expositie op Aruba".

Is Zeelandia niet een wat ongewone plaats voor een expositie?

"We hebben alles bekeken: de Gallery, het museum, maar overal zagen we bezwaren. Wij stelden als eis dat de expositie vrij toegankelijk moest zijn voor iedereen. Wij voelen ons daartoe zedelijk en moreel verplicht tegenover de eilandbewoners. Daar hebben wij de ideeën van gekregen, het is hun karnaval. Nu verwacht ik wel geen stormloop, maar we willen het wel aanbieden.

De Gallery heeft twee moeilijke smalle trappen en ik zie sommige mensen echt die trappen niet nemen.

Het museum vraagt drie gulden toegang, zelfs aan de eigen mensen. Daarbij zijn de verkoop- voorwaarden van het museum nog moeilijker dan die van een groot olieconcern. Het museum is echt elitair hier op Curaçao. En ze ontvangen je niet hartelijk.

We zijn ook bij het ITC geweest. Daar stond nog werk in een hoekje van een vorige expositie. Dat is fnuikend voor een kunstenaar. Zoiets werkt niet stimulerend en er moet een soort wisselwerking zijn als je ergens exposeert.

Je moet het zo zien: ik ben een verwende kunstenaar en ik ben professioneel bezig. Daarbij moet ik zelf ook veel investeren in een expositie, niet alleen hier, ook op Aruba.

Er gaat zeker zo'n 5000 gul-

(vervolg op pag.7)

Symposium Wilhelmina Fonds over nieuwe ontwikkelingen pijnbehandeling

Resulteert dit nu in een eigen pijncentrum?

HET PRINSES Wilhelmina Fonds heeft afgelopen zaterdag een symposium georganiseerd om al diegenen, die betrokken zijn bij de medische zorg voor de patiënten met kanker kennis te laten nemen van de nieuwe ontwikkelingen op het gebied van pijnbehandeling bij kanker. In de afgelopen decennia is een aanzienlijke vooruitgang geboekt op het gebied van de diagnostiek en de behandeling van kanker. Hierdoor is het thans mogelijk om ongeveer de helft van de patiënten met kanker volledig te genezen. Voor de andere helft van de patiënten, bij wie geen volledige genezing kan worden bereikt, vormt pijn in de loop van het ziekteproces bijna altijd een probleem.

De behandeling van pijn is bij deze patiënten doorgaans complex en vraagt een zorgvuldige afweging van alle mogelijkheden die hiervoor beschikbaar zijn. Over die mogelijkheden en hun toepassingen en de verschillen die daarbij optreden door cultuur en/of verschil in ethische opvattingen ging dit symposium.

Als sprekers traden zowel mensen uit onze Curaçaose gemeenschap op als gasten van buiten, namelijk dr. R.A. Rojer, de internist van de afdeling Oncologie van het St. Elisabeth Hospitaal; dr. B.G. Szabo, een radio-therapeut- oncoloog van het Radiotherapeutisch Instituut te Leeuwarden; dr. W.J. Meyler, neuroloog/farmacoloog en coördinator van het pijnteam van het Academisch Ziekenhuis te Groningen; dr. H.L. de Windt, zenuwarts van het St. Elisabeth Hospitaal; dr. A.E.J. Römer, theoloog en pastoor van de parochie Jandoret; drs. O.H.C. Poldermans, het hoofd van de medische dienst van de Firma DAGRA te Diemen; drs. K.W.R. Yung, anesthesioloog van het St. Elisabeth Hospitaal; drs. E.M.L. Rolvast- de Lannoy, huisarts aan het Centro Medico Aesculapius; en tenslotte mw. D.M. Henriquez, de voorzitster van de Stichting Prinses Wilhelmina Fonds.

Het symposium werd geopend door de gouverneur van de Nederlandse Antillen, dr. R.A. Römer.

door Nel Casimiri

DRS O.H.C. POLDERMANS

DR A.E.J. ROMER

DRS E.M.L. ROLFAST- DE LANNOY

In zijn openingsrede bracht dr. Römer de geschiedenis van het Wilhelmina Fonds naar voren, de organisator van dit symposium.

Bij het afscheid van Koningin Wilhelmina als vorstin werd een inzameling gehouden onder de bevolking voor een cadeau. Het geld van deze inzameling bestemde zij voor een stichting ten behoeve van minvermogende kankerpatiënten. Op 16 november 1949 werd op Curaçao toen het Prinses Wilhelmina Fonds opgericht. Als doodsoorzaak staat kanker in de westerse wereld aan de top van de lijst en neemt meestal de tweede plaats in na de hart- en vaatziekten. De Nederlandse Antillen volgt wat dat betreft het westerse patroon.

Het Princes Wilhelmina Fonds heeft op Curaçao vanaf het begin zijn werkterrein anders gedefinieerd dan het Koningin Wilhelmina Fonds in Nederland. Het accent kwam op Curaçao te liggen op het sociaal- educatieve aspect en op de financiele en psychisch- sociale ondersteuning van de medemens met kanker. Daarvoor heeft het Wilhelmina Fonds wegen gevonden. Men zocht de patiënten op. Dank zij de tactvolle benadering is de drempelvrees afgenomen en nu wendt men zich ook uit eigener beweging tot het voorlichtings- centrum. Wel is die weg voor de mannen nog moeilijker te gaan dan voor het vrouwelijk deel der patiënten.

Dr. Römer wees er verder op dat de patiënt een belangrijke stem dient te hebben bij de te kiezen therapie. De patiënt moet beslissen wat hij onder de kwaliteit van het leven verstaat. Wat is zijn pijnbeleving en vindt hij dat bij pijnbestrijding de pijn zoveel mogelijk moet worden uitgeschakeld, desnoods ten koste van het contact met zijn huisgenoten door de sufheid die hoge doseringen van bepaalde analgetica veroorzaken of niet?

Dr. R.A. Rojer verzorgde een inleiding tot de rest van het symposium. Hij verklaarde dat momenteel de helft van de kankerpatiënten volledig te genezen is, maar dat houdt in dat de andere helft niet volledig te genezen is en van deze groep is pijn een van de meest voorkomende symptomen. Bij ongeveer 80% van deze patiënten vormt de pijn in de loop van het ziekteproces een probleem.

'Het is verbazingwekkend dat dit probleem zo weinig aandacht krijgt'

Het is daarom verbazingwekkend dat dit probleem zo weinig aandacht krijgt. De meeste congressen en symposia gaan over de behandeling van patiënten die een goede kans hebben te genezen. Het is een aanvaarde traditie geworden dat de medicus al zijn aandacht richt op diagnose en curatie, d.w.z. genezing. Pijn was alleen interessant als symptoom. Het deed dienst als wegwijzer naar de diagnose. Het welbevinden van de patiënt was secundair.

Toch zijn er twee wijzen van behandeling: de curatieve, die zich richt op genezing en de palliatieve die probeert het lijden te verzachten.

Deze studiedag gaat over de palliatieve geneeskunde, de pijnbestrijding bij kankerpatiënten. Juist in deze voelt men duidelijk dat geneeskunde cultuur-gebonden is. Men moet zich verdiepen in de cultuur van de patiënt. Dat is mogelijk door een gewoon gesprek, mits met geduld en tact gevoerd.

Waar mogelijk moet men bij de pijnbestrijding ook gebruik maken van de informatie die de familieleden verschaffen. Over de mate van pijn die de patiënt heeft, kunnen zij sterk van mening verschillen met de arts en daarvoor kan men weer verschillende oorzaken bedenken.

De oorzaken van pijn bij kanker was het onderwerp van de voordracht van dr. B.G. Szabo.

Hij onderscheidde drie categorieën van pijnoorzaken, namelijk de pijn in relatie met het tumorproces, pijn in relatie met de behandeling en pijn als paraneoplastisch verschijnsel. Op elk van die categorieën ging hij daarna in. Zo onderscheidde hij bij pijn in relatie met het tumorproces: botpijn, viscerale pijn, zenuw- beschadigingen, ischemische pijn, pijn door een verhoogde intracraniele druk en pijn door lymfoedeem.

In de pijn die ontstaat door de behandeling wees hij op de pijn die ontstaat door een chirurgische behandeling, na radiotherapie en na een chemotherapie. De pijn als paraneoplastisch verschijnsel wordt toegeschreven aan circulerende substanties die door maligne tumoren worden geproduceerd.

Het bestrijden van pijn bij kanker moet berusten op een plan waarbij met al deze factoren rekening wordt gehouden.

In zijn voordracht ging dr. W.J. Meijler in op de pijnanalyse, maar ook op de valkuilen die daarbij mogelijk zijn.

Juist nu er vorderingen worden gemaakt in de behandeling van kankerbestrijding en ook bij de pijnbestrijding, mag men aannemen dat het aantal patiënten met pijn toeneemt door de verbeterde behandelingsmethoden en de daaruit voortvloeiende langere overlevingskansen.

Pijn bij kankerpatiënten is complex en multifactorieel. Er is zowel acute pijn als chronische benigne pijn. De last van de pijn, oftewel de pijnbeleving, wordt beïnvloed door angst, spanning, boosheid, depressie en vermoeidheid, die juist bij kanker door de verwerking van het ziekteproces versterkt aanwezig zijn. Ook kan er sprake zijn van pijngedrag dat beïnvloed wordt door de interactie met de omgeving; in dat geval in de vorm van vermijdingsgedrag.

Volgens dr. Meijler is het met behulp van een goede pijn analyse en een juiste interpretatie van bijkomende symptomen vrijwel altijd mogelijk tot een effectieve pijnbehandeling te komen. Wel gaf hij meteen voorbeelden van fouten die kunnen optreden bij zo'n pijnanalyse.

Het onderwerp van dr. H.L. de Windt was de transculturele aspecten van pijnexpressie.

Pijnervaring en pijnexpressie zijn twee heel verschillende zaken. De één doet of er niets aan de hand is, terwijl de ander zijn uiterste best doet om iedereen ervan te overtuigen dat zijn pijn ondraaglijk is. De wijze waarop men zich uit, heeft een individuele component en heeft ook te maken met de wijze waarop men in de groep gewend is zich te uiten.

Uit onderzoek is gebleken dat voor iedereen de drempel van de pijnervaring gelijk is, maar de pijntolerantie kan zeer verschillend zijn.

Dr. de Windt haalde daarbij een onderzoek aan dat gedaan is naar de pijnexpressie van vier verschillende etnische bevolkingsgroepen in de Verenigde Staten: Italianen, Joden, Ieren en Oud- Amerikanen (mensen die al gedurende vele generaties in de U.S.A. wonen.) De verschillen waren aanzienlijk.

In de zaal hoopte men nu op een dergelijke studie naar de pijnexpressie op Curaçao of een vergelijking van de bevolking

'De pijntolerantie is zeer verschillend'

van Curaçao met deze groepen in de U.S.A. Helaas kwam dat niet. Wel vertelde dr. De Windt opvallende uitingen van pijnexpressie uit zijn praktijk, waarbij hij vooral wees op de expressie van pijn als middel tot communicatie. Als de verbale communicatie is geblokkeerd, is er nog een non-verbale mogelijkheid in de vorm van pijn aan een bepaald lichaamsdeel. En er is niemand die kan bewijzen dat een patiënt geen pijn heeft.

Ook wees dr. De Windt op gevaar dat een belangrijk deel van de medische zorg op Curaçao in handen is van mensen met een andere culturele achtergrond. Dat geldt meestal ook voor de autochtone medici.

Het stiefkind van de oncologie

Doordat zij hun studie in het buitenland hebben gevolgd zijn zij een mix geworden van verschillende culturen, een Caribiensis, en het duurt jaren voor zij zich hebben aangepast aan onze kleine gemeenschap.

Voor veel toehoorders was de voordracht van pater A.E.J. Römer over de ethische aspecten bij pijnbestrijding van terminale patiënten een van de belangrijkste, terwijl of misschien juist omdat hij een niet- medische kant van de pijnbestrijding behandelde.

Ethisch handelen bestaat uit zich bezinnen, beschouwen en nadenken over het ethisch handelen. Het is geen navolgen van wetten of regels.

Het ethische denken dringt zich steeds meer op aan de medici, want zo gauw het gaat over de mens, komen de vraagtekens. Het onmeetbare kan niet gemeten worden. Er zijn geen pasklare recepten te geven om menselijk leed te genezen.

Patiënten zullen behandeld moeten worden vanuit een visie. Bij de pijnbestrijding bij terminale patiënten zal men zich moeten afvragen of de pijn een gevolg is van de ziekte of een nevenverschijnsel, of die pijn ook waarde heeft voor de patiënt of alleen maar lastig is. Pijn is niet alleen een medisch verschijnsel. Pijn ervaren is niet zuiver lichamelijk, er is ook een geestelijk aspect aan pijn voelen.

Ieder voor zich benadert de pijn verschillend. Ook de omstandigheden, dus wat er om een patiënt heen gebeurt, heeft invloed hierop. In eenzelfde situatie kan de pijn voor een patiënt opeens ondraaglijk worden.

Pijn is moeilijk een ziekte te noemen. Het is indicatief: het geeft niet weer wat komen zal, maar wat is, nl. de afwezigheid van het goede, van welbehagen. Pijn is lijden, leed hebben. Lijden kan echter ook verrijkend zijn.

Als alle technische en medische middelen gestopt zijn bij terminale patiënten, blijft de noodzaak tot dignity- care. De patiënt moet in het reine komen met zichzelf, zijn omgeving en zijn Schepper. Als dat pijn eist, laat men iets van pijn dragen. Patiënten kunnen veel meer verdragen dan de medici beseffen.

Pijn moet echter niet het leven beheersen. Het ethische handelen vereist een zich bezinnen op welke pijnstiller het beste is. Dat vraagt eerbied en erkenning van het mens-zijn en van de hogere waarden die niet van deze wereld zijn.

In de praktijk komt dat neer bij elk geval opnieuw bekijken wat de mogelijkheden en wat de consequenties zijn: wat is het goede voor deze mens in zijn gehele bestaan. Dat is niet altijd duidelijk.

De tweede lezing van dr. B.G. Szabo ging over tumorgerichte behandeling bij pijn. Volgens hem speelt weliswaar de symptomatische behandeling van de patiënten een grote rol, maar zal daarnaast toch altijd getracht moeten worden om tevens een tumorgerichte behandeling te kiezen, daar dit de meest effectieve manier is om het probleem op te lossen. De behandelingen zijn er o.a. op gericht om het tumor- volume te verkleinen. De mogelijkheden die daarvoor ter beschikking staan zijn: radiotherapie, cytostatica, hormonale therapie, chirurgie en combinaties hiervan. Bij de afweging welke behandeling bij een bepaalde patiënt toegepast kan worden spelen vele factoren een rol, waarbij de algemene toestand van de patiënt en zijn levensverwachting een grote rol spelen. Op elk van die verschillende behandelings- methoden ging dr. Szabo daarna in waarbij hij de effecten maar ook de bijverschijnselen beschreef.

Meestal zal de behandeling van een patiënt uit een combinatie van de verschillende mogelijkheden bestaan, waarbij men gebruik maakt van de specifieke effectiviteit van de verschillende behandelvormen.

Tenslotte wees hij er nogmaals op dat tumorgerichte pijnbestrijding een onderdeel behoort te zijn van het gehele strategische behandelplan en in 't algemeen gecombineerd dient te worden met een symptomatische behandeling.

Ook dr. W.J. Meyler hield nog een tweede voordracht, ditmaal over de medicamenteuze pijnbehandeling bij kanker.

Dit is de belangrijkste vorm van behandeling, omdat deze voor alle medici toegankelijk is, reversibel en voor de patiënt beheersbaar. Meestal is voor de patiënt geen ziekenhuisopname nodig en de patiënt wordt niet afhankelijk van hulpverleners. Uit een onderzoek bleek dat medicamenteuze pijnbehandeling voor 90% van de patiënten voldoende is.

Dr. Meyler pleit ervoor dat de medicatie op vaste tijden gegeven wordt, ook 's nachts, want het is beter om 's nachts wakker te worden voor de medicatie dan door de pijn. Bovendien kan op die wijze een voldoende bloedspiegel van het medicament worden opgebouwd.

Hij waarschuwt tegen het "zo nodig" voorschrijven van medicatie, omdat dat betekent dat het paard achter de wagen wordt gespannen en de medicatie altijd een uur te laat wordt ingenomen. Ook beveelt hij aan bij de aanvang van de pijnbehandeling niet een te lage dosering van het medicament te geven. Zodoende verdient men snel het vertrouwen van de patiënt in de voorgeschreven medicatie. Later kan men de dosis verminderen als de patiënt hinder ondervindt van de bijwerkingen.

Ook de terughoudendheid van artsen om morfine- achtige stoffen voor te schrijven vindt hij onterecht. De ervaring leerde hem dat gewenning of verslaving slechts langzaam optreedt bij maligne pijn (in tegenstelling tot benigne pijn) en dat morfine- achtige stoffen lang in normale doseringen een goed effect kunnen bewerkstelligen.

Daarna gaf dr. Meyler een overzicht van de verschillende medicamenten, hun toepassings- methoden en hun doseringen.

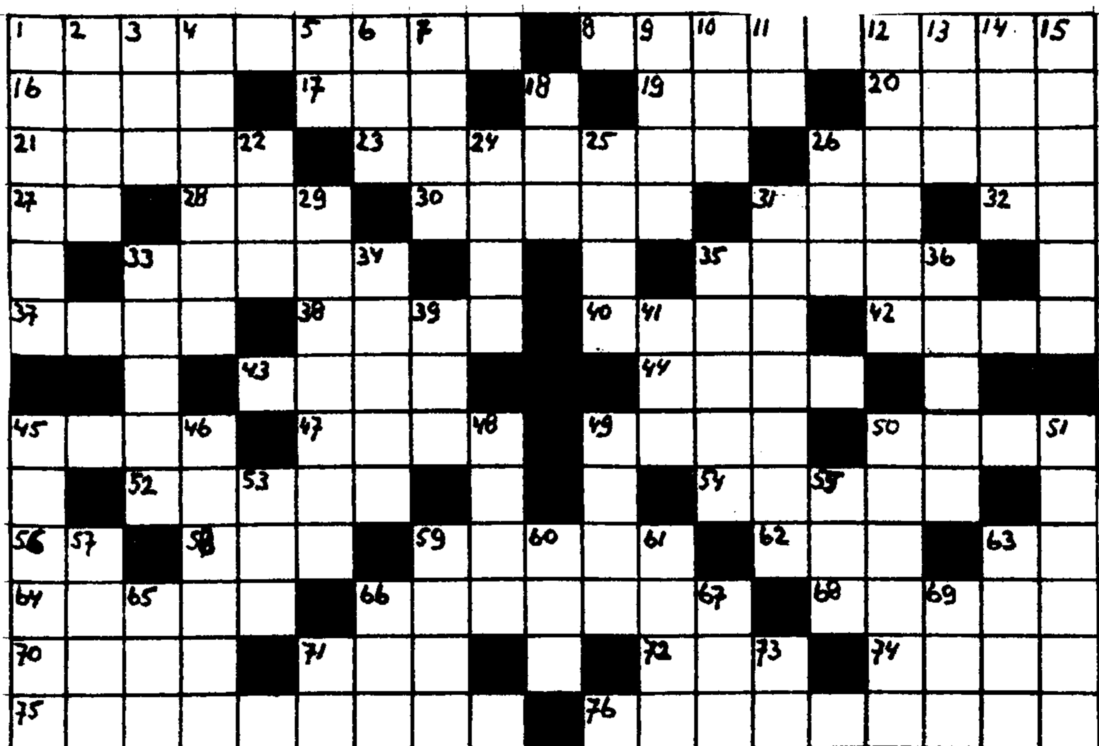
De lezing van drs. O.H.C. Poldermans ging over chronische pijnbestrijding bij kankerpatiënten waarbij vooral de moderne inzichten ten aanzien van morfine naar voren kwamen.

Naar zijn mening wordt kanker pijn nog vaak onderbehandeld. Het is tot nu toe het stiefkind van de oncologie. Minder dan 1% van de totale oncologische literatuur is aan pijnbehandeling gewijd. Pas de laatste tijd is hierin een kentering merkbaar. Kankerpijn kan en moet adekwaat behandeld worden, er zijn goede en effectieve medicamenten. Invasieve technieken dienen slechts op duidelijke indicatie gebruikt te worden, zei hij, na het falen van orale therapie. Men volgt bij de pijnbestrijding de analgetische ladder waarbij men steeds naar sterker werkende middelen overstapt. Horizontale promoties zijn irrationeel. Er is maar een indicatie voor het gebruik van sterke opiaten, nl. de ernst van de pijn en niet de tijdsduur van de prognose of het gevaar van "verslaving".

En ondanks de ontwikkeling van modernere al dan niet synthetische opiumderivaten blijkt de morfine nog steeds de meest effectieve pijnstiller te

(vervolg op pag.7)

KRUISWOORDPUZZEL

HORIZONTAAL: 1. Passagier; 9. Lavasteen; 17. Oraal; 18. Ede; 19. One; 20. Serge; 21. Nias; 22. Amenhotep; 24. Lias; 25. Ter; 26. Enare; 27. Delen; 29. Nat; 30. OL; 31. Neon; 32. Tas; 34. Asem; 36. Le; 37. Genade; 39. Slopen; 41. Iep; 42. Li; 43. El; 44. Dol; 46. Kornak; 51. Abadan; 56. As; 58. Sieg; 59. Era; 61. Eden; 62. Ee; 63. Mes; 65. Treem; 67. Doren; 69. Bes; 70. Tros; 72. Onderdeel; 73. Eelt; 74. Armee; 76. Del; 77. Eli; 78. Snede; 79. Mestvaalt; 80. Redeneren.

VERTIKAAL: 1. Ponton; 2. Ariel; 3. Saar; 4. Sas; 5. Al; 6. Iemand; 7. Eder; 8. Renet; 9. Loods; 10. Ante; 11. Veelal; 12. SS; 13. Tel; 14. Erin; 15. Egaal; 16. Nestel; 22. Anoa; 23. Peso; 26. Een; 28. Nep; 31. Nepos; 33. Af; 35. Medan; 37. Gek; 38. Elk; 39. Sla; 40. Non; 45. Tamtam; 47. Rit; 48. Nero; 49. Agenda; 50. Ar; 52. Bereid; 53. Adel; 54. Den; 55. Resten; 57. Serre; 59. Emelt; 60. Adder; 62. Eelde; 64. Soms; 66. Edel; 68. Oele; 69. Beer; 71. Set; 73. Ene; 75. E.v.; 78. Sn.

UIT HET GROTE aantal inzendingen van deze Amigoe-kruiswoordpuzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

Jansje Pezaro,
Beatrixlaan 14,
Curaçao

De winnaar kan zijn prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe op Scherpenheuvel (tot 15.00 uur 's middags).

Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdagmiddag vijf uur en duidelijk op de enveloppe vermelden: KRUISWOORDPUZZEL.

Curaçao - P.O.B. 577; Aruba - Nassaustraat 110 en Bonaire - Kaya Gobernador Debrot 154, t.n.v. de heer Hubert Linkels.

DE GOEDE inzending had er aldus uit moeten zien:

HORIZONTAAL: 1. Vis; 8. Vis; 16. Toespraak; 17. Schrijfgerei; 19. Rivier in Schotland; 20. Getal; 21. Politie; 23. Leider; 26. Deel van een piano; 27. Franse n.v.; 28. Bovenste dakrand; 30. Tapijtweefsel; 31. Jongensnaam; 32. Filmfiguur; 33. Hersteld; 35. Soort; 37. Gemalen graan; 38. Strook; 40. Scheepstouw; 42. Inwendig orgaan; 43. Noorse goden; 44. Lastdier; 45. Kwaad; 47. Strandwachter; 49. Pluim; 50. Zuivelprodukt; 52. Plant; 54. Plaats op Java; 56. Stuurboord; 58. Deel van een oor; 59. Serpent; 62. Geestelijke; 63. Ingenieur; 64. Verbouwer; 66. Speelgoed; 68. Bedrijver; 70. Voedsel; 71. Voorkeur; 72. Daarenboven; 74. Schaakstuk; 75. Vis; 76. Vis.

VERTIKAAL: 1. Vis; 2. Vrouw; 3. Plaats in Gelderland; 4. Hondenverblijf; 5. Voorzetsel; 6. Belemmering; 7. Reus; 9. Hetzelfde; 10. Roem; 11. Voorzetsel; 12. Plaats in Drente; 13. Vreemde munt; 14. Kerkelijk gebruik; 15. De oudste; 18. Portaal; 22. Voorzetsel; 24. Vouw; 25. Leidsman; 26. Voorzetsel; 29. Parochie; 31. Samensmelten; 33. Bouwmateriaal; 34. Werkelijk; 35. Krant; 36. Boomvrucht; 39. Een zekere; 41. Internationale trein; 45. Couvert; 46. Maangodin; 48. Kunstmest; 49. Vogel; 50. Plaats op Celebes; 51. Bolletje; 53. Voorzetsel; 55. Opperwezen; 57. Griekse letter; 59. Teleurstellend; 60. Grote bijl; 61. Schaamte; 63. Honingbij; 65. Stremsel; 66. Deel van Malakka; 67. Gard; 69. Mannelijk dier; 71. Per jaar; 73. Gewicht.

KIESKEURIG

Medische beeldvormende en Radiotherapeutische technieken

MEDISCH BEELDVORMENDE en Radio- therapeutische Technieken (MBRT) is een nieuwe studierichting die in augustus 1989 aan de Hogescholen van Eindhoven en Haarlem van start gaat. De studierichting is een combinatie van de bestaande opleidingen radio- diagnostisch laborant, radio- therapeutisch laborant, echografie en nucleaire geneeskunde. Het getuigschrift MBRT geeft een basis- bevoegdheid voor alle werkzaamheden op het gebied van beeldvormende en radio- therapeutische beroepen.

Om enigszins duidelijk te maken waarmee je te maken kunt krijgen in je latere functie volgt een korte beschrijving van de verschillende deelgebieden.

De radio- diagnostisch laborant is degene die o.a. rontgenfoto's maakt, die patiënten voorlicht over en voorbereidt op rontgenologisch onderzoek, die apparatuur en de stralingsdosis waaraan patiënten bloot gesteld worden controleert.

Echografie is een beeldvormende techniek waarmee je met behulp van geluidsgolven afbeeldingen kunt maken van organen en weefselstrukturen. Echografie wordt vaak tijdens de zwangerschap toegepast.

De radionucleair laborant kan zowel therapeutische als diagnostische werkzaamheden verrichten. Bij het vaststellen van een diagnose krijgt de patiënt een voor een bepaald orgaan specifiek radioactieve stof ingespoten.

Een radio- therapeutische laborant behandelt patiënten met rontgen- apparatuur. Hij maakt een bestralingsplan waarbij de stralingsdosis in de gezonde weefsels beperkt wordt.

OPLEIDING

De studie MBRT duurt 4 jaar. Elk studiejaar is verdeeld in onderwijsblokken. In ieder blok staat een afgerond thema centraal. Er wordt veel gewerkt vanuit concrete praktijk- situaties. Gedurende de gehele opleiding worden stages ingelast.

Gedurende het eerst studiejaar volg je oriënterende stages. In de hoofdfase van je studie zijn de stages beroeps- voorbereidend. In de hoofdfase kun je het accent leggen op een van de vier hierboven genoemde studievelden. De leerstof die je krijgt omvat onder meer: medisch- beeldvormende technieken, medisch radio- therapeutische technieken, stralings- hygiëne, stralings- fysica, medische techniek, anatomie, sociologie, psychologie, agogie, ethiek en elementaire verpleegkunde.

TOELATING

In principe kun je worden toegelaten als je een diploma VWO, HAVO of MBO (enkele richtingen) bezit. Belangrijke vakken zijn wiskunde, natuurkunde en Engels. Als je geen gevoel hebt voor exacte vakken word je dringend aangeraden niet met de studie te beginnen. Tenslotte moet je in groepsverband kunnen studeren en werken om de studie succesvol af te kunnen ronden.

Wil je meer informatie schrijf dan naar: Onderwijs- informatiecentrum Hogeschool Eindhoven, Postbus 347, 5600 AH Eindhoven.

P. CASIMIRI

DE TOP 20 van deze week, samengesteld door DJ Eric The Kid van Radio Hoyer II:

1-(10) Lost in your eyes	Debbie Gibson
2-(5) Love House	Samantha Fox
3-(4) El negro no puede	Las Chicas del Can
4-(1) All this time	Tiffany
5-(6) Take me to your hart	Rick Astley
6-(7) Wild Gilbert	Lovindeer
7-(2) Cause it isn't true	UB 40
8-(11) Paradise City	Guns in Rose
9-(3) Born to be my baby	Bon Jovi
10-(16) Bring me Edelweiss	Edelweiss
11-(20) Radio Romance	Tiffany
12-(15) Buffalo Stance	Neneh Cherry
13-(9) It takes two	JAP Groove Mixmasters
14-(17) Straight up	Paula Abdul
15-(18) Wild thing	Tone Loc
16-(Nw) Sexy man	Yellowman
17-(19) When I'm with you	Sheriff
18-(Nw) It's the lover	Tiffany
19-(Nw) Sincerely Yours	Sweet Sensation
20-(Nw) Swept Away	Christopher Cross

TEHERAN — In Teheran en 26 andere Iraanse steden zijn vrijdag 81 mensen geexecuteerd die van drugs- handel waren beschuldigd. In hun bezit was 5.107 kilo aan drugs aangetroffen. Sedert 31 januari 89 zijn er in Iran 307 drugshandelaren opgehangen. Toen begon een nieuwe nationale campagne tegen de drugs.

*****

HANOI — Zo'n miljoen Vietnamezen, vooral in het noorden en het centrum van het land kampen met een gebrek aan levensmiddelen. Er zijn zelfs gebieden waar de mensen al jaren honger lijden, aldus het Dagblad van het leger.

*****

NEW DELHI — In de Indische deelstaat Gujarat heeft de politie tijdens een grote speur- actie ruim 200 mensen opgepakt ivm de zelfgestookte alcohol welke het leven heeft gekost aan 131 mensen. In de zieken- huizen liggen nog 103 patienten van dit drama. Onder de gearresteerden zijn 9 functionarissen die belast waren met het voorkomen van dit soort praktijken en ook 7 handelaren.

*****

BELFAST — Bij eeen aanslag in de Noordierse hoofdstad Belfast vielen 1 dode en 1 gewonde. Zij werden beschoten bij het verlaten van een bar in het katholieke deel van de stad.

*****

AMSTERDAM — De dollar voelde zich gesterkt door het gunstige VS- werkloosheidsnieuws. De slotkoers in Amsterdam was 2,1030 gulden. Donderdag was dat 2,0995 gld. De Dow Jones index in Wall Street stevende af op een flink verlies maar beperkte uiteindelijk de schade tot 9,29 punten en daalde tot 2282,14.

*****

TEHERAN — Er kan alleen een punt achter de Rushdie- affaire worden gezet door alle exemplaren van De Satans- verzen in de hele wereld in beslag te nemen en te vernietigen. Aldus Irans parlements- voorzitter Rafsanjani. Als het boek blijft bestaan bli ft ook de bron van onlust bestaan.

Symposium Wilhelmina Fonds . . .

(vervolg van pag.6)

zijn met acceptabele bijwerkingen.

Volgens recente inzichten werkt morfine niet alleen centraal maar ook spinaal en perifeer en bezet evenals endorfines de opiaatreceptoren, waardoor een zeer fysiologische manier van pijnstilling bereikt wordt

DRS K.W.R. YUNG

Drs. Poldermans verklaarde dat een groot opgezet onderzoek heeft aangetoond dat "verslaving", dus psychische afhankelijkheid, niet voorkomt bij kankerpatiënten. Bij insiders was al langer bekend dat patiënten na een geslaagde pijn- ablatieve ingreep zoals een chordotomie niet meer talen naar morfine. Zij nemen morfine voor de pijn, niet voor de kick.

Een adekwate pijnbestrijding is volgens hem in vrijwel alle gevallen mogelijk, zeker nu hier het internationaal al langer bekende slow- release morfine preparaat MS CONTIN verkrijgbaar is. Het hoeft slechts twee maal daags gedoseerd te worden en het is een veilig middel zonder gevaar voor cummulatie.

Drs. K.W.R. Yung vertelde over de mogelijkheden van pijnbestrijding via invasieve methoden. Bij deze methoden is de onderbreking van de pijngeleiding via het zenuwweefsel van belang. Met lokale anaesthetica, neurolytica of met een hitte coagulatie van zenuwweefsel middels een zeer hoge wisselstroom is zo'n onderbreking te bewerkstelligen.

Drs. Yung gaf vervolgens met behulp van dia's aan waar en met welke stoffen in wat

'Adequate pijnbestrijding is mogelijk'

voor oplossingen dit mogelijk was.

Na de lezingen over oorzaken en bestrijding van pijn, hield drs. E.M.L. Rolfast de Lannoy een uiteenzetting over hoe in de praktijk op Curaçao de terminale patiënt door de huisarts in zijn thuissituatie wordt begeleid.

De huisarts maakt het eerste begin mee van de ziektegeschiedenis van een patiënt. De definitieve diagnose wordt daarna door de specialist gesteld. De huisarts is dan zijn patiënt gedurende een paar maanden kwijt. In deze periode ligt de patiënt in het ziekenhuis en bezoekt hij het spreekuur van de specialist. Later komt de patiënt terug als een veranderd mens. De ingrijpende behandelingen hebben hun sporen achtergelaten en de patiënt is somber gestemd omdat zijn levensverwachtingen onzeker zijn geworden.

De huisarts moet de patiënt begeleiden om de talrijk psychosociale problemen die zich kunnen voordoen, te doorstaan: angst of neerslachtigheid, discriminatie door anderen, moeilijkheden in de sexuele sfeer, problemen inherent aan de mutatie welke kan optreden door operatie of tumorgroei.

Vragen van de patiënt zullen eerlijk beantwoord moeten worden en ook de familie heeft begeleiding nodig. Dat vraagt tijd. Gelukkig krijgt de huisarts hulp van de wijkverpleging die veel op weet te vangen. Ook geestelijke steun berust voor een groot deel bij de wijkzusters. En een pluspunt in onze samenleving is, dat het gezin veel opvangt door de hechte banden die er zijn.

D.M. HENRIQUEZ

Het slotwoord werd gesproken door de voorzitster van de Stichting Prinses Wilhelmina Fonds. De medewerkers van het Wilhelmina Fonds bezoeken de patiënten en zij worden geconfronteerd met twee soorten pijn: de pijn van de patiënt die zij tegenover zich vinden met zijn verwrongen gezicht; en de pijn die zij zelf voelen door het besef dat deze persoon het misschien niet meer zo lang zal maken.

Het enige wat men kan doen is gaan zitten, praten over dingen die de patiënt graag wil horen, iets vrolijks vertellen, hem laten lachen, in ieder geval hem proberen af te leiden en weg te voeren van het huidige moment waarop hij zoveel pijn beleeft.

Om enige verlichting te geven aan kankerpatiënten organiseert het Fonds ook ontspannings- cursussen, waarbij men probeert door het oproepen van visualisaties positieve denkbeelden op te roepen met mogelijk een curatieve uitwerking.

Mevrouw D.M. Henriquez haalde in haar voordracht ook enkele praktijk- voorbeelden aan waar de hulpverleners van het Wilhelmina Fonds mee te maken kregen. Het idealisme dat uit de verschillende voordrachten sprak, is in de praktijk soms ver te zoeken. Niet iedereen is altijd even goed gemotiveerd. Ook sommige artsen hebben moeite met het behandelen en begeleiden van terminale patiënten. Zij riep op wat meer interesse en betrokkenheid te tonen.

"Wij moeten kunnen komen tot een "rational concern" in tegenstelling tot de "detached concern" zoals de meesten van u het in de boeken hebt geleerd. Dit wil zeggen een modus waarbij de dokter zijn medeleven en zorg toont, zonder dat dit zijn verstandelijke capaciteit belemmert om beslissingen te nemen in het welzijn van de patiënt.

Aan het eind van het symposium was een paneldiscussie gepland waar helaas te weinig tijd voor over was. De leider Dr. Szabo kon maar enkele vragenstellers aan het woord laten. Dat was jammer omdat op die vragen nu ook niet voldoende kon worden ingegaan. Ik denk hierbij aan een vraag over hulp aan een patiënt die zich zorgen maakt over een "waardig" sterven, wat door dr. Rolfast gelijk werd gesteld aan doodsangst.

Toch werd in die laatste minuten de belangrijkste vraag van de hele dag aan de orde gesteld en wel door dr. Saleh. Hij wees erop dat dit wel een mooi symposium was geweest met veel informatie, maar vroeg hij zich af: Resulteert dit nu in een eigen pijncentrum op Curaçao?

Het antwoord op die vraag moest komen van dr. Asjes, de directeur van het St. Elizabeth Hospitaal, die ook in de zaal aanwezig was.

Al kon hij ter plekke nog geen bevestigend antwoord geven, wel nodigde hij na afloop mevrouw Henriquez uit tot een gesprek om samen te proberen zo'n pijncentrum op Curaçao op te zetten.

Als dat voor elkaar komt, is dit symposium de aanzet geweest tot een zeer waardevolle ontwikkeling in de medische zorg op Curaçao.

Curaçaos karnaval . . .

(vervolg van pag.5)

den zitten in invitaties, lijsten en dergelijke.

Bij Zeelandia was men meteen enthousiast. Ze gaven ook meteen hun fiat aan een open tentoonstelling met als enige voorwaarde dat we er zelf bij moeten zijn.

En laten we eerlijk zijn, Zeelandia is een belangrijk business centrum, dat is ook van belang.

Verleden jaar zijn we al bij het museum geweest, maar we kwamen ook dit jaar niet verder. Mevrouw Blok van Gallery 86 was wel enthousiast. Maar ik zag dat zij soms met tape en spijkertjes werkt en dat tijdvlak zijn wij al lang voorbij.

Het is wel van groot belang dat Curaçao een Gallery heeft en ik hoop dat ze blijft volhouden".

Het appartement aan de Schout bij Nacht Staverenweg fungeert als atelier voor Marlies. Zij tekent en schildert daar op een schragentafel in de sala.

"Voor ons doen zijn we lang op Curaçao blijven plakken. Maar bij 6 graden Celsius en natte sneeuw in Nederland is het moeilijk karnavals- impressies van Curaçao vast te leggen. Toch is het voor ons ongebruikelijk na een jaar al weer hier te zijn".

Het bevalt ze echter goed op Curaçao:

"We ontmoeten hier veel aardige mensen".

Ton van Loenen vult aan: "Ik ben hier ook nooit bang geweest voor mijn portemonnaie of dat ze je te veel rekenen in een winkel of dat ze je bedriegen. In Frankrijk en Spanje heb ik daarmee heel onaangename ervaringen gehad. Hier helemaal niet".

En Marlies weer: "De mannen hier zijn heel stoer. De vrouwen zo vrolijk. Die spanningen onderling zijn leuk om in mijn werk te gebruiken.

HIJ

is negenenvijftig. Katholieke ouders. Zevenentwintig jaar geleden priester gewijd en nu pastoor in een psychiatrisch ziekenhuis.

"Opgroeien in een besloten gemeenschap is meer misvormend dan het gros van de mensen door heeft. De meesten ontkennen dat, zijn trouw aan de kerk. Dat is tragisch. Het intiem beleven van seksualiteit hoort wezenlijk bij mensen. Dat poets je niet weg door het sublimeren".

"Seksueel ben ik nooit lastig gevallen op het seminarie. Het verlangen wordt pas wezenlijk als je priester bent, meer eigen verantwoordelijkheid moet nemen. Dan wordt het worstelen met de werkelijkheid vanuit het geloof".

'Je zou je haast schamen voor de beroepsgroep'

"In het celibaat mis je overigens meer het sensuele dan het seksuele. Gevoelens mogen laten zien, liefde, geborgenheid, die drang is veel sterker. Binnen een klooster of één pastorie heb je geleerd aan een ander te denken, maar wel in afstandelijke zin. Het priesterschap is een roeping tot liefde, maar o wee als je van iemand houdt".

MACHT

"Met het celibaat heeft de rooms- katholieke kerk een greep op zijn herders. Macht uitoefenen, daar draait het in veel geloofsstructuren om. Vergeven of niet vergeven, communie weigeren of niet, allemaal macht. In Gods naam oordelen over andere mensen. De kerk maakt uit wat God goed vindt en wat niet, maar Christus heeft nooit gesproken over het celibaat. Ik denk wel eens: als alle religies zouden worden afgeschaft, was de vrede een stuk dichterbij".

"Acht jaar duurt onze relatie nu. Volstrekte openheid, tegenover elkaar en naar buiten, daar waren we het snel over eens. Onze verhouding kent geen specifieke problemen door mijn achtergrond. Het is wel gek zo'n relatie rond je vijftigste, toen we begonnen, nog te moeten verantwoorden voor broers en zussen. Wennen ook om op die leeftijd om te gaan met kinderen in de puberteit. Maar het is wel een vreugde, dit soort vaderschap".

"Triest eigenlijk. De kerk zet aan tot ouderschap, maar als ik het wil, mag het niet. Je zou je haast schamen voor je beroepsgroep, zo schijnheilig. Dat de leiding van de kerk maar niet reëel in deze tijd wil staan, haar tweeslachtigheid niet wil zien of blijft ontkennen. Zielig eigenlijk".

ZIJ

is éénenvijftig. Katholieke moeder, zeer rode vader. Weduwe na vijftien jaar huwelijk. Drie kinderen van in de twintig. Verpleegkundige A en B. Socio-therapeute. Maatschappelijk werkster binnenkort, specialisatie vrouwenhulp- verlening.

"Ik ben blij met mijn opvoeding. Ik heb geleerd het katholieke geloof van twee kanten te zien. Als priester heeft hij voor mij niets exclusiefs. Ik waardeer hem om zijn vak, hoe hij met mensen omgaat. Ik wil ook niet dat hij het ambt ooit opgeeft. Het is zo met zijn wezen verbonden, zonder zou hij niet meer dezelfde zijn".

'Liever staande sterven dan knielend leven'

"Alles wat ik bij anderen kende, was bij hem ook aanwezig. Iedere normale jongen weet wat hij met een vrouw moet doen. Vreemde fantasieën, verwrongen ideeën ontstaan pas als je heel lang ergens niet mag aankomen. Mensen, die zich op oudere leeftijd nog schuldig voelen over masturberen. Dat zondebesef over seksualiteit, dat is vreselijk".

"Het is knap dat hij het zo openhartig met mij aandurft. Hij heeft er toch voor van ziekenhuis moeten ruilen. De indirecte invloed van het ene bisdom werd te groot. Hij kreeg maagpijn bij de gedachte wellicht uit het ambt te worden gezet. In zijn nieuwe werkkring ben ik bij de bisschop geweest. Een prima gesprek. Hij weet er van. Maar het blijft hypocriet. Als we zouden trouwen, zou hij uit het ambt worden gezet".

MEEDOGENLOOS

"De kerk kent geen warmte. De mond vol van de barmhartige moeder, maar o zo meedogenloos. Als je niet doet wat de kerk wil, kun je gaan. Geen plaats voor homofielen, geen plaats voor gescheiden vrouwen. Nooit opkomen voor belangen, die heel menselijk zijn. Seropositieven, aids, maar een condoom mag niet. Dat begrijp ik niet".

"De katholieke kerk kent maar twee soorten vrouwen: of je bent hoer of je bent heilig, de madonna. Maar zolang de vrouw in de kerk niets te zeggen heeft, verandert er niets. Een mannengemeenschap in de tang van Rome.

De onderdrukking is nog zo groot. Voortplanten moet, maar je mag er geen plezier aan beleven".

"Hij houdt van mij, zo waardevol ben ik. Dat moet je dan verstoppen. Dat is onwaardig. Maar ik ben een non-conformist, trouw aan mezelf. Wat mijn vader zei, is een beetje mijn devies geworden: liever staande sterven dan knielend leven".

Meneer pastoor heeft een vriendin

Van de kerstkaart gaan er dertien in een dozijn. De boodschap is minder gebruikelijk: 'Iedere slet moest een drieling krijgen en een trap toe'. Vrede op aarde.

Tineke Ferwerda kan er nu gelukkig om lachen. Ze heeft het gewaagd een scriptie te schrijven over vriendinnen van priesters en hoe deze vrouwen de relatie beleven. Dat heeft ze geweten, in negatieve en positieve zin. Ze heeft inmiddels een vijftigtal schriftelijke reacties in een ordner gehaakt. De oogst van ongeveer een maand nu ze met haar studie, de afronding van een voortgezette opleiding maatschappelijk werk, in de publiciteit is getreden.

'Vuile dweilen zijn die vrouwen, die geen kerel kunnen krijgen en daarom de priesters verleiden'. 'Smerige hoeren', 'gore feministes'. Kwalificaties, die Tineke (42) zich ook zou kunnen aantrekken. Ze heeft drie jaar lang een verhouding met een priester gehad. Schuldig voelt ze zich echter geenszins. En een feministe, dat klopt.

PIJN

Gelukkig gleed in Zwolle maar weinig grofheid in de bus. De meeste brieven verhalen over pijn, brokken maken en slachtoffers. Over een probleem. 'Het is de hoogste tijd dat deze verhoudingen in de openbaarheid komen', staat ergens te lezen, 'ze zijn achter de schermen bekend, maar altijd onder tafel geveegd. Ze komen al eeuwen voor'.

Geen verrassing voor Tineke Ferwerda. Ze heeft haar ervaring. Ook een vriendin ging met een priester om. Het heeft vanzelfsprekend meegespeeld bij haar besluit de priestervriendinnen te bestuderen, maar het stond niet centraal.

Het gaat de maatschappelijk werkster om de positie van de vrouw. Een interesse, die met elke stap in het leven groeide. Medisch secretaresse, later op directieniveau. Vier jaar in Suriname tussen vrouwen in de geneeskundige zorg. Migranten nu en hun gezondheid. Opbouwwerk. Actief voor ontwikkelings- samenwerking in de evangelisch lutherse kerk. Drie kinderen thuis. Een niet geregistreerde huwelijksrelatie, een levenspartner.

Een bijzondere belangstelling voor de vrouw in de maatschappij. Dat hielp bij haar scriptie. Ze dachten: hé, dat is er één van ons, die kunnen we vertrouwen. Voor de kerk was ze daarentegen beladen: de bisschop gooide de deur dicht.

HARTVERSCHEUREND

Een oproep in een piepkleine advertentie in de krant. Éénenveertig reacties, waarvan er 29 in aanmerking kwamen voor haar enquête. Ze kreeg er 25 terug, waarvan 23 ingevuld. Een hoge respons. Ook hartverscheurende reacties. Een vrouw van over de zeventig, die de formulieren niet kon invullen. Het haalt teveel wonden open, schreef ze.

De scriptie kreeg een prozaïsche titel mee: 'Zuster Philothea, zet gij nog niets komen..'. Philothea betekent zoiets als Gods liefde en menige non luistert naar die naam. Getrouwe types, gedienstig aan de priester. Zijn sokken stoppen, hem iets aardigs geven.

Of Philothea al iets ziet komen, moet figuurlijk en kan ook letterlijk worden opgevat. Daagt het al, zie je al hoe jouw relatie in elkaar zit? Maar ook een seksuele component: komt hij er al aan?

Hij is de priester, de gymnasiaal geschoolde op het seminarie. Hij heeft de geloftes afgelegd en de wijding ontvangen. Meer een soortnaam dan een rang in de rooms- katholieke hierarchie. Kapelaan, pastoor, kardinaal en paus, ze zijn allemaal priester. De zeven Nederlandse bisdommen boden in 1987 onderdak aan 2547 priesters.

STIEKEM

Niemand weet hoevelen van hen zondigen tegen het celibaat, de verplichte ongehuwde staat. Stiekem staat voor mondje dicht. Kardinaal Simonis steekt zijn hand er voor in het vuur, dat het overgrote deel van de priesters het celibaat onderhoudt. Het progressieve rooms- katholieke weekblad Bazuin schrijft echter: 'Geen bisschop kan meer zeggen dat anonieme relaties in zijn bisdom niet voorkomen'.

Wie heeft gelijk? Tineke Ferwerda vertelt over een hoogleraar theologie, die beweert dat er bijna geen priester meer is, die geen relatie heeft. Zelf doen ze er het zwijgen toe. Daar hebben ze baat bij: een vriendin mag niet, ze kunnen met openheid alleen maar status verliezen, in het ergste geval worden ze zelfs uit hun ambt gezet. Gevoeligsmatig, wikt Ferwerda, zit Bazuin het dichtst bij de waarheid.

Het celibaat. Er zijn vrouwen, die zich in de optimistische jaren zestig aan priesters verbonden in de stellige overtuiging dat de opheffing van dit toch enigszins onnatuurlijke voorschrift nabij was. Niets daarvan.

Bij de invoering van het celibaat in de twaalfde eeuw, weet de maatschappelijk werkster, gold nog het dictaat van het patriarchaat, de mannenheerschappij, dat seks misschien nog wel goed was voor gewone mensen, maar in elk geval niet voor een priester.

Hij, de verhevene, stond boven iedereen en zeker boven de tweederangs vrouw.

PRAKTISCH

Een redenering, die geen stand kon houden. Blijft over het praktisch nut. Ongehuwd betekent geen vrouw, geen kinderen, lagere kosten, altijd beschikbaar en zonder problemen over te plaatsen. En de erfenis gaat naar de kerk, constateert Tineke Ferwerda droogjes.

De rationele beoordeling door de rooms- katholieke kerk. Een vriendschaps- relatie, zegt het Caper (centraal adviesbureau voor priesters en religieuzen), prima, zolang die maar niet 'genitaal seksueel wordt beleefd'.

Daar wordt de maatschappelijk werkster misselijk van. Mensen hebben juist intimiteit, vertrouwelijkheid nodig, vindt zij. Het celibaat doet schade aan de menselijke natuur. Op het seminarie met een jute zak onder de douche. Zag je het geslachtsdeel tenminste niet en kon je er ook niet aankomen. De slechtheid van seksualiteit en erotiek zo benadrukken, dat je er de hele dag mee bezig bent om het te vermijden.

Eenzaam, overwerkt en seksueel gestoord, zegt een studiecommissie van de Amerikaanse bisschoppen- conferentie over de priester. Wie wil er met zo'n man in zee? Tineke Ferwerda onderscheidt in haar studie twee soorten vrouwen en plaatst daar ook twee types priester bij.

De sterke vrouw ten eerste, midden in het leven. Maakt carrière in haar vak. Heeft het nodige meegemaakt. Een proces van bewustwording, steeds maar weer harder knokken dan de man. Vaak ook in het geloofsleven veranderd. Katholiek zijn leuk, tweederangsvrouw zijn, nou nee. Dus: ze kunnen me wat. Terug te vinden in progressieve groeperingen.

Vrouwen, die niet alles bouwen op huisje, boompje, beestje, man en kinderen. Die een andersoortige relatie wensen dan thuis achter het fornuis. Vrouwen, die op eigen benen staan. Aantrekkeli k voor priesters. Ze hebben dezelfde liefde voor hun vak als de vriendin, dat schept een band. De last van de onzichtbare verhouding wordt gecompenseerd door haar maatschappelijke erkenning als persoon. Kom daar maar eens om bij veel getrouwde vrouwen.

Zij hoeft hem niet elk moment om zich heen te hebben. Ze heeft een eigen standpunt over seksualiteit en is daarom een goede coach voor de priester, die zijn puberteit moet inhalen, die alles nog moet leren. Zij haalt de taboes er wel af.

Samen vinden ze slimme dingen uit om hun relatie te formaliseren. Testament, samenlevings- contract, woonruimte dicht bij elkaar. Grapje van één van de vrouwen: we zijn achterdeurdelers met het recht van overpad.

WINST

En desnoods zegt ze in de parochie gewoon dat ze de vriendin van pastoor Piet is. De mensen doen er maar wat mee. Of er 'genitaal contact' is, zullen ze toch niet vragen. Ze zien alleen dat de priester er bij wint.

Hun priester, ervaart deze categorie vrouwen, onderkent dat hij een deel van het leven heeft gemist. Progressief op religieus terrein, wil hij daar wat aan doen. Hij zoekt contact met andere mensen, onder anderen vrouwen. Hij weet zich gesteund, herkent het bewustwordings- proces dat de vrouw al heeft doorgemaakt. Zo groeit een bondgenootschap, een goed uitgangspunt voor een relatie.

Hij, houterig nog, wordt gestimuleerd door haar. Zij laat hem zien dat het leven anders is dan de kerk hem heeft geleerd. Flauwekul. Hij wordt een rijpere persoonlijkheid, completer en dat straalt hij uit naar de parochie.

Zij kiezen duidelijk voor elkaar. Dreigt hij uit zijn ambt te worden gedonderd, laat hij haar niet zitten. Afspraak is afspraak, soms zelfs contractueel vastgelegd. Beiden vinden het belazerd de verhouding min of meer stil te moeten houden. Veel strijd, maar toch redelijk gelukkig. Goede kerels, prima vrouwen, zij redden het wel.

KOMMER

Dat kan moeilijk van de tweede categorie vrouwen (ongeveer even groot als de eerste) en hun partners worden gezegd. Kommer en kwel. Niet zo sterk deze vrouwen, totaal onzichtbaar, niemand mag van hun liefde weten. Ze slikken alles, ondergeschikt, dienstbaar. Het klassieke rollenpatroon.

Tevreden met een kusje op het voorhoofd als meneer pastoor af en toe een nachtje komt slapen. Zijn borreltje staat al klaar en het bed is warm. Ze komen niet op voor de eisen, die ze eigenlijk aan hun relatie zouden willen stellen. Als hij maar gelukkig is.

Voor hem staat het ambt centraal. De vrouw komt op de zoveelste plaats, een gebruiksartikel. De priester, die te hooi en te gras zijn puberteit inhaalt, zonder gevoelsleven. Zij heeft geen schouder om tegen te leunen. Hij is met de Heer bezig. Hij bepaalt wanneer hij liefde laat toevloeien. Egoïstisch, narcistisch bijna.

Een gehavend sociaal gedrag. Als eerwaarde kent hij zijn plaats, niet als privé- persoon. In de midlife- crises vaak. Alles opnieuw bekijken. Optellen wat je allemaal hebt gemist. Nieuwe dingen beginnen, goed en slecht.

ONTSPORINGEN

Ontsporingen: alcoholisme, travestie, een hevig zondebesef. Samen de kapel in en biechten. Ontucht soms met hele jonge meisjes. Homofiele contacten, voor velen ten onrechte nog altijd een niet gedoogde liefde. Schaamteloos misbruik maken van de relatie. Geen exclusiviteit. Hij bindt zich niet, alleen aan God. Veel contacten, onder de semisacrale noemer dat hij er voor iedereen moet zijn. Dat is zijn opdracht.

Brokken. De gemiddelde relatie tussen partners van middelbare leeftijd duurt negen, tien jaar. Het geloof is geen voorwaarde voor de verhouding, die vaak op de werkplek opbloeit. De huishoudster, het nichtje, een goede kennis van meneer pastoor. De 'zondeval' komt meestal pas na lang praten in een groeiende vriendschap.

Heimelijk toch nog vaak. Samen op vakantie, listig. Gearmd winkelen, ho maar. Geen ontspannen basis voor iets moois. Schuldgevoelens bij beiden. Hij zondigt, zij zet hem er toe aan. Onzin, vindt Tineke Ferwerda. De priester stapt zelden uit het ambt. Geen aanzien meer, financieel verval, wat kan hij ook nog in het normale leven? Hij zal echter nooit zeggen dat hij geen trek heeft in de bijstand. Hij schermt met zijn roeping.

ISOLEMENT

Zij zit met de problemen als het spaak loopt. Met wie moet je praten over iets dat altijd geheim is gehouden? Trouwens, niemand snapt het. Opgekropt verdriet, waarop geen nieuwe relatie kan worden gebouwd. Isolement. Philothea, een praatgroep voor vrouwen, is inmiddels opgericht. Een klankbord. Een boek van Tineke Ferwerda over het probleem komt dit najaar uit (An Dekker, Amsterdam).

De priester zal het niet lezen. Hij huppelt vrolijk verder. Hij heeft minder geïnvesteerd in de relatie en heeft dus ook minder te verwerken. Hij blijft op handen gedragen, verliest niks. Als hij een nieuwe relatie wil beginnen, doet hij dat gewoon.

Tineke Ferwerda klinkt grimmig. "Er zijn er, die op een verachtelijke manier profiteren van hun ambt".

KAPITALISME EN COLLECTIVISME AANBIDDEN RIJKDOM

Puebla: kerk moet aanwezig zijn in dagelijkse leven

PUEBLA — In de steeds verslechterende politiek- sociale crisis in de Latijns- amerikaanse landen zijn duidelijk symptomen aanwezig van corruptie en geweld; ook ervaart men dat deze crisis de economie en de instituties aantast. Het geweld, ontstaat en wordt gevoed door zówel het onrecht dat men geïnstitutionaliseerd kan noemen in zijn verschillende sociale, politieke en economische systemen evenals door de ideologieën welke zich ontwikkelen als een middel om de macht te grijpen. Zo stellen de bisschoppen van Latijns Amerika vast in de slot verklaring van Puebla, waar men eerder in 1979 bijeenkwam.

De ideologie welke naar de macht grijpt doet de regiemen ontstaan, waar het leger het voor het zeggen heeft; heel vaak worden deze geïnspireerd door de ideologie van de Nationale veiligheid. De kerk moet als moeder en lerares vanuit het evangelie en zijn sociale leer de systemen, ideologieën en het politieke leven op het continent onderkennen. Het christelijke geloof namelijk minacht niet de politieke activiteit, integendeel, zij voegt er waarden aan toe en heeft er hoge waardering voor. Wel spreekt de kerk slechts in algemene termen, maar de kerk acht het zijn plicht om aanwezig te zijn in het dagelijks leven.

NIET RELEVANT

Het christendom namelijk moet de totaliteit van het menselijk bestaan evangeliseren, inclusief de politieke dimensie. Kritiek hierop waarbij gezegd wordt dat men het geloof moet beperken tot het persoonlijke leven, met uitsluiting van het beroepsleven bv, of het sociale en politieke leven, is niet relevant. De noodzaak dat de kerk in het politieke aanwezig is, komt voort uit het meest intieme van het christelijke geloof: de heerschappij van Christus, welke zich uitstrekt in het gehele leven. Christus bekrachtigt de definitieve broederschaps band tussen de mensheid: iedere mens heeft gelijke waarde als de andere: gij zijt allen één in Christus. (Gal. 3,28). Uit de integrale boodschap van Christus ontwikkelt zich een originele antropologie en theologie, welke het gehele concrete leven omvat; het persoonlijke en sociale leven van de mens. Het is een boodschap welke bevrijdt want hij verlost van de slavernij, van de zonde, de wortel en oorsprong van alle onderdrukking, onrechtvaardigheid en discriminatie.

De kerk erkent de vereiste autonomie van het tijdelijke, hetgeen geldt voor de overheden, de partijen, vakbonden en andere groepen op sociaal en politiek vlak. De politiek in zijn algemeenheid interesseert de kerk, zo staat elders te lezen in de slot- verklaring. Het is namelijk een vorm om eer te bewijzen aan de enige God.

De religieuzen moeten als volgeling van Christus en vanuit de opdracht van de kerk, samenwerken bij het evangeliseren van het politieke leven. In een gemeenschap, welke weinig broederlijk is, gegeven de consumptie mentaliteit, waarbij dit het uiteindelijke doel van de ontwikkeling van de productieve materiele krachten, moeten de religieuzen getuigen zijn van een echte soberheid des levens, van samenleving, met alle mensen, en van een intense relatie met God. Zij moeten dus tegelijkertijd weerstaan aan de bekoring van zich te compromitteren met de partij- politiek, om niet een verwarring van de evangelische waarden met een bepaalde ideologie te doen ontstaan.

AFWIJZING GEWELD

De kerk wijst elk geweld van de hand. Dat wordt nog eens duidelijk verklaard in de Puebla- verklaring.

Deze veroordeling geldt het fysieke en psychische martelen, het ontvoeren van mensen, de vervolging van politieke dissidenten en verdachten en het uit het openbare leven uitsluiten van mensen op grond van hun opvattingen. Dit is altijd te veroordelen. Maar ook wordt het geweld afgewezen van de terroristen en van de guerrillastrijders. Onder geen enkel beding is een misdrijf te rechtvaardigen als een weg tot bevrijding. Het geweld brengt nieuwe vormen van onderdrukking met zich mee en van slavernij, gewoonlijk ernstiger dan die waarvan men de bevrijding pretendeert te brengen. Wanneer een ideologie een beroep doet op geweld, dan erkent men daarmee zijn zwakheid.

KAPITALISME

In de beschrijving van de twee belangrijkste ideologieën in het continent, stelden de bisschoppen vast dat beide — het liberale kapitalisme en het collectieve Marxistische collectivisme — de rijkdom verafgoden, maar ieder op zijn eigen manier. Bij het kapitalisme gaat het om de rijkdom van het individu, waarbij de rijkdom de motor is van de vooruitgang, de concurrentie is de hoogste wet van de economie en is de particuliere eigendom van de productie- middelen een absoluut recht, zonder beperkingen en verplichtigen. Dit brengt tot schandelijke contrasten van situaties van afhankelijkheid en slavernij en onderdrukking.

COLLECTIVISME

Wat het collectivisme betreft, daarin wordt de rijkdom even eens aanbeden maar dan als niets collectiefs. Hoewel voortgekomen uit een positieve kritiek op de onschendbaarheid van de handel en het ontkennen van menselijke waarde van de arbeid drong men niet door tot de wortel van deze afgoderij, welke bestaat uit het verwerpen van de God van de liefde en rechtvaardigheid, de enige aanbiddens- waardige God. Zijn motor is de dialektiek van de klassenstrijd; zijn doel is het bereiken van een klassenloze maatschappij, welke via de dictatuur van het proletariaat wordt bereikt, in welke maatschappij de partij- dictatuur heerst. Er zijn mensen die vinden dat het mogelijk is de verschillende aspecten van het Marxisme van elkaar te scheiden, in het bijzonder zijn leer en zijn analyse.

De bisschoppen verwijzen echter naar een pauselijke uitspraak, dat het een gevaarlijke illusie is om de intieme band te vergeten welke de verschillende elementen van het Marxisme met elkaar verbindt.

De bisschoppen waarschuwen voor het gevaar van een ideologisering waaraan de theologische reflectie zich bloot stelt wanneer men vertrekt van een praxis, waartoe, de Marxistische analyse zijn toevlucht neemt. Het gevolg is een volledig politiseren van het christelijke bestaan, het oplossen van de taal van het geloof in de sociale wetenschappen en een vacuum in de transcedentale dimensie van de christelijke verlossing.

Afzonderlijk komen de bisschoppen in hun slot- verklaring nogmaals te spreken over de ideologie van de Nationale veiligheid. Deze ideologie is het te verenigen met een christelijke visie doordat het een absolute ideologie is. In feite namelijk komt de macht bij een elite van machthebbers, militairen en politici terecht, als gevolg waarvan de ongelijkheid in de participatie bij de ontwikkeling verder wordt benadrukt.

AANSLAG

In de lijn van Medellin wordt vastgesteld dat het kapitalisme en het collectivisme een aanslag betekenen op de menselijke waardigheid de ene geeft het primaat aan het kapitaal, zijn macht, de andere leidt tot een totalitaire macht van de staat hoewel het ideologisch gezien het humanisme onderschrijft. In dit licht gezien moeten de christenen werken aan de opbouw van een nieuwe beschaving, een rechtvaardige, broederlijke en open beschaving, open voor het transcedente. Dit moet gebeuren op basis van een christelijk humanisme.

MUILKORVING

De partijen en de ideologieën proberen de kerk voor hun karretje te spannen en zij proberen zijn onafhankelijkheid aan te tasten. Dit is steeds een risico in het politieke leven. Dit zou christenen en dan vooral de religieuzen, priesters, ertoe kunnen brengen om een evangelie te verkondigen zonder economische, sociale, culturele en politieke aanwijzingen. In de praktijk komt een dergelijke muilkorving neer op een zekere, zij het onbewuste samenwerking met de gevestigde orde. Andere groepen kunnen de bekoring krijgen om net het tegenovergestelde te doen: om een bepaalde politiek te zien als het hoogst noodzakelijke, wil de kerk zijn zending kunnen volbrengen. Het is het identificeren van de christelijke boodschap net een ideologie, een zich daaraan onderwerpen, waarbij men het evangelie opnieuw gaat lezen maar dan door een bepaalde politieke bril.

In het ene geval grijpt men terug in de geschiedenis en probeert men een christendom naar Middeleeuwse maatstaven op te bouwen: door een nauwe samenwerking tussen de burgelijke macht en de kerkelijke macht. In het andere geval komt men tot een strategisch verbond van de kerk met het Marxisme, waarbij elk alternatief wordt uitgesloten. Voor deze christenen gaat het er niet om alleen Marxist te zijn maar om een Marxist te zijn uit naam van het geloof.

De zending van de kerk gebeurt in deze omstandigheden in een continent waarin aanslagen worden gepleegd op de menselijke waardigheid, waar het recht en de vrijheid worden aangetast, tegenover het geïnstitutionaliseerde onrecht van regimes welke zich door tegenstrijdige ideologieën laten inspireren.

In een dergelijke omstandigheid is de zending van de kerk enorm groot en meer dan ooit noodzakelijk. Om aan deze zending te kunnen voldoen, wordt van de gehele kerk actie verwacht — van de pastores, de gewijde bedienaren, de religieuzen, de leken, ieder op zijn eigen plaats. Allen, verenigd in Christus in het gebed en de onthouding moeten zij, zonder haat noch geweld tot in de uiterste consequenties zich inzetten om een gemeenschap te bereiken — welke rechtvaardiger vrijer en vreedzamer is. Daarnaar verlangen alle volkeren in Latijns Amerika . Het is de onontkoombare vrucht van een bevrijdende evangelisatie.

Creativiteit

CREATIVITEIT blijkt aanwezig te zijn in Latijns Amerika in die gebieden waar er niet genoeg clerus aanwezig is voor de bediening van de kerk.

Onder verantwoordelijkheid namelijk van de hierarchie voeren er leken taken uit in overeenstemming met de behoeften van de evangelisatie. Daarom moet er wel bijzondere aandacht worden besteed aan de behoorlijke vorming van de kandidaten voor de kerk.

Evangelisatie bevrijdt

...Curaçao maakte kennis met de CELAM, welke van Jamaica naar de Nederlandse Antillen uitweek voor zijn gewone vergadering. Curaçao is hiermee nog duidelijker op de kerkelijke landkaart aangemerkt. Verleden jaar ontving het voor de tweede keer de Caribische bisschoppen- conferentie jaren geleden was het de gastheer van de Caribische conferentie van kerken (CCC) en ditmaal waren ruim zestig bisschoppen onder wie enige kardinalen van heel Latijns Amerika en de Cariben de gast in Kas di Orashon Emaus. Deze foto werd genomen tijdens de Maria-viering in de kathedrale kerk te Pietermaai...

Puebla: opdracht voor katholieke christenen

DE MEEST BEKENDE bisschoppen- conferentie in de Rooms Katholieke kerk is die van Latijns Amerika: de CELAM. Hij was in feite een voorloper want hij werd al in 1955 opgericht tijdens een bijeenkomst in Rio de Janeiro. Nog in datzelfde jaar werd hij door paus Pius XIV goedgekeurd.

Deze bisschoppen- conferentie heeft het Tweede Vaticaanse concilië gunstig beïnvloed. Men speelde er een zeer belangrijke rol. De Celam kwam in algemene vergadering bijeen in Medellin. Tijdens deze bijeenkomst werden duidelijke lijnen uitgestippeld voor de naaste toekomst en dan vooral ten aanzien van de positie van de armen, het sociale onrecht op dit zich katholiek noemende Amerikaanse continent.

Later kwam men in het Mexicaanse Puebla weer in algemene vergadering bijeen. Dit gebeurde in 1979 in aanwezigheid van de toen pas gekozen Johannes Paulus II als paus. Puebla leverde een eindverklaring op welke inging op tal van facetten van de hedendaagse situatie van de kerk en Latijns Amerika. Het revolutionaire elan van Medellin leek iets minder te zijn geworden. Toch bevat ook Puebla een opdracht voor de katholieke christen welke zijn hele inzet vergt. Bij gelegenheid van de vergadering van de Celam op Curaçao hierbij enige min of meer uitvoerige citaten uit de Verklaringen van Puebla. Het gaat hierbij om een officieuze verklaring.

...tijdens een van zijn eerste buitenlandse reizen als paus opende Johannes Paulus II in 1979 de algemene vergadering van de Latijnsamerikaanse bisschoppen- conferentie (CELAM) in het Mexicaanse Puebla...

Tekenen van hoop en vreugde

DE ALGEMENE vergadering van het Latijnsamerikaanse episcopaat in Puebla constateerde dat verschillende tekenen van hoop en vreugde te bespeuren zijn. Dit zien zij als gevolg van de levenwekkende geest tot evangelisatie welke op het continent zichtbaar is.

De bisschoppen wijzen daarbij op de volgende feiten:

- de basisgemeenschappen welke in eensgezindheid leven met hun pastores;
- de apostolaats- bewegingen, voor de gehuwden, de jeugd enz.
- het rijkere bewustzijn van de verschillende groeperingen met betrekking tot hun identiteit en de kerkelijke opdracht;
- de nieuwe bedieningen en diensten;
- de pastorale activiteiten in team verband met de priesters;
- de religieuzen in de meest arme streken;
- de aanwezigheid van de bisschoppen steeds meer en steeds eenvoudiger, tussen de mensen;
- de bisschoppelijke collegialiteit welke steeds levendiger wordt;
- de dorst naar God en het zoeken in gebed en overweging naar de navolging van Maria, die in haar hart alle woorden en feiten van haar Zoon bewaard;
- het groeiend bewustzijn van de menselijke waardigheid in zijn christelijke visie;

Dit alles zijn evenzovele tekenen van vreugde en hoop voor hen die doordrongen zijn van het Paas- mysterie van Christus en die weten dat alleen het levende uitgedragen Evangelie, de navolging van Christus, tot een authentieke en totale bevrijding brengt van de mensheid. Geen andere naam zal er aan de mensen gegeven worden en waarin zij gekend kunnen worden dan de naam van Jezus Christus (Hand. 4,12). Hij is de volheid van het zijn. Alleen in Christus bereikt de mens zijn volledige blijdschap. Aldus het slot van de Verklaring van Puebla.

NIEUW CONSUMPTIE-ARTIKEL

Signalen voor grotere deelname aan opbouw

Vrouw is slachtoffer van nieuwe discriminatie

PUEBLA — In de hedendaagse wereld, welke beheerst wordt door een consumptie- mentaliteit en hedonisme, wordt er nieuwe vormen toegevoegd aan de discriminatie van de vrouw, welke een gevolg is van culturele ouderwetsigheden.

De vrouw wordt namelijk ook een consumptie- artikel, dat uitgebuit wordt onder voorwendsels van de evolutie der tijden zoals de pornografie. De prostitutie van de vrouw neemt overal steeds meer toe. In het bedrijfsleven doet zich het feit voor, dat de wetgeving wat betreft de bescherming van de vrouwelijke werknemer uitgehold is. Zo stellen de bisschoppen van Latijns Amerika vast in hun slotverklaring van Puebla. Vaak zijn de vrouwen niet georganiseerd om daaraan het hoofd te kunnen bieden.

BETREURENSWAARDIG

In de gezinnen moeten de vrouwen vaak de totale verantwoordelijkheid dragen voor de kinderen uit hun huwelijk doordat de man niet thuis is. Verder moet men oog hebben voor de betreurenswaardige situatie waarin vaak het huispersoneel zich bevindt als gevolg van misbruiken, uitbuiting door hun werkgevers. Maar ook in de kerk zelf wordt niet genoeg waarde gehecht aan de figuur van de vrouw in het pastorale werk en haar deelname op alle terreinen waar het mogelijk is, is vaak schaars.

Toch zien de bisschoppen ook positieve signalen van het langzamerhand binnen treden door de vrouw op gebieden waar gewerkt wordt aan de opbouw van het land, aan het doen ontstaan van vrouwenbewegingen welke werken aan de bevordering van de incorporatie van de vrouw in alle gebieden.

EVENBEELD VAN GOD

De vrouw is evenals de man een evenbeeld van God. De opdracht om over de wereld te heersen als mede-schepper is evengoed aan de vrouw als aan de man gegeven.

In het Oude Testament speelt de vrouw al een grote rol in figuren als Anna, Maria de zus van Mozes, de profetessen Deborah, Ruth, Judith en vele anderen. In de kerk verspreidt de vrouw het getuigenis door haar geloofsleven en liefdesleven zoals de Samaritaanse; zie naar de vrouwen op Calvarie en de vrouw die door de Heer gezonden worden naar de apostelen toen Hij verrezen was. Maar boven al is daar de figuur van Maria als de maagd die de blijde boodschap ontving, die onvoorwaardelijk het woord van God accepteerde. Maria bij haar bezoek aan Elisabeth; het lied van Maria: het Magnificat, waarin zij profetisch de vrijheid bezong van de kinderen Gods en het uitkomen van de profetie. Maria bij de geboorte. Maria in het gehele leven van Christus. Maria de moeder van allen.

De mogelijkheid om aan de vrouw bedieningen toe te vertrouwen, opent nieuwe wegen voor de vrouw tot participatie aan het leven en de zending van de kerk. Bovenal staat daar dan nog de positie van de vrouw als moeder, de verdedigster van het leven en de opvoedster.

TAAK

De bisschoppen omschrijven haar taak als de plicht om aanwezig te zijn in de aardse werkelijkheid. Met behoud van haar vrouwelijke eigenheid zal zij samen met de man moeten werken aan de omvorming van de gemeenschap. De waarde van haar werk moet de vrouw niet alleen vinden in de economische mogelijkheden welke zo geschapen worden. Zij moet het werk zien als een instrument om de nieuwe gemeenschap persoonlijker te maken. De aspiraties naar bevrijding zoals die in Latijns Amerika en zijn bevolking leven betekent de menselijke vooruitgang van de vrouw als een authentiek teken van deze tijd.

AGENDA ARUBA

KANTOORUREN AMIGOE: 08.00-12.00/ 14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

TELEFOON: 24333. Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22950 en 22316. Page-boy: 127-743.

TELEFAX: 22368.

BANKREK. nr. 10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE: 100.

ALARMCENTRALE: 115.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag voor 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

BIOSCOPEN
PRINCIPAL: 20.30 uur *Last Rites* (action, 18 jr.).
DRIVE-IN: 20.30+24.00 uur *Scrooged* (comedy, 14 jr.).

*****

BOTICA'S (nachtdienst)
Pabao brug: Oduber, tel.: 21780.
Pariba brug: San Lucas, tel.: 45119.

*****

WACHTREGELING DOKTOREN
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta. Cruz: dokter R. Guda, Irenestraat 21, tel.: 21380/21839.
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter K. Vieira, via Centro Medico San Nicolas, tel.: 48833.

*****

DOKTER HART KINDER-POLIKLINIEK (Shakespearestraat 13, tel.: 27263/24300): spreekuren maandag t/m vrijdag van 08.30-11.30/14.30-17.30 uur; zaterdag van 08.30-12.00 uur.

*****

CENTRO MEDICO CARABOBO (L.G. Smith Boulevard 34, tel.: 21777): dra L.G. Beke-Martínez, Engelandstraat 7, tel.: 24696.

*****

WIT GELE KRUIS: Oranjestad: tel.: 23168; Noord: tel.: 23425; Santa Cruz en Paradera: tel.: 28288/25543; Savaneta en Brazil: tel.: 47020/48301; San Nicolas: tel.: 45906; Dakota: tel.: 29008 (wijkgebouw), 24444 (kantoor).
(voor brandgevallen, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale op te bellen, tel.: 115)

*****

TELEARUBA
ZATERDAG: 18.00 Galapagos; 19.00 Style with Elsa Klensch; 19.20 Big story; 19.30 Story of Rock 'n Roll; 20.00 Golden Girls; 20.30 Estreno; 22.00 CNN international news; 22.45 Miniserie; 23.30 Sports tonight (CNN); 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 17.00 Sunshine factory; 17.30 Going great; 18.00 The Questors; 18.30 Sunday movie; 19.15 This week in Japan; 19.30 Showtime; 20.30 Shell special; 21.00 Quo Vadis? 22.45 Week in review; 23.30 Sports tonight (CNN); 24.00 Sluiting.

*****

DIVERSEN
FLIGHT INFORMATION CENTER: dagelijks geopend van 07.00-20.00 uur; na 20.00 uur informaties via verkeerstoren.

ESSO SERVICE CENTER (Oranjestad): **24.00 uur per dag geopend** (alleen gesloten van zondag 20.00 uur tot maandagmorgen 07.00 uur).

STICHTING ZIEKENVERPLEGING ARUBA
DOKTER HORACIO E. ODUBER HOSPITAAL (tel.: 24300)
Bezoekuren:
Kinderafdelingen: doorlopend bezoek van 08.00-20.00 uur; andere afdelingen: van 11.00-12.00/15.00-15.45/18.30-19.30 uur.
Rookverbod:
Er is een algemeen rookverbod in het hospitaal. Slechts op enkele recreatieplaatsen in het hospitaal mag er gerookt worden.

KONINGIN WILHELMINA FONDS (tel.: 24652/22817): informatiecentrum woensdag geopend van 08.30-12.00 uur - Paardenbaaistraat 8 (boven).

SPORT
ORGANISASHON CABALLISTA ARUBANO (OCA): 20.00 uur paardenshow - Hacienda Las Niñas te Paradera.

*****

ZONDAG
BIOSCOPEN
PRINCIPAL: 20.30 uur *Last Rites* (action, 18 jr.).
DRIVE-IN: 21.00 uur *Scrooged* (comedy, 14 jr.).

*****

DIVERSEN
ANTILLIAANS BIJBELGENOOT: 11.00-18.00 uur 'open house' - in en om Centro Educativo Cristian te Oranjestad.

SPORT
WINDRACERS CLUB ARUBA: 10.00 uur windsurfing- wedstrijden aan de Eagle-beach.

SOFTBALL
Caribe-terrein
10.00 uur Tremont Seagrams vs Gabby sportshop; 12.00 uur La Confianza vs Olympic; 14.00 uur Joey's vs Ballantine CH; 16.00 uur Frisian Flag vs Barlocks.
Duracell-terrein
10.00 uur Interbank vs Buena Vista Stars; 12.00 uur Plymouth vs Nevada; 14.00 uur Blue Stars/Rowiginis vs Jani's Hemco.

*****

MAANDAG
DIVERSEN
INDIAN ROCK GARDEN WATERSLIDE: maandag, dinsdag, woensdag en vrijdag geopend van 10.00-18.00 uur; donderdag de gehele dag gesloten.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKS- MOEILIJKHEDEN (Layex Building, Wilhelminastraat 19): iedere werkdag van 07.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 of 25111).

CENTRO KIBRAHACHA **(dagverblijf voor bejaarden)**: openingsuren dagverblijf: 08.00-12.00 uur; kantooruren: 07.30-12.30/14.00-17.00 uur - Piedra Plat 23 (tel.: 28159).

BEGELEIDINGSCENTRUM GEESTELIJK GEHANDICAPTEN «MAN NA OBRA»: elke maandag en donderdag van 09.00-12.30 uur gelegenheid om producten te kopen in het oude gebouw van «Bibito Pin», t/o Protestantse kerk, Piedra Plat.

TOERISTENSCHIP: 09.00-15.00 uur 'Britanis' - vert. SelMad.

*****

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.

*****

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.
PIEDRA PLAT: **geen dienst**.
SAN NICOLAS: 09.00 uur ds Hessen; zondagsschool op dezelfde tijd.

*****

DE NIEUW APOSTOLISCHE KERK (Schubertstraat 12): 09.30 uur kerkdienst.

*****

NORIEGA: REACTIE OP SCHENDINGEN DOOR VS

Interamerikaanse mensenrechtencommissie op bezoek

PANAMASTAD — De Panamese autoriteiten hebben tegenover de Interamerikaanse mensenrechtencommissie beloofd dat men zich meer open zal gaan opstellen tegenover de mensenrechten. Deze commissie als onderdeel van de Organisatie van Amerikaanse Staten (OAS) heeft er in Panama op aangedrongen weer toestemming te geven aan de oppositie- media om hun taak ter hervatten.

Bij de OAS- commissie zei men zwaar te tillen aan het verbod voor verschillende kranten en radio-zenders van de kant van de oppositie waaraan al lang het zwijgen werd opgelegd. Daarnaast zijn er veel Panamezen die naar het buitenland moesten uitwijken als ballingen. Ook zijn er mensen die wegens hun politieke overtuiging worden vastgehouden. Aldus Marco Tulio Bruni Celli die als voorzitter optrad van de delegatie van de mensenrechtencommissie.

Verder bestond deze uit de Hondurees Leo Valladares Lanza en de Jamaicaan Oliver Blackman. Laatstgenoemden hebben afzonderlijk een gesprek gehad met de Panamese sterke man generaal Manuel Antonio Noriega en met fungerend president Manuel Solis Palma.

Tijdens een pers- conferentie gaf Bruni Celli te verstaan dat hij goede hoop heeft dat de Panamese autoriteiten hun woord gestand doen. Het verkiezings- proces dat nu aan de gang is voor 7 mei moet met grote wijsheid en zorg omgeven worden, zo vindt men. Als onderdeel van hun bezoek heeft men klachten aanhoord en onderzocht over het schenden van de mensenrechten.

Tegenover de commissie heeft generaal Noriega verzekerd dat hij "absolute medewerking" zal verlenen aan de doelstellingen van de mensenrechten- afspraken. President Solis Palma had beloofd dat hij zich zou inzetten voor het oplossen van de talrijke hangende problemen. Noriega op zijn beurt gaf te verstaan dat het onderhoud met de commissie "volkomen positief" was geweest. Dit wegens de ernst welke de commissie aan de dag legde en de oprechtheid van onze instelling. Aldus Noriega.

Deze wilde er daarom wel op wijzen dat Panama het op prijs stelde dat de commissie op bezoek was. Volgens hem kan men de eventuele schendingen van de mensenrechten beschouwen als een "reactie op de schending van ons territorium door de Verenigde Staten". Aldus Noriega.

ORANJESTAD — Premier Nelson Oduber, echtgenote en de staf van het bureau Buitenlandse Betrekkingen hebben tijdens een diner in restaurant La Paloma namens de regering afscheid genomen van het echtpaar Jose de Jesus Cordero Ceballos, de Venezolaanse consul die binnenkort naar Venezuela terugkeert. De premier biedt een schilderij als afscheidsgeschenk aan het echtpaar Ceballos aan. (zie foto)

Vliegramp in centrum Lima

LIMA — Gisteren is een één-motorig vliegtuig van Condor Travel tegen een gebouw gevlogen in de hoofdstad van Peru, Lima. Acht toeristen en de twee bemanningsleden kwamen hierbij om het leven.
Het toestel was op weg van Vazca naar de luchthaven van Lima. (AFP-satellietfoto)

Colombiaanse minister Londono

Schuld bedreigt in regio democratie

CIUDAD GUYANA — De buitenlandse schuld betekent voor de democratische regimes in Latijns Amerika bedreiging. De schuld is namelijk al lang niet meer een louter monetaire kwestie.

Deze mening is de Colombiaanse minister van Buitenlandse zaken Julio Londono toegedaan die in Venezuela de ministers- conferentie bijwoonde van Buitenlandse zaken van de Groep van Acht (G-8). Volgens de Colombiaanse minister is het fataal als men blijft volhouden dat het bij het schulden- vraagstuk slechts om centen gaat. De diagnose moet zijn dat het vraagstuk al lang een "uiterst belangrijke politieke kwestie" is geworden. Het is een regelrechte bedreiging van de democratie in deze regio.

Volgens hem had de ministers- conferentie een open agenda. In algemene termen zou men bekijken wat er terecht is gekomen van de afspraken welke de top- conferentie van G-8 landen in november had opgeleverd. Hij dacht niet dat de recente onlusten in Venezuela met mogelijk honderden doden het overleg als zodanig nadelig zouden beinvloeden met betrekking tot de afspraken over het schuldenvraagstuk.

Deze gebeurtenissen zullen de principiele stelling- name ten aanzien van de schuldenproblematiek niet doen veranderen, zo meent hij. Hij gaf wel toe dat er bezorgdheid bestaat over dit probleem. Maar ik geloof niet dat dit ons een ander standpunt zou kunnen opdringen.

Estrella schakelt Sportboys uit

ORANJESTAD — In de voetbal voorcompetitie won Estrella door strafschoppen van Sportboys, dat door de nederlaag werd uitgeschakeld van verdere deelname.

De reglementaire speeltijd verliep met de gelijke stand 1-1. Het was Estrella dat bij het nemen van strafschoppen met 4-3 aan het langste eind trok. De 1-1 stand werd bereikt door doelpunten van Denchi Werleman (Estrella) en Mariano Thiel (Sportboys).

De voorcompetitie wordt dit weekeinde als volgt voortgezet: zaterdag vier uur: San Luis Deportivo — Caravel (Wilhelmina- stadion, zaterdag acht uur: RCA — La Fama (RCA-sportcentrum) en zondag vier uur: Estrella — Buball (Wilhelmina stadion.

Na eis elf jaar voor smokkel uit Suriname

Tien jaar cocazaak

HAARLEM — Tot tien jaar gevangenis- straf is H. Simson veroordeeld die eind november op Schiphol werd betrapt op het smokkelen van ruim 55 kilo cocaine vanuit Suriname. Tegen hem was elf jaar geeist.

De in Rotterdam wonende 36- jarige Simson werd na terugkeer van een bezoek aan zijn vaderland Suriname aangehouden toen men in tien door hem meegebrachte cassetterecorders de cocaine aantrof. Het was meteen de grootste coca- vondst op Schiphol tot heden toe. Met hem werd ook een in Suriname wonende neef aangehouden maar die werd vrijgesproken van het ten laste gelegde drugs- transport nadat ook tegen de neef eerder elf jaar was geeist. De neef voelt er niets voor naar zijn vaderland terug te keren en wil in Nederland gaan studeren.

ACHT VERKLARINGEN

De nu veroordeelde heeft over zijn aandeel in deze kwestie niet minder dan acht uiteenlopende verklaringen afgelegd. Maar niet is gebleken dat achter dit transport Surinaamse militaire leiders zaten.

BRASILIA — De Wereldbank (WB) heeft Brazilie een lening van één miljard dollar toegezegd ten behoeve van zijn electriciteitssector.

Een delegatie van de Wereldbank bezoekt op het ogenblik Brazilie. De verhoudingen tussen tussen Brazilie en de WB waren wat gespannen omdat de WB eerder een krediet van een half miljard dollar achterhield in verband met eventuele milieu- problemen. De verhouding schijnt nu weer te verbeteren.

ORANJESTAD — Twee jaar en zes maanden eiste de officier van justitie tegen verdachte F.R. (19) aan wie ten laste was gelegd dat hij in verdovende middelen had gehandeld.

Over een week zal de rechter vonnis wijzen. Uit het verhoor kwam wel vast te staan dat verdachte "strooitjes met drugs" voor tien gulden per stuk had verkocht. Enige getuigen — waarvan de verklaringen door de advocaat van verdachte mr. Vieira in twijfel werden getrokken — verklaarden van verdachte drugs te hebben gekocht de afgelopen jaren.

Vervolg korfbal semifinale

SANTA CRUZ — De best out of three korfbal- semifinale ging van start met een 8-3 overwinning voor Bionic op Volvox. In deze wedstrijd waren Dirkje Houtstra (Bionic) en Tony Trimon (Volvox) de topscorers met ieder twee punten. De tweede wedstrijd Bionic — Volvox wordt zondagmorgen halfelf op het Bionic- veld gespeeld. Wint Bionic deze wedstrijd, dan gaat het naar de finale voor de strijd tegen Noord Masters. Bij winst voor Volvox zal een beslissende derde wedstrijd worden gespeeld.

DRIE HARTINFARCTEN ACHTER RUG

Democraat Sam Nunn: alom gerespecteerd

Cheney kandidaat voor ministerschap Defensie

WASHINGTON — President George Bush heeft vrijdag de naar zijn zeggen "alom gerespecteerde" Republikein Richard (Dick) Cheney (48) voorgedragen als minister voor Defensie van de Verenigde Staten. Cheney is acht jaar lid van het Huis van Afgevaardigden. Bush maakte dit vrijdagmiddag bekend op een persconferentie in Washington waar hij voorspelde dat zijn nieuwe kandidaat zonder problemen door de Amerikaanse senaat goedgekeurd zal worden.

De eerste kandidaat die Bush voordroeg, John Towers. werd nog geen 24 uur eerder afgewezen door de senaat na een bitter debat over diens vermeende drinkprobleem, affaires met vrouwen en te nauwe contacten met de Defensie- industrie. Over zijn afwijzing merkte Bush op "dat is geschiedenis, we gaan verder met een nieuwe kandidaat".

CHEF-STAF FORD

Cheney, die vroeger chef-staf was van het Witte Huis onder president Gerald Ford, is op dit moment de tweede man van de Republikeinen in het Huis. Bush noemde Cheney een "man die algemeen aanzien geniet" en een "echte vriend en adviseur". Hij zei er zeker van te zijn dat zijn nieuwe kandidaat met het congres kan samenwerken". "Vanaf vandaag is Dick Cheney de beste en geschikte keuze", aldus Bush.

De beoogde minister van Defensie verzekerde dat hij geschikt is voor deze functie, ondanks het feit dat hij in 1978, 1984 en 1988 door hartinfarcten is getroffen. Na zijn laatste infarct heeft Cheney in augustus vorig jaar een by-pass- operatie ondergaan. Cheney zei dat zijn cardioloog hem heeft verzekerd dat er "absoluut" geen medische bezwaren zijn die hem beletten deze "verplichting" op zich te nemen.

PAS IN APRIL

Kort na Bush aankondiging besloot het Defensiecomite van de senaat dat het volgende week zal beginnen met de hoorzittingen die aan de goedkeuring van de senaat voorafgaan. Medio maart heeft het Congres twee weken reces waardoor de beslissing over Cheney waarschijnlijk pas in april genomen zal worden.

De Democratische senator Sam Nunn, die voorzitter is van het comite dat besluit over de nominatie, zei over Cheney "Hij wordt alom gerespecteerd. Hij is geliefd... ik zie geen beletsel voor zijn benoeming". Andere Democraten deelden die mening. De leider van de Republikeinen in de senaat, Robert Dole, zei "deze keer krijgen we een goedkeuring, niet een executie".

Wegomlegging rond Kazernestraat

ORANJESTAD — Ingaande maandag 13 maart zal in Oranjestad het verkeer worden omgelegd in verband met verfraaiings- werkzaamheden aan de Kazernestraat en Havenstraat. De werkzaamheden duren ongeveer zes weken.

In verband hiermee zal het verkeer van de Wilhelminastraat naar de Nassaustraat, rechtsaf (in verboden richting) moeten afslaan, vervolgens weer rechtsaf de Klipstraat in en bij de Oranjestraat linksaf naar de Nassaustraat. Het verkeer van de Wilhelminastraat naar de Havenstraat rijdt gewoon rechtdoor.

Kardinaal van Nicaragua:

Algemene amnestie in belang verzoening

WILLEMSTAD — Als begin van het democratiserings- proces moet de Sandinistische regering van Nicaragua een algemene amnestie afkondigen. Zo meent kardinaal Miguel Obando y Bravo, die aartsbisschop is van Managua.

"Ik zou graag zien dat het een algemene amnestie wordt. Dat is mijn verlangen. Dit kan bijdragen aan de verzoening binnen de Nicaraguaanse bevolking". Onder een algemene amnestie vallen allen die gediend hebben onder het leger van Somoza maar ook zou die gelden voor alle politici uit het verzet. Zo legde de Nicaraguaanse kardinaal uit die op Curacao de gewone vergadering van de CELAM bijwoonde.

TOEGANG MEDIA

Tijdens een vergadering verleden week met de Nicaraguaanse president Daniel Ortega had hij niet tot overeenstemming kunnen komen over de kwestie van de toegankelijkheid van de media voor de oppositie. Volgens de kardinaal was het aanbod van regerings- zijde veel te beperkt. Een der voorwaarden van de Sandinisten was dat de oppositie een gemengde commissie moest vormen om het gebruik van de beschikbare ruimte bij een van de twee tv- zenders te kunnen regelen voor wat de oppositie betreft. Die tv- zenders staan allebei onder de controle van de overheid.

De president had uitgelegd dat onder de nu bestaande wetgeving het niet mogeli k is dat bijvoorbeeld economische pressie- groepen of anderssoortige groeperingen de controle over een massa- medium krijgen. Terwijl het volk honger lijdt, aldus de kardinaal, gebruikt de overheid grote hoeveelheden aan geld voor de tv en tonen aan papier en drukinkt enz. voor intrigues die uiteindelijk vernietigend werken. Zo stelt kardinaal Miguel Obando y Bravo vast. Hij was verleden jaar het mikpunt voor dit soort intriges. Toen verschenen in de officiele organen publicaties en caricaturen over de kardinaal waarin de kerk en zijn hoogste leiding werden uitgemaakt als zijnde tendentieus en zonder respect.

Mama is boos bij filmliga

ORANJESTAD — De Filmliga Aruba vertoont Mama is boos (Ned. 1986) op zondag 19 maart om half negen in Cas di Cultura.

Deze 110 minuten durende komedie staat onder regie van Ruud van Hemert. De acteurs zijn onder andere: Peter Faber, Geert de Jong, Sanne van der Noort, Alexander Mouissie, Rijk de Gooyer en Adelheid Roosen. Voorafgaande aan de filmvoorstelling vindt er om half acht een algemene ledenvergadering plaats. De Filmliga zoekt naar nieuwe bestuursleden. Belangstellenden kunnen contact opnemen met mevrouw Hamers, (telefoon 34233.)

Verstekelingen gepakt

ORANJESTAD — In de omgeving van de vrije zone was gistermiddag de nodige politie activiteit waar te nemen op jacht naar drie Dominicaanse verstekelingen, die al een maand illegaal op Aruba waren en probeerden aan boord van een vrachtschip naar Miami te komen.

Toen dit niet lukte besloot het trio — J.C. (17), F.O. (20) en A.C. (24) — om via het hek van de vrije zone te klimmen en zodoende de haven te kunnen verlaten. Het klimmen werd opgemerkt en de politie gewaarschuwd, die na een korte jachttijd erin slaagde het trio in de omgeving van de Eagle aan te houden. Voordat zij naar hun land worden terug gestuurd wordt een onderzoek ingesteld hoe zij een maand geleden naar Aruba zijn gekomen en hoe zij vrijdag op het haventerrein konden komen.

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
(zwembad)
geopend van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

BOWLEN
(Damacor Bowling Club, Chuchubiweg)
openingstijden: maandag t/m donderdag van 17.00- 02.00 uur; vrijdag en zaterdag van 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf 13.00 uur.

SCHAAKVERENIGING CURAÇAO
(Rust & Burgh)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

SCHAAKVERENIGING JANWE
(Sentro di Bario Janwé)
elke zaterdag van 09.00-13.00 uur uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf 7 tot 23 jaar.

*****

ZONDAG
ATLETIEK
(CAB)
07.00 uur start 'Mijl van Waaigat';
08.00 uur 5x200 meter estafette om het Waaigat.

BASEBALL
(AA-klasse warm-up)
10.00 uur Kwartier vs Wild Cats;
12.00 uur winnaar Kwartier/Cats vs winnaar Royal Scorpions/Sorpresa;
15.00 uur Santa Rosa vs Santa Maria - Tio Daou Ballpark.
(Little League)
10.00 uur Fris vs Hertz;
12.00 uur ABN vs Pinoccho;
14.00 uur CWP vs Fort Nassau;
16.00 uur Libby's vs Coca Cola - Curaçao Little League Ballpark te Suffisant.

*****

Collega's injecteerden 'Big Ben'

Raadsman Johnson wil uitspraak aan trainer Francis ontlokken

TORONTO — Ben Johnson, de Canadese sprinter die in Seoul na het winnen van de 100 meter werd gediskwalificeerd wegens het gebruik van verboden spierversterkende middelen, blijkt injecties te hebben gekregen van zijn collega-atleten Angella Issajenko en Tony Sharpe. Charlie Francis, de trainer van Johnson, verklaarde dat tijdens zijn getuigenis in het onderzoek, dat in Toronto wordt gehouden.

Edward Futerman, de advocaat van Ben Johnson, legde Francis voor de tweede achtereenvolgende dag het vuur na aan de schenen. De raadsman is er duidelijk op uit Francis te laten verklaren dat Johnson niet wist wat hij kreeg toegediend.

Donderdag liet Futerman Francis de procedure van de injecties die Johnson sedert het najaar van 1984 kreeg, beschrijven. Eerder had de coach verklaard dat Johnson in 1981 was begonnen met het gebruik van spierversterkende middelen. Hij kreeg toen de middelen Dianobol en Stanozolol in tablet-vorm. Naast de orale middelen werd Johnson geïnjecteerd met vitamine B-12 en een enzym, dat de aanmaak van het menselijk groeihormoon (HGH) door het lichaam bevordert.

In het najaar van 1983 was kunstmatig groeihormoon toegevoegd aan de vitamine- injecties die Johnson kreeg. De vloeistof die werd geïnjecteerd, had een melk-achtige kleur maar bevatte geen verboden middelen.

Francis verklaarde dat beginnend met de herfst van 1984 het verboden steroid Dianobol werd toegediend via injecties en dat een jaar later Dianobol werd vervangen door Furazabol. Zowel Dianobol als Furazabol had dezelfde kleur als de vitamine- injecties.

DEZELFDE KLEUR

Futerman suggereerde daarop dat Johnson niet kon weten dat hij iets anders kreeg toegediend, omdat de injectievloeistof steeds dezelfde kleur had. Hij vroeg Francis of hij Johnson verteld had dat de middelen die hij kreeg toegediend, verboden waren. Francis antwoordde daar ontkennend op.

Op een vraag van het commissie-lid Dubin, die wilde weten of Francis de verandering in het middelen- programma met zijn atleten besprak, antwoordde Francis positief. "Bij het overgaan van Dianabol naar Furazabol heb ik met hen besproken dat de tijd dat het middel uit het menselijk lichaam verdween, van 28 tot 21 dagen werd teruggebracht."

Francis verklaarde dat Johnson in Toronto injecties had gekregen van dokter Mario (Jaime) Astaphan, maar dat hij ook was geïnjecteerd door collega-sprinters Angella Issajenko en Tony Sharpe. Francis zei verder dat hij zelf pas in het voorjaar van 1987 begonnen was met het geven van injecties.

De trainer verklaarde tevens dat hij in 1973, als actief atleet, gedurende drie weken Dianobol had gebruikt. Op dat moment stond het middel nog niet op de lijst van verboden produkten. Francis zei verder dat hij in 1985 zichzelf gedurende zes weken had geïnjecteerd met Furazabol. "Ik wilde weten hoe het middel werkte in vergelijking met Dianabol, dat ik eerder had genomen."

Amstel tennis toernooi

WILLEMSTAD — Vanavond worden de finales gespeeld in het Amstel- tennistoernooi voor dubbels. Na de wedstrijden van gisteren plaatsten de volgende koppels zich voor de eindstrijd, die vanaf 17.00 u start op de banen van CSC te Damacor:

Winnaarsfinale heren: R. Delfina/L. Hooi - M. Davelaar/H. Vorst; dames: D. van Eps/E. de Jongh - O. Sloftsof/N. Bromet.

Verliezersfinale heren: R. Antonia/R. Petronilia - E. Corsen/D. Maduro; dames: E. Jensen/A. Rockland - M. de Windt - B. Schrantee.

De prijsuitreiking geschiedt direct na de laatste finale partij.

Pelupessy uitgeschakeld

MALMO — Pierre Pelupessy is in de tweede ronde van de open Zweedse badminton- kampioenschappen uitgeschakeld.

Hij verloor in twee games van de Deen Torben Carlsen, 15-5, 15-4. In de eerste ronde had hij Kwam Yopke Meng verslagen.

Bij de vrouwen overleefden van de Nederlandse deelnemers Astrid van der Knaap en Eline Coene de eerste ronde. Van der Knaap versloeg Catarina Bengtsson: 12-10, 11-6, Coene won van Soo Hyuan-Bang: 11-3, 12-10.

Monique Hoogland verloor van Ling Wei9-12, 5-11.

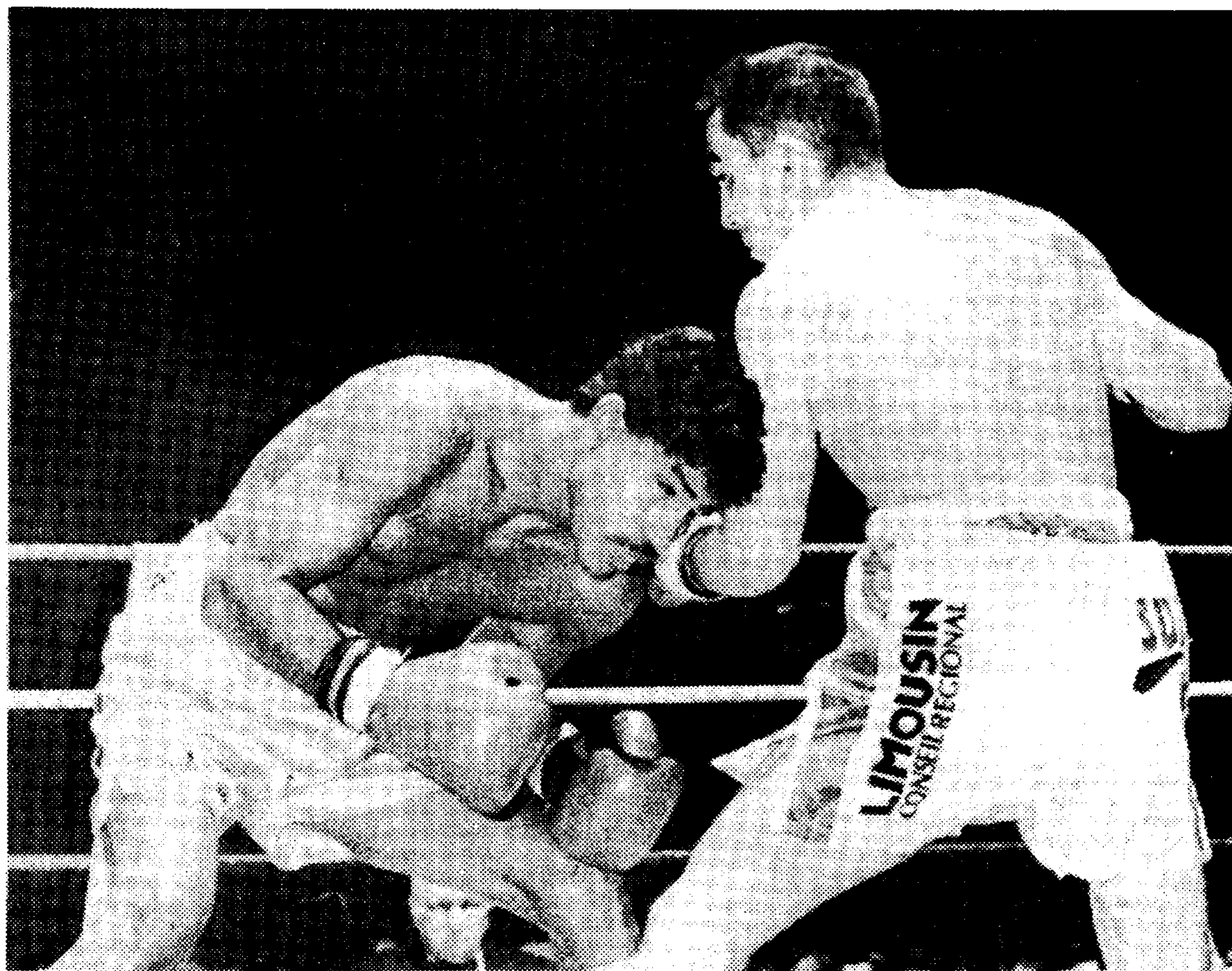
Perez behoudt bloedend titel

LOS ANGELES — De Mexicaan Raul Perez heeft in Los Angeles zijn wereldtitel boksen in het bantam-gewicht, volgens de vesie van de World Boxing Council (WBC), behouden.

Hij versloeg de Argentijnse uitdager Lucio Lopez met ruim verschil op punten.

Door een diepe snee boven het linkeroog van Perez werd het een bloedige affaire. De wond was in de derde ronde ontstaan door een kopstoot van Lopez. "Er waren momenten, waropik helemaal niets kon zien", bekende Perez na afloop.

Beide boksers en de scheidsrechter zaten onder de bloedspatten. Ondanks zijn handicap bleek Perez toch veruit de betere bokser.

LIMOGES — Een uppercut van de Franse bokser Labrice Bénichou (rechts) belandt op de Venezolaan José Sanabria tijdens het gevecht om de wereldtitel in het super bantam gewicht, dat gisteravond plaats vond.
De Fransman won.
(AFP-satellietfoto)

Verlies voor Van der Wiel

LUGANO — John van der Wiel heeft in de zevende ronde van het massale schaaktoernooi van Lugano verloren van de Oostduitse grootmeester Rainer Knaak.

Jeroen Piket deed goede zaken met een overwinning op de Westduitser Robert Hübner, die 100 ELO-punten meer bezit dan de jeugdige Nederlander. Nationaal kampioen Rudy Douven versloeg de Joegoslaaf Milenko Sibarevic.

Aan het toernooi in Lugano nemen veel Nederlanders deel. Ook bekende schakers als Kortsjnoi, Miles en Tsjiboerdanidze zitten in Italië achter het bord met de 64 velden.

Contracten getekend in Zeist

Selecties voor Jong Oranje en Olympisch elftal bekend

ZEIST — Op het KNVB-sportcentrum in Zeist wordt dinsdagmiddag een oefenwedstrijd gespeeld tussen Jong Oranje en het Olympisch elftal.

Na afloop van het duel zal bondscoach Nol de Ruiter de definitieve selecties bekend maken van de teams, die op 21 maart in Zwolle en Doetinchem de strijd zullen aanbinden met Rusland.

De Ruiter zette onlangs zijn handtekening onder een contract dat hem nog twee jaar langer aan de KNVB bindt. De 48-jarige coach, die zowel Jong Oranje als het Olympisch elftal onder zijn hoede heeft, zal minimaal tot 1 juli 1991 fungeren als assistent- coach van bondscoach Thijs Libregts.

Er zijn nog meer handtekeningen gezet in Zeist.

Jan Derks wordt voorts de opvolger van de naar FC Wageningen vertrekkende Piet Buter. De 39-jarige leraar lichamelijke opvoeding is op dit moment nog actief als trainer van de afdeling Gelderland van de KNVB. Derks tekende een contract voor twee jaar.

Dat deed Jan Rab, eens trainer bij Telstar, ook en komt nu net als Derks in full-time dienst van de KNVB. Rab is bij de voetbalbond binnen de sector opleidingen al jaren actief en heeft dit seizoen bij zaterdag eersteklasser DOVO de technische leiding.

SELECTIES

De voorlopige selecties zien er als volgt uit:

Jong Oranje:

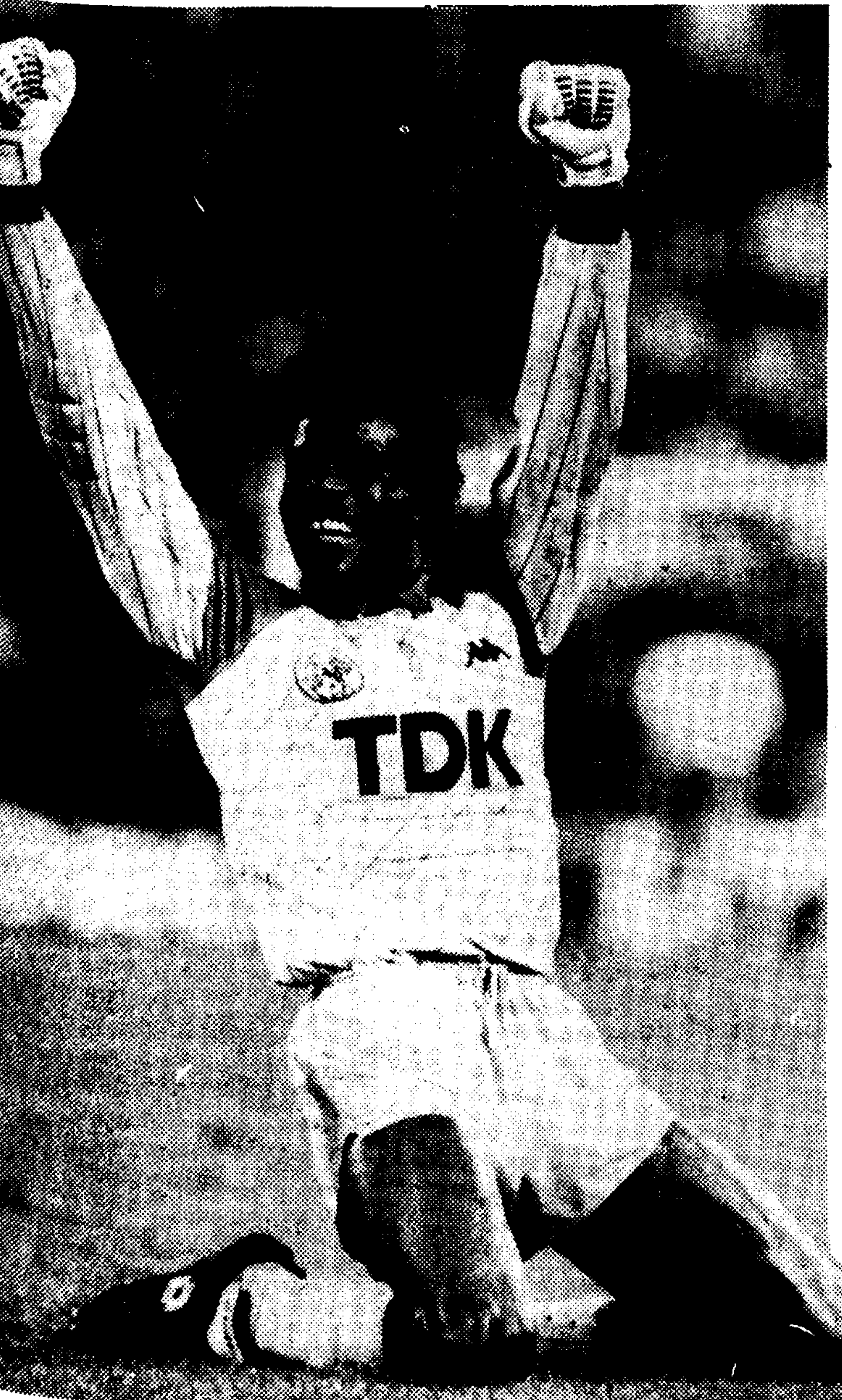
Karelse (NAC), De Jongh (Fey), Scharmin en Elzinga (Twe), Laamers (Vit), Duim (PEC), Alflen (Utr), Decheiver (GAE), Vurens (Spa), Blinker (DBo), Viscaal (Beveen), Linger (Haa), Sneekes (Vol), Arts en De Wijs (NEC), Vonk (AZ), Verlaat (Aja), Vroomans (Ein).

Het Olympisch Elftal:

Refos en Michiel van Wattum (Exc), Sas (Spa), Frank en Ronald de Boer, Vink, Roy en De Jongh (allen Ajax), Van Gobbel (WII), Numan en Lanckohr (Haa), Gorre (SVV), Kamerling (Twe), De Kruyff en Roest (Utr) en Alma (Cam).

Keepers worden nog aangewezen voor de teams.

** STANLEY MENZO: niet geselecteerd voor Oranje wegens ontbreken vorm*

Israeliërs winnen van Sovjetunie: 94-90

TEL AVIV — De basketballers van Maccabi Tel Aviv hebben voor eigen publiek in het Europa Cup-toernooi voor landskampioenen gewonnen van CSKA Moskou: 94-90.

Het was de eerste keer in 27 jaar, dat een basketbalploeg uit de Sovjetunie in Israel speelde.

CSKA Moskou werd door de 12.000 toeschouwers in Tel Aviv met groot enthousiasme begroet. De ploeg verloor zijn laatste kansen op het winnen van de Europa Cup. Maccabi was, na een ruststand van 50-50, in het tweede speeldeel sterker.

In de andere wedstrijd in de finalegroep om de Europese beker voor landskampioenen, waarin de Nederlandse club Den Bosch op de laatste plaats staat, won Aris Saloniki thuis met 96-85 van Jugoplastika Split.

Tel Aviv nam door de zege op de Sovjets de leiding over van Barcelona. De beste vier na veertien wedstrijden spelen voor de beker.

De stand is nu:

1. Tel Aviv: 12-22; 2. Barcelona: 12-21; 3. Saloniki: 12-20; 4. Split: 12-19; 5. Limoges: 12-17; 6. Pesaro: 12-16; 7. Moskou: 12-15; 8. Den Bosch: 12-14.

Europese Brazilianen tegen Rest van de Wereld

Vier Nederlanders uitgenodigd voor afscheidswedstrijd Zico

UDINE — In de Noorditaliaanse plaats Udine zullen vele bekende voetbalsterren deelnemen aan de afscheidswedstrijd van de Braziliaanse voetballer Zico, bijgenaamd de Witte Pele. Onder de genodigden zijn de vier Nederlanders Ronald Koeman, Gullit, Rijkaard en Van Basten.

De op 27 maart te spelen wedstrijd in Udine, een van de steden waar ook WK-voetbal wordt gespeeld, tussen een team van Brazilianen, welke in Europa voetballen, en een team 'Rest van de Wereld, is ter ere van het afscheid van Zico van het Braziliaanse nationale team. Er zijn al 10.000 kaarten voor het duel verkocht.

Het Brazilaanse team, dat wordt gecoached door bondscoach Sebastiao Lazaroni, zal grotendeels uit spelers bestaan die ook in het nationale team uitkomen. Er zijn uitnodigingen verstuurd naar de Brazilianen Junior, Tita, Dunga, Careca, Renato, Andrade, Muller, Evair en Milton, die allen in de Italiaanse competitie spelen.

Uit de Portugese competitie zijn uitgenodigd Gilmar, Joao Leite, Valdo, Mozer, Ricardo en Silas. Verder hebben Julio Cesar (Frankrijk), Aloisio (Spanje), Romario (PSV) en natuurlijk Zico zelf een uitnodiging ontvangen. Zico komt momenteel uit voor Flamengo.

De nieuwe bondscoach zal van deze gelegenheid gebruik maken de in Europa spelende voetballers eens nader te bekijken om te zien hoe hun niveau op dit moment is. Brazilië is zich aan het voorbereiden op de strijd om de Copa de America, de Zuidamerikaanse Cup voor landenteams, en op de kwalificatie- wedstrijden voor het WK.

DE REST

De Rest van de Wereld, dat wordt gecoached door de Zweed Nils Liedholm, de Portugees Artur Jorge en de Roemeen Mircea Lucescu, zal bestaan uit de volgende genodigde spelers: de Argentijn Diego Maradona, de Nederlanders Ruud Gullit, Frank Rijkaard, Marco van Basten en Ronald Koeman, de Portugezen Joao Pinto en Futre, de Westduitsers Andreas Brehme en Rudi Völler, De Russen Rinat Dassajev, Alexei Michailisjenko en Oleg Protassov en de Uruguayaan Enzo Francescoli.

De laatstgenoemde speler staat momenteel overigens hevig in de belangstelling van Juventus, dat eerder al eens pogingen heeft ondernomen de Zuidamerikaan te contracteren. Nu deze aanvaller van het Franse Racing Club de Paris, waar ook Sonny Silooy speelt, duidelijk te kennen heeft gegeven het in Frankrijk niet meer te zien zitten, herhaalt Juventus alsnog zijn pogingen hem in te lijven.

Vier spelers van Mechelen uitgenodigd

ZEIST — Bondscoach Thijs Libregts heeft vier spelers van KV Mechelen opgeroepen voor de selectie van het Nederlands elftal voor de oefenwedstrijd tegen de Sovjetunie. Het zijn Bosman, Rutjes, Erwin Koeman en Hofkens. Rutjes is de enige debutant van de vier.

Naast de doelverdedigers Van Breukelen en Hiele, beiden geblesseerd, ontbreekt ook Menzo in de groep van 16 spelers. De doelverdediger van Ajax is momenteel niet in vorm. Theo Snelders, spelend voor het Schotse Aberdeen, is wel van de partij. De tweede doelman is Edward Metgod, de Haarlemse goalie.

De selectie bestaat uit de volgende spelers:

Snelders (Aberdeen), Wouters (Aja), Van Tiggelen (Anderlecht), Edward Metgod (Haa), Bosman, Erwin Metgod, Rutjes en Hofkens (allen KV Mechelen), Van Basten, Rijkaard en Gullit (allen AC Milan), Van Aerle, Ronald Koeman en Vanenburg (allen PSV), Van Loen (Rod) en Huistra (Twe).

Radio Hoyer 35 jaar

...de directrice van Radio Hoyer, Helen Hoyer (vijfde van rechts) voor het pand van het radio-station aan het Plaza Horacio Hoyer in gesprek met onder anderen Lionel Capriles, algemeen directeur van Maduro & Curiel's Bank N.V. (derde van rechts)..

WILLEMSTAD — De zon van het volk bestaat 35 jaar. Niet-Curaçaoënaars zal dat niets zeggen. Maar de yu'i Korsou alles. Radio Hoyer het geesteskind van Horacio Hoyer verzorgt dit jaar drie en een half decenium lang radio-uitzendingen voor het eiland.

Een greep uit de kroniek van de zender.

Het begon met de liefde voor muziek van vader Hoyer, die hij wilde delen met de bevolking van de Antillen. Naast de Europees georiënteerde uitzendingen van radio Curom moest er ook iets 'eigens' voor de Antillianen de ether in gaan. Ten slotte was en is er sprake van een eigen Curaçaose cultuur met een eigen taal en een eigen muzikale voorkeur. Horacio die in die tijd reeds over apparatuur beschikte uit zijn opnamestudio, huurde zenders bij de Landsradiodienst en begon zijn radio-uitzendingen op 16 februari 1954.

HOYER 2-4

[illegible] sors deden radiopionier Hoyer besluiten een tweede zender in het leven te roepen. Radio Hoyer 2 werd dat. Deze zender richtte zich meer op de buitenlanders met radioprogramma's in de Nederlandse en Engelse taal. Hoyer 1 bleef voor de Papiamentu-luisteraars.

Later volgden Hoyer 3 en 4. Nummer 3 is verkocht aan Bonaireaanse medewerkers die op het B-eiland voor zichzelf begonnen. De experimentele FM-zender Hoyer 4 verdween met de komst van de reguliere FM-zenders.

Horacio Hoyer stierf op 1 mei 1987 en liet ter herinnering achter: twee radio-zenders en een stadsplein met zijn naam.

Na Horacio volgde de tweede generatie hem op: directrice van dit moment is Helen Hoyer: de dochter van Horacio Hoyer.

Met deze veranderingen in de directiesfeer volgde een algehele reorganisatie binnen het personeelsbestand van Radio Hoyer. De verschuivingen in de bezetting zijn achter de rug, zo laat Helen Hoyer weten. Er zou nu ruimte zijn voor het maken van plannen voor de [illegible] uitbreiding van de technische voorzieningen, de verhuizing naar een nieuw gebouw en activiteiten-ontplooiing op het terrein van de televisie geopperd zijn.

DE OUDJES

Maar Hoyer houdt zich voorlopig bij het eigen medium en viert het 35-jarig bestaan binnenshuis. Gisteren werd het jubileum gevierd door de ongeveer zeventig medewerkers die de 'Solo di Pueblo' in dienst heeft. Dit keer geen grootse activiteiten voor de luisteraars. Wel een dag lang uitzendingen gepresenteerd door ex-medewerkers van Hoyer. De 'oudjes' waren gevraagd nog éénmaal het programma te presenteren waar zij vroeger mee de lucht in gingen. Ook waren commercials uit de letterlijk oude doos te voorschijn gehaald om nog eens door de jingle-machine gehaald te worden.

Radio Hoyer blijft in de ether. Daarbij de middenkoers houdend tussen twee mediafilosofiën. De eerste zegt dat het nu wel druk genoeg is in de ether met zeven Curaçaose zenders. [illegible] vergunning geven als een omroeporganisatie zo nodig de ether in wil en laat haar zelf maar zien of zij het financieel kan bolwerken.

Helen Hoyer [illegible] alleen dit over: "Ik vind dat we het met ons allen toch een beetje in de gaten moeten houden."

Overigens, ook een 'pabien' van de Amigoe-redactie.

Laatste avondmis van Celam-conferentie

Oproep tot verkondigen Goede nieuws: Hij leeft

[illegible] WILLEMSTAD — [illegible] blijft er hoop. [illegible] vermelden de uit-[illegible] verslagen [illegible] en verontrus-[illegible], er is ook het [illegible] verwachting [illegible] hoop bieck [illegible] de aarts-[illegible] van Monterrey [illegible] mgr Suarez Ri-[illegible] in zijn preek tij-[illegible] de laatste avond-[illegible] van de op Curaçao [illegible] CELAM-bisschoppen. Centraal [illegible] de Blij-[illegible] welke uit-[illegible] moet worden [illegible] dat Christus [illegible] het [illegible]

ring [illegible] secretaris generaal van de Celam [illegible] zich gelukkig [illegible] deze [illegible] worden [illegible] "in het hart van [illegible]". De [illegible] ring [illegible] op vrijdag [illegible] aan op zijn slot.

Dat werd ditmaal gelukkig, zo voegde de aartsbisschop eraan toe -bijgewoond door alle bij de CELAM aangesloten bisschoppen-conferenties uit Latijns Amerika en het Caribisch-Antilliaanse gebied. Veel nieuws dat verontrustend was, was op deze bijeenkomst aan de orde gekomen maar ook veel hoopvols. Aldus de hoofd- celebrant in deze concelebratie in de An-[illegible] kerk van Soto welk[e] [illegible] deze week het centrum van Rooms- katholiek Amerika is geweest. Mgr Suarez [illegible] ging niet nader in op het hoopgevende en het verontrustende nieuws.

[illegible] IN VERSCHIET

[illegible] verwees hij naar de tijd van het kerkelijke jaar waarin we ons bevinden: namelijk de Vastentijd met in het directe verschiet het feest van de verrijzenis. Dit is het Goede nieuws dat we moeten brengen, aldus de Mexicaanse bisschop. Ondanks het feit dat wij steeds onze beperkingen ervaren en falen. We moeten blijven ijveren voor dit geloof: dat Hij geleden heeft om ons te [illegible]. Hij [illegible] wat aan ons [illegible].

[illegible] opnieuw [illegible] Blijde [illegible] moeten [illegible] dat Jezus [illegible] en dat Hij is verrezen. Dit is de blijde boodschap. Hij kwam niet om de wereld te veroordelen maar om de wereld te verlossen. Hij is opgestaan en leeft.

DIALOOG DER VERLOSSING

De celebrant citeerde hierbij de uitdrukking van paus Paulus VI die sprak over "de dialoog van de Verlossing. Van deze dialoog zijn de christenen een onderdeel. Wij moeten namelijk apostel zijn en blijven, [illegible] het Goede nieuws moet uitgedragen worden. Ook in deze "nieuwe wereld" zoals het Amerikaanse continent eens werd genoemd. Het is de boodschap van de "nieuwe evangelisatie" waartoe paus Johannes Paulus II heeft opgeroepen met het oog op de herdenking van het feit dat Columbus vijfhonderd jaar geleden in dit [illegible] aankwam.

PSALMEN- GEBED

Deze Eucharistie- viering waaraan een jeugdgroep zijn muzikale medewerking verleende was als het ware ingebed in het altijddurende gebed van de kerk: het bidden van de psalmen van het brevier. Aan het slot van de viering werd de Duitse prelaat bedankt die als het ware de verbindings- man is geweest tal van jaar lang tussen de CELAM en de Westduitse ontwikkelings-actie Adveniat.

Hij kreeg een aandenken aangeboden voor zijn inzet die erg werd geroemd. Er was voor de Celam verder ook een aandenken aan Soto, de plaats waar men vergaderde. Vanmorgen was in de kerk van Soto de afsluitende mis- viering. Hierna waaierden de bisschoppen weer over het hele continent uit.

In Honduras

Amerikaanse generaal bij parachute-sprong omgekomen

TEGUCIGALPA — [illegible] Amerikaanse [illegible] generaal [illegible] is [illegible] gevolge van een parachute-ongeluk in Honduras overleden.

De Amerikaanse generaal wilde een [illegible] maken vanuit een Amerikaanse legerhelikopter. Dit verliep [illegible] ongelukkig [illegible] hij inwendige verwondingen opliep. Hij werd in verband daarmee in het ziekenhuis op de Amerikaanse leger- basis in Honduras geholpen. Later werd besloten hem over te brengen naar Texas. Hij heeft deze luchtreis niet overleefd. Generaal Rumbaugh nam begin oktober deel aan een parachutisten- oefening bij de luchtmacht- basis Soto Cano in Honduras. Tijdens zijn leven was hij commandant van het Walter Reed hospitaal in Washington.

AGENDA CURAÇAO

WEEKEINDEDIENST EILANDSGENEES-KUNDIGEN
STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
11 maart 1989 vanaf 08.00 uur t/m 13 maart 1989 om 07.00 uur.
Dokter Guerrero-Bakmeyer, Sentro Mediko Marie Pampoen, tel.: 615265/615044; spreekuren 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 74279 b.g.g. 89337/89266.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy, mevr. Nassy-Tseng, Lutchman, Tseng, Winklaar, Braakman, Doran en mevr. Guerrero-Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
10 maart 1989 vanaf 17.00 uur t/m 13 maart 1989 om 07.00 uur
Dokter Elhage, Sentro Mediko Seru Fortuna, tel.: 84122; spreekuren 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 371661 b.g.g. 89337/89266.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Roose, mevr. Braakman-Bonder, Whiteman, mevr. Goilo, mevr. Soliana-Tjin, Heerenveen, Nivillac, King, mevr. Rosales-Concession, mevr. Pablo en Elhage)

DERDE DISTRICT BANDABAO
10 maart 1989 vanaf 17.00 uur t/m 13 maart 1989 om 07.00 uur.
Dokter Vonhögen, Sentro Mediko Barber, tel.: 641658; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 75761 b.g.g. 89337/89266.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Tweed, Vonhögen, Schellens, Lucacius en Spong).

*****

NACHTDIENST ARTSEN: Patiënten van de artsen van Bandabao (3e distrikt) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren.
De patiënten van de andere medische distrikten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen; het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.

*****

THORAX CENTER (Jan Noorduynweg naast UNA, tel.: 85544): openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 85917.

*****

WIT GELE KRUIS PRINSES MARGRIET (wijkverpleging): Kantoor Santa Maria 17, tel.: 82947/82344; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; zaterdag de gehele dag gesloten; na 17.00 uur kunt u de zuster van de wacht bellen: zuster Wever, tel.: 87181, pageboy 027-360.

KLEUTERBUREAU: 14.00-16.00 uur alleen volgens afspraak.

ZUIGELINGENBUREAU: maandagmiddag van 12.30-15.30 uur; donderdagmiddag van 07.15-10.30 uur; alleen volgens afspraak.

*****

NEUTRALE WIJKVERPLEGING (voorheen Wijkverpleging Curaçao): Kantoor Rio Canario-/Gosieweg, tel.: 44231 44232; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-18.00 uur; de wacht heeft zuster Caupain, tel.: 88614 b.g.g. 43838.

*****

GEZINSVERZORGING (Kwido pa Famia): geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-12.30/13.30-17.00 uur, kantoor Sta. Maria 17, tel.: 80222.

*****

FUNDASHON LECHI DI MAMA KORSOU: voor meer informatie kunt u de volgende nummers bellen: 75628, 672289 en 55504.

*****

LUCHTPOSTSLUITING (Postkantoor Groot Kwartier)
Nederland: voor gewone stukken: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag 11.30 uur; woensdag 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag 17.30 uur en zaterdag 10.45 en 17.00 uur.

DIERENARTS (Veterinaire Dienst, Parera): bij spoedgevallen na 17.00 uur of in het weekeinde gelieve tel.: 614000 op te bellen voor de dienstdoende arts.

DIERENASIEL: dagelijks geopend van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; op zaterdag van 08.00-13.00/14.00-18.00 uur, tel.: 54300.

*****

BOTICA BANDABAO: dagelijks geopend van 08.00-19.00 uur.

BOTICA'S (weekeinde dienst)
zaterdag
Sta Maria, Winston Churchillweg 155, tel.: 80800.
Punda
Popular, hoek Madurostraat/Columbusstraat 15, tel.: 611269/612376.
zondag
de Goede Hoop, Jan Noorduynweg 15, tel.: 82857.
Punda
Wilhelmina, Hendrikplein 3, tel.: 612380/613078.

*****

VERLOF BEGRAFENIS
11 maart: H.R Andrade, Vesuviusstraat 19.
12 maart: P.A.J. Scherptong, Winston Churchillweg 157-E.

*****

DIVERSEN
ANTILLIAANSE GNOSTISCHE BEWEGING
Brievengat: iedere maandag- en woensdagavond om 19.30 uur te Jirajaraweg 8, Centrum Devi Kundalini.
iedere woensdag- en vrijdagavond om 19.30 uur te **Openbare Basisschool Brievengat.**
Bandabao: iedere donderdagavond om 19.30 uur gebouw Credit Union San Pedro.
Kanga: iedere woensdag- en zaterdagavond om 19.30 uur te Centrum Abraxac, achter Kooyman.
Santa Rosa: iedere maandag- en zaterdagavond om 19.30 uur te Aloëstraat 12.

MILITAIR TEHUIS 'DE VIJF GLASESEN': 21.00 uur verkiezing van een Miss Philips van Almonde.

*****

ZONDAG
DIVERSEN
ANTILLIAANSE REISVERENIGING: 16.00 uur alg. ledenvergadering - Martinus College te Brionplein.

TENTOONSTELLING
GALLERY EIGHTY-SIX (Bloksteeg, Punda): 17.00 uur off. opening expositie van 'Antia', oude land- en zeekaarten van het Caribisch gebied door R. Braeken.

*****

MAANDAG
DIVERSEN
TOERISTENSCHIP: 09.00-18.00 uur 'Carla Costa'.

TENTOONSTELLING
GALLERY EIGHTY-SIX (Bloksteeg, Punda): dagelijks geopend van 09.00-12.00/14.30-17.30 uur.
t/m 29 maart gelegenheid tot bezichting exposditie 'Antia', oude land- en zeekaarten van het Caribisch gebied.

*****

KERKDIENSTEN
KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned.) en 16.00 uur Papiamentu.
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 en 19.00 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.; 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned.) en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned.).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
(Santa Ana): zat.: 19.30 uur; zon.: 08.00 en 19.00 uur
(Santa Famia): zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SOTO: zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (charismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
TERA KORA: zon.: 18.00 uur.
WESTPUNT: (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes): zon.: 10.00 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

*****

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE MORAVIAN CHURCH
Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.
Emmy Berthold Kleuterschool, Suffisant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

*****

BIOSCOPEN
GOLDEN DRIVE-IN
zaterdag
21.00 uur *Die Hard* (action, ƒ.5,- p.p.); 24.00 uur *Sensual Fire, in vuur en vlam voor iedere man* (sex movie, 18 r., ƒ.5,- p.p.).
zondag
21.00 uur *Die Hard* (action, ƒ.5,- p.p.).

*****

TELECURAÇAO
ZATERDAG: 16.30 Telefiesta met Tante Irma en Tante Shirley; 18.30 Fraggle Rock; 19.00 Popcorn Kid;; 19.30 My two Dads; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Wiseguy; 21.30 Estreno: «West of Paradise» (adventure); 22.00 Wega di Number Kòrsou; 22.10 vervolg Estreno; 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 08.30 Sena ku Señor; 9.30 'Antesala' voetbal; 10.00 Directe uitzending Italiaanse voetbalwedstrijd: Juventus vs AC Milan; 12.00 Uitzending Mexicaanse voetbalwedstrijd; 14.00 Matinee: «National Velvet»; 16.10 Ciske de Rat; 17.00 Sala di konsierto; 17.45 Wega di Number Kòrsou; 18.00 Telepatria met Chin Behilia; 19.00 De nieuwe buren; 19.30 Moda ku Mylène; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Shete dia; 21.00 Miniserie: «Elvis and Me» (deel 1); 22.00 Santo Domingo invita; 23.00 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden)

*****

Wega di Number Kòrsou

8278
7300
3198

MENSEN

Recentelijk werd van de heer PEDRO LEANDER afscheid genomen in verband met zijn pensionering. Gedurende zijn 36-jarig dienstverband bij de overheid heeft hij gewerkt bij het Bestuurskantoor, het Archief en de Sekretarie. Veel waren de collega's die afscheid van hem namen. Door het hoofd van dienst de heer Ludwig Petronia werd de scheidende Leander aangesproken. Verder mocht hij ook een bloemstuk in ontvangst nemen. Bij de foto de heer Ludwig Petronia, mevrouw Leander, gedeputeerde Pietersz en de gepensioneerde.

*****

Voor de rechtbank in Groningen heeft officier van Justitie Mr. H.T. van Voorst donderdag een gevangenisstraf van vijftien maanden geëist tegen de 25-jarige B.J.K. uit Delfzijl. Behalve voor een inbraak is die straf vooral bedoeld voor het feit dat K. op 22 september vorig jaar zijn pitbull Dusty OPHITSTE tegen een 41-jarige vrouw. De hond, die feilloos luisterde naar het commando "vast", beet zich vast in zijn slachtoffer dat zwaar gewond raakte. Toen de vrouw bloedend op straat lag, liet de hond los waarop K. hetzelfde commando nog eens gaf en de hond opnieuw toehapte. De vrouw liep onder andere grote scheurwonden aan haar gelaat op. Verder werd een stuk uit haar oor gebeten dat zij definitief zal moeten missen. De hond is na het gebeuren afgemaakt. De rechtbank wijst op 23 maart vonnis uit.

*****

Meer dan de helft van de 100 kleine walvissen die deze week STRANDDEN in de Straat van Magelhaes, in het uiterste zuiden van Zuidamerika, is gestorven omdat reddingsploegen te laat kwamen. Dat heeft een woordvoerder van de Chileense Marine vrijdag gezegd. Van de walvissen die woensdag door het lage tij verrast werden zijn er vijftien gered. Zij werden met brandcards en jeeps weer naar de zee gebracht. Een groep van de 35 walvissen werd door de opkomende vloed bevrijd. Zeebioloog Sissy Atala zei dat de walvissen van de Atlantische oceaan op weg waren naar de grote oceaan en onderweg blijkbaar verdwaalden. "Het is nog een raadsel waarom ze de weg kwijtraakten", aldus Atala in een televisie-interview, "we denken dat de walvis die hen door de zeestraten loodste zijn richtinggevoel verloor, misschien doordat hij ziek was". De vier meter lange zwarte walvissen die 700 tot 800 kilogram wegen strandden in een gebied van off-shore olieplatforms.

*****

De 28-jarige I. B. heeft donderdag een lid van het Amsterdamse gerechtshof met een waterglas BEKOGELD omdat hij het niet eens was met de uitspraak die hem werd voorgelezen. Het glas scheerde rakelings langs het hoofd van de rechter en spatte tegen de muur uiteen. De parketwacht wist de man te overmeesteren en af te voeren. B. stond terecht wegens een aantal diefstallen met geweld en bedreigingen. Op grond van zijn psychiatrische gesteldheid ontsloeg het gerechtshof de man van rechtsvervolging en legde hem een jaar verblijf in een psychiatrisch ziekenhuis op. De man keek na het vonnis om zich heen, vroeg nogmaals naar de uitspraak en greep vervolgens het waterglas van de advocaat dat achter hem stond en keilde het richting rechter. Het gerechtshof moest de zitting enige tijd staken om het water en de glasscherven te laten opruimen. volgens de procureur-generaal komt het wel vaker voor dat een verdachte opstandig reageert na het uitspreken van een vonnis, maar is de parketwacht dan meestal in de buurt om meteen in te grijpen. Dat was nu niet het geval.

*****

Het Academische ziekenhuis Dijkzigt in Rotterdam is er in geslaagd menselijke zenuwen te TRANSPLANTEREN. Het ziekenhuis stelt hiermee wereldwijd een voorsprong te hebben genomen in het wetenschappelijk onderzoek naar de transplantatie van donorzenuwen. In de afgelopen anderhalf jaar zijn bij zeven voornamelijk jonge patienten zenuwtransplantaties uitgevoerd. Het ging om mensen bij wie als gevolg van een ongeval sprake was van een gestoorde functie van arm, hand, been of voet. Zij kregen van overleden donors dat zenuwdeel geimplanteerd dat bij hen zelf was vernield. Volgens neurochirurg dr. R. Singh van Dijkzigt is over de definitieve resultaten nog niets te zeggen. Het herstel van zenuwen is een proces dat soms jarenlang kan duren. Volgens Singh is afgezien van de toediening van medicijnen ter voorkoming van bij transplantaties vaak voorkomende afweerreacties van het lichaam van het lichaam tegen geimplanteerd weefsel. Om de kans op acceptatie zo groot mogelijk te maken is volgens Singh een selectie gemaakt van donorweefsel op basis van de typering van bloed. Komt die overeen met de bloedsamenstelling van de patient, dan is de kans dat geen afstoting zal optreden het grootst.

*****

De Westduitser die de zogenaamde Hitler-dagboeken geschreven heeft en korte tijd het geloof in de echtheid ervan intact wist te houden, heeft besloten van zijn talent te gaan leven: sinds woensdag heeft Konrad Kujau in Stuttgart de eerste galerie in de Bondsrepubliek die zich toelegt op VERVALSINGEN. Hij heeft bijvoorbeeld doeken te koop van Rembrandt, Van Gogh, Dali en Toulouse-Lautrec. Het intrigerende is dat ze niet van echt te onderscheiden zijn. De 50-jarige Kujau haalde de voorpagina's van de internationale kranten nadat hij 62 delen had samengesteld van een zogeheten particulier dagboek van Adolf Hitler. Het weekblad Stern begon die in 1983 af te drukken, waarbij het er geen twijfel over liet bestaan dat hier sprake was van een absolute wereldprimeur. Maar enkele weken later bleek dat het om nagemaakte documenten ging, wat tot een ferm schandaal leidde. In juli 1985 werd de handelaar in nazi-attributen uit Stuttgart door een rechtbank in Hamburg tot vier en een half jaar gevangenisstraf veroordeeld. De bekendste vervalser van de Bondsrepubliek is sinds vorig jaar weer vrij man.

*****

AMIGOE Fax: 674524 Tel: 672000

UITGEVERIJ AMIGOE NV
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank nv
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiels Bank nv

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000
Directie:
I.M.Ph. de Maayer-Hollander.
Antillean News Holding NV
Hoofdredactie:
Ard Horvers (hoofdredacteur)
Hanneke van Kouwen (wnd. hoofdredactrice)
Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Yvonne van Es, Sheila Rhodes (secretaresse), Izaan Moeniralam (sportredacteur), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf).
ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie:
Viola Bernardus en Janny Naaldijk.

Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-16.00 uur; zaterdag 07.30-10.00 uur.
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór vier uur binnen zijn of op dezelfde dag vóór tien uur.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-16.00 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.
Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Nassaustraat 110.
Tel.: 24333 (drie lijnen).
Directeur-Hoofdredacteur:
Jos van der Schoot.
Redactie: Ramiro Tromp, Anna Tromp- Van der Schoot, Djisbie Franken (fotograaf).
Advertentie-afdeling: Jos van der Schoot en Eileen Landsmark.

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154, tel.: 8627.

SINT MAARTEN
Correspondent:
Gerard van Veen, Postbox 118, tel.: 24427.
Abonnement en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel.: 23919.

SABA:
Correspondente:
Esther Mommers, tel.: 2265.

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster/Correspondente:
mevrouw Peggy van de Horde, Whitewallweg 1.

HILVERSUM
CORRESPONDENTEN
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel.: 035-16151, toestel 319).

Persagentschappen: ANP en AP.
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers.

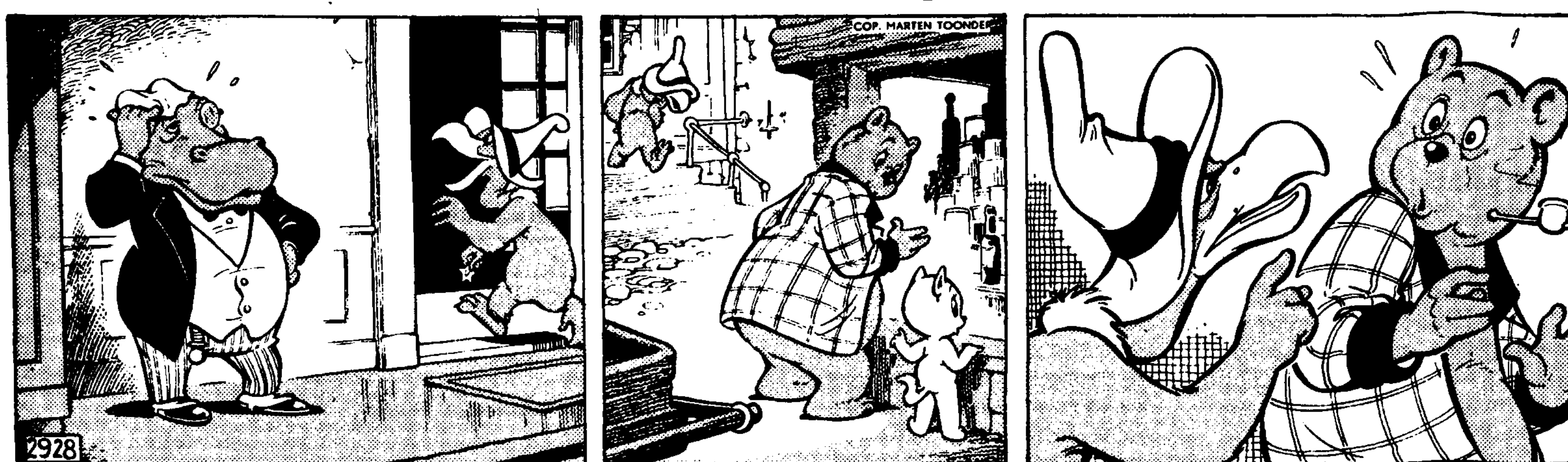
DRUKKERIJ: Rotaprint NV
DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo NV, **tel.: 370503, 370504 en 370304.**
Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr.: 208.000, Maduro's Bank rek. nr.: 286.330.08 en ABN rek. nr.: 11.15.626.
Aruba: Nassaustraat 110, tel.: 24333.
Bonaire (abonnementen en incasso): mv. A. Wong-Loi-Sing, Noord Saliña.

Losse nummers 60 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen **vijftien gulden per maand.**

Buiten Antillen (Nederland):
NAƒ.80,15 per maand (luchtpost) of NAƒ.24,- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen.

Tom Poes en de Wraakgier

door Marten Toonder

2928 — De oude Kriegel nam afscheid en verliet verheugd het vertrek met zijn sheriff-ster. De burgemeester wiste zich vermoeid het voorhoofd af. "Een goed idee," mompelde hij. "Nu ben ik van een massa ellende af, want de verantwoordelijkheid is voor de gemeente- bewraker. En die loopt met een stukje speelgoed, dat verplicht tot niets!"

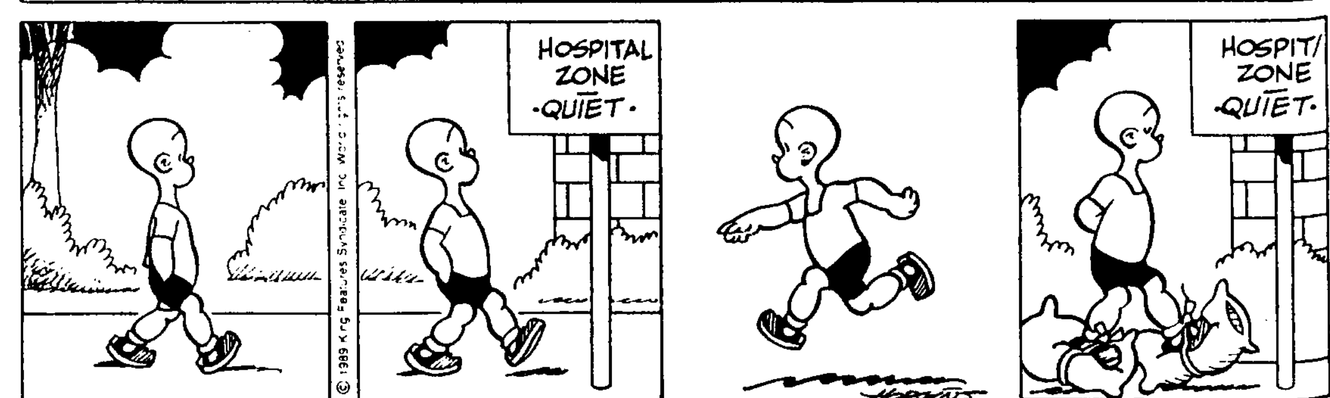
De grijsaard echter, die niets van deze sluwe gedachtengang afwist, had een hoge opvatting van zijn taak. "Gemeente- bewraker", kraste hij tot zichzelf. "Nu kan ik eindelijk mijn gang gaan.

Met deze penning kan niemand me meer tegenhouden. Het is alleen maar jammer dat ik me aan dat domme voorschrift moet houden. Wie eigen rechter speelt, wordt gestraft! Ja, ja, maar met een beetje doorzicht kan ik daar wel onder uit. Eens even in mijn boekje kijken wie ik nu het eerste bewraken moet!"

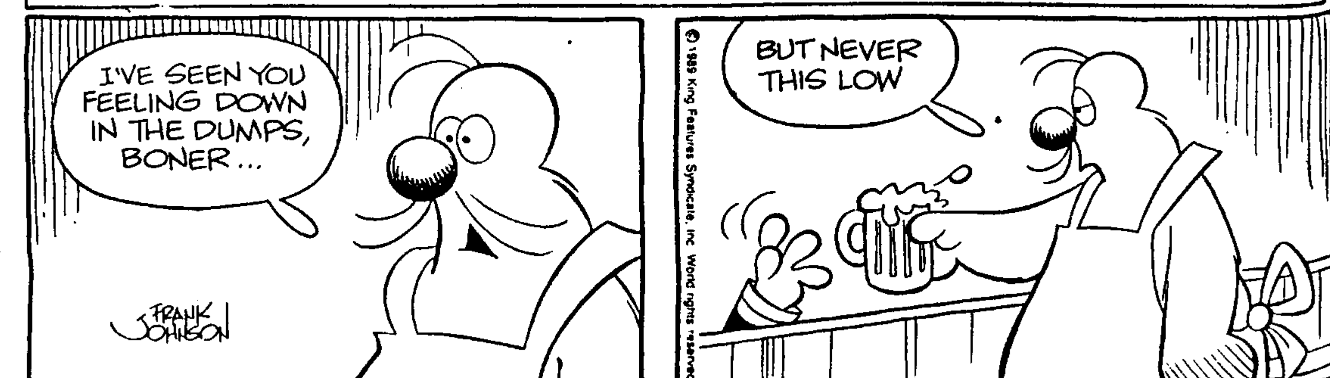
Zo prevelende, had hij de winkel van kruidenier Grootgrut bereikt, waar heer Bommel en Tom Poes enige inkopen stonden te overleggen. "Nu we toch in de stad zijn, kunnen we wel wat sprits meenemen", zei heer Ollie. "Dat is gezellig bij de thee". "Bah!" riep de rauwe stem van Kriegel achter hem. "Sprits. Thee! Je mag wel oppassen, Bommel".

"Oppassen?" vroeg heer Ollie ontsteld. "Waarom? Wat is er nu weer?" "Ik zal het je zeggen", fluisterde de oude geheimzinnige. "De brandweer gaat vanavond opnieuw je oude slot in brand steken! Ik heb het toevallig gehoord toen ik daarnet op het stadhuis was. Ze willen een blusoefening houden, snap je? Ik waarschuw je maar even!"

HENRY ® By Dick Hodgins

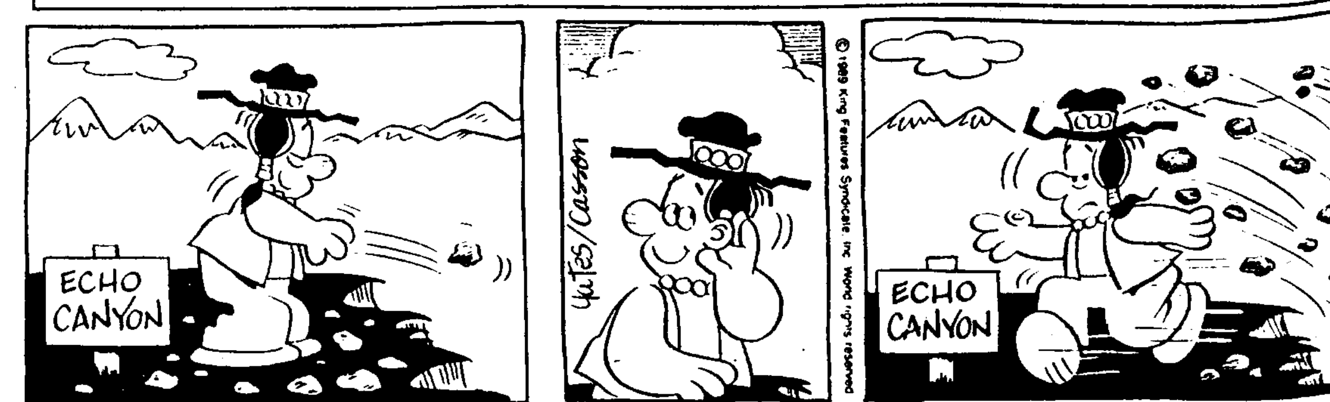
BONER'S ARK ® By Addison & Frank Johnson

BEETLE BAILEY ® By Mort Walker

REDEYE ® By Bill Yates & Mel Casson

AGENDA BONAIRE

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag 08.00-12.00 uur; zondag gesloten.

OPENBARE BIBLIOTHEEK
(**openingstijden** voor het publiek)
maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/14.00-17.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur)
(**openingstijden** voor lezers)
woensdag van 14.00-19.00 uur.

POSTSLUITING: maandag t m vrijdag aangetekende stukken 15.45 uur; gewone stukken 16.30 uur.

SERVICE CLUBS
Kiwanis: donderdagavond 19.30 uur - Hotel Bonaire.
Lions: informatie E. Felipa, tel.: 8546/8238.
Round Table: elke tweede maandag - Buurtcentrum Terra Corra.
Rotary: woensdag 12.00 uur-Hotel Bonaire.

BESTUURSKANTOOR EN BEVOLKING: 08.00-12.00/14.00-15.30 uur loketten geopend.

MUZIEKBIBLIOTHEEK: voor bezichtiging hiervan gelieve contact op te nemen met de heer Rudy Bedacht, Noord Nikiboko 194.

POLITIECLUB (Weg naar Willemstoren): geopend op vrijdag van 20.00-24.00 uur; zaterdag van 12.00-24.00 uur.

SPREEKUUR (gezaghebber): elke donderdag van 09.00-11.00 uur op het Bestuurskantoor, Kralendijk; laatste donderdag van de maand van 10.00-12.00 uur te Rincon.

DIERENARTS DR J.A. JANSEN (Doktersklinlek Noord Saliña, tel.: 4255): spreekuren: dinsdag en vrijdag van 14.00-15.00 uur en voorts volgens afspraak.

LVV: **openingstijden slachthuis** maandag t/m woensdag van 07.00-12.00/13.00-16.00 uur en donderdag en vrijdag van 06.00-11.00/11.30-14.30 uur.

(11 maart)
SPORT
VOETBAL
20.00 uur selectie A-Antillen vs selectie B-Antillen - Kralendijkstadion.

(12 maart)
SPORT
VOETBAL
18.00 uur selectie Curaçao vs selectie Bonaire - Kralendijkstadion.

SOFTBALL
(Slow Pitch)
10.30 uur Los Amigos vs Sentro di Bario Nikiboko;
12.30 uur Chivas Regal vs Jeslumina;
14.30 uur Sotebo vs Nort Saliña Sluggers - La Sonrisa Ballpark te Tera Kòrá.

TENTOONSTELLING
SKOL DI ARTE
11.00 uur off. opening expositie schilderijen gemaakt door leerlingen van Wienie Franken en Jan Bouwman - Jeugdhuis Jong Bonaire.

KERKDIENSTEN
Sint Bernarduskerk Kralendijk:
dagelijks 18.45 uur; zondag 08.30 en 19.00 uur.
Coromotokerk Antriol:
dagelijks 19.30 uur; zondag 09.00 en 18.00 uur
Ludovicuskerk Rincon:
dagelijks, ook zondag, 19.30 uur.

KLACHTENBEZORGING doorgeven aan mevr. A. Wong- Loi- Sing, Kaya Cacique 4.

STGB delegatie naar Sto Domingo

KRALENDIJK — Dit weekeinde zal een delegatie van de STGB voor een tiendaagse seminair over het vakbondswezen naar Santo Domingo vertrekken. Niet minder dan tien leden van deze vakbond die de arbeiders van de overheid vertegenwoordigt, zullen aan dit seminair deelnemen.

Volgens Rodger Gijsbertha voorzitter van de STGB is deze grote delegatie mogelijk door medewerking van de Infoscar en vooral van de Infas. Dat laatste staat voor Instituto de Formacion y Syndical en is een onderdeel van de Dominikaanse vakbondscentrale CASC die geaffilieerd is aan de CLAT.

Het seminair zal plaatsvinden van 12 tot en met 23 maart in de hoofdstad van de republiek en wordt door Gijsbertha (en Infoscar) beschouwd als een voortzetting van het seminair dat het afgelopen jaar op Bonaire werd georganiseerd door de Gaba (Aruba) de BTG (Curacao) en de STGB (Bonaire). De tien afgevaardigden van de STGB die nu aan het tweede seminair zullen deelnemen, hebben de eerste cursus op Bonaire eveneens gevolgd. Inmiddels gelooft Gijsbertha dat de overheid alle medewerking zal verlenen om de deelnemers vrij te stellen van hun werk om aan dit seminair te kunnen deelnemen.

KRALENDIJK — Op de foto een gedeelte van de meer dan honderd aanwezige vrouwen die afkomstig van verschillende vakbonden en organisaties, gehoor hebben gegeven aan de uitnodiging van de ABVO sectie Bonaire, om samen met hun damesafdeling aandacht te besteden aan de Internationale dag van de Vrouw.

VERTEGENWOORDIGERS OVERHEID AFWEZIG

Bij viering internationale vrouwendag

Vrouw belangrijke rol in de gemeenschap

KRALENDIJK — Afgelopen woensdag heeft de vrouwenafdeling van de ABVO sectie Bonaire aandacht besteed aan de Internationale dag van de Vrouw. In feite het eerste officiele naar buiten treden van deze groepering in de ABVO. Ruim honderd dames waren aanwezig op deze voor hun belangrijke bijeenkomst. Na een kerkdienst in de parochiekerk van Kralendijk werd er een receptie gehouden in de aula van de Scholengemeenschap Bonaire (SGB).

Opvallend was de afwezigheid van vertegenwoordigers van de overheid. Nalda Balentien verklaarde de afwezigheid van de leden van het BC vanwege hun drukke werkzaamheden. Dit werd overigens door de ruim honderd aanwezige dames nauwelijks op prijs gesteld. Vakbondsleidster en secretaresse van de Fedebon Hendrika Josepha benadrukte in haar toespraak hoe moeilijk het vakbondswerk is en hoe groot de inzet moet zijn van iemand die zich opwerpt voor de werkende klasse.

Daarnaast werd er grote aandacht besteed aan de oplossing van problemen in het werk en met name problemen waarmee de werkende vrouw wordt geconfronteerd. Nerry Gonzales ging wat dieper in op de bestaande arbeidswetten en de discriminatie die ten aanzien van de werkende vrouw is terug te vinden in de L.M.A. Nerry Gonzales gaf een uitleg van de problemen waarvoor de vrouw zich gesteld zag en hoe de vrouw een substanciele bijdrage kon leveren om daarin verandering te brengen. De vrouw zal verlost moeten worden van de haar traditioneel opgelegde rol.

Internationale dag van de vrouw of niet, de avond werd besloten door de voorzitter van de ABVO sectie Bonaire Walter Conquet die een telegram voorlas van de in Europa verblijvende gedeputeerde van Toerisme Marleva Soliano Pourier.

De avond werd ook bijgewoond door een tweetal afgevaardigden vanuit Curaçao. Het waren de dames Stella Victoria en Maritza Wernet. Vooral de laatste toonde zich tevreden met de manier waarop de vrouwenafdeling van de ABVO Bonaire de belangstelling van de meer dan honderd vrouwen wist te wekken. Zij benadrukte ook het belang van de door de ABVO georganiseerde avond, waar er nu eens een goede gelegenheid was belangstelling te tonen voor de vrouw en haar rol in de gemeenschap. Maritza Wernet bleek aanzienlijk onder de indruk van het grote aantal dames dat gehoor had gegeven aan de uitnodiging. Maar ook de manier waarop de verschillende vrouwenorganisaties op Bonaire samenwerkten, zonder dat daarbij eigenbelang op de voorgrond trad. De ondervinding daarvan op Bonaire, aldus Wernet maakt de groepen sterker, want het gebeurt maar al te vaak dat een groep die al vele jaren bestaat langzaam maar zeker achteruit gaat.

In het algemeen werd aangenomen, dat de lezingen van afgelopen woensdagavond goed gekozen waren. Vooral de onderwerpen. Welke problemen zijn er, en Hoe wordt voor deze problemen een oplossing gevonden vielen in de smaak. ABVO sectie Bonaire heeft samen met de vrouwenafdeling laten zien dat zij de ketens kunnen verbreken waarmee de vrouwen altijd aan de traditionele rol in de gemeenschap geketend waren.

MARITZA WERNET (ABVO) ...onder de indruk...

Verhuizing WEB

KRALENDIJK — Naar de Amigoe uit doorgaans betrouwbare bron heeft vernomen, zal het kantoor van het water- en energiebedrijf Bonaire (WEB N.V.) binnen afzienbare tijd uit het huidige gebouw aan de Prinses Mariestraat verhuizen naar het gebouw waarin enige jaren geleden Bopec was gehuisvest aan de kaya Den Tera.

Al geruime tijd is er sprake van een nieuw onderkomen van het inmiddels uit het gebouw gegroeide bedrijf. Vooral na de overname van de dienst Waterdistributie (DWD) werd het noodzakelijk naar een ruimere behuizing om te zien. Dat zou in eerste instantie nieuwbouw worden op het braakliggende terrein voor Cultimara. Dat plan is inmiddels veranderd en het nog steeds leegstaande gebouw van Bopec is uiterst geschikt als kantoor voor het WEB N.V.

Dan heeft het gebouw tenslotte een goede bestemming gekregen. Al eerder was er sprake van geweest dat het gebouw, dat oorspronkelijk in 1973 werd gebouwd als winkelpand voor Bontech n.v. en kantoorboekhandel Samson, een andere bestemming zou krijgen nadat de Bopec uit kostenbesparend oogpunt naar de terminal was verhuisd. Het cultureel Centrum Bonaire (CBB) en toenmalig voorzitter Salomons wilden er de bibliotheek van Bonaire in onderbrengen. Exminister Jopie Abraham en huidig minister Franklin Crestian opperden dat het gebouw geschikt zou zijn voor het Bonaireaanse kantoor van de ministerraad. Inmiddels ziet het er nu dus naar uit, dat het WEB N.V. de eigenaar gaat worden van het door Bopec verkochte gebouw.

Gold Finch wordt damesclub

KRALENDIJK — Veertien jaar geleden werd de groep Gold Finch opgericht als korfbalclub in de wijken Nikiboko en Tera Cora. De oprichters waren Papa Scherptong, Avelino Cecilia, Sjonita Keller, Chaniana Rosario, Carmen Keller, Margaritha Pourier en Elga Carlo.

Bij de oprichting van Gold Finch werd er overigens al gesproken over de oprichting van een damesclub Gold Finch. Die zou als taak hebben om de vereniging groter te maken. Toen twee jaar geleden Gold Finch de statuten voor de vereniging samenstelde, werd direct begonnen met het zoeken van dames voor de damesclub. Dat bestuur is nu inmiddels gevormd en bestaat uit de dames Fanny Martis en Bertika Frans (secretaressen) Lelia Booi en Esmalita Pouyrier (penningmeesteressen) en Thelma de Palm, Genovea Rosario en Iris Thielman als commissarissen.

Het doel van de damesclub was om vriendschappen te sluiten met anderen in de gemeenschap. Er werd een commissie gevormd die bestond uit de afdeling culturele vorming (Thelma de Palm), sport (Genoveva Rosario) sociale doelen (Filoxema Martis), opvoeding (Fanny Emerenciana) en fondsenvorming (Lelia Booi).

De eerste activiteiten van de club zijn het organiseren van een koffiemorgen in de koraal van de St Bernardusparochie (19 maart) en een wandelmars op 12 april. De damesgroep Gold Finch bestaat momenteel al uit vijftig leden.

Raadsvergadering aangevraagd

KRALENDIJK — Met toepassing van artikel 28 van de Eilandenregeling van de Nederlandse Antillen (ERNA) is door de UPB fraktie die als oppositie partij in de eilandsraad is vertegenwoordigd een raadsvergadering aangevraagd. De aanvrage werd ondertekend door fraktievoorzitter Ch. R. L. Ellis, M. U. Pourier, C.M. Marsera en R.TH. Booi.

Waarnemend gezaghebber A.J. Cecilia heeft bepaald dat de vergadering maandag 13 maart belegd zal worden om twee uur 's middags. Buiten de ingekomen stukken staat als punt 2 op de agenda het beleid ten aanzien van het personeel.

Ondanks Tri-partite overleg

Geen vaart in onderhandelingen hospitaal en vakbond

KRALENDIJK — De vergadering vrijdagmorgen tussen de gedeputeerde Carmo Cecilia, het Stichtingsbestuur van Ziekenverpleging en Bejaardenzorg en de vakbond AFBW heeft geen enkele oplossing gebracht in het al vanaf begin januari durende conflict tussen beide partijen. Naar de Amigoe begrepen heeft blijven zowel de Stichting als de vakbond op hun eerder ingenomen standpunt staan.

Die eerder ingenomen standpunten zijn inmiddels wel bekend. De vakbond AFBW wenst de ingeleverde secundaire arbeids- voorwaarden van drie jaar geleden terug. Een belangrijk onderdeel daarvan is de indexering en de vakantie uitkering. De Stichting Ziekenverpleging en Bejaardenzorg zegt niet verder te kunnen gaan dan een uniformtoelage en ziet geen enkele mogelijkheid om financieel aan de eisen van de vakbond tegemoet te komen.

GEHEIME POT

Vakbonds- voorzitter Juan Jacobs attendeerde tijdens de gesprekken weer op de geheime pot van 250.000 gulden die de Stichting nog achter de hand zou hebben. Stichtings- voorzitter drs Theo Tijssen had al eerder in een mondelinge en later in een schriftelijke persverklaring uitgelegd, dat er geen sprake is van een reserve. Dit geld is nodig om de lopende schulden te voldoen.

Er waren duidelijk emotionele momenten tijdens de vergadering, onder meer toen duidelijk gemaakt werd, dat de inleveringen van het ziekenhuis- personeel geen enkele bijdrage heeft geleverd aan de financiele achterstand van de Stichting, maar een inlevering is geweest die ten goede kwam aan de overheid.

ONDERZOEK

Inmiddels is wel duidelijk geworden, dat het BC in de situatie die nu is ontstaan tussen werkgever en vakbond niet in wil (en kan) grijpen. Het Stichtingsbestuur is autonoom en wordt ook niet gesubsidieerd door een BC. De gemaakte kosten worden terugbetaald en daarvoor dient het Stichtingsbestuur een financieel overzicht ter beschikking te stellen. Wel wordt de mogelijkheid nagegaan of het BC een onderzoek kan verrichten naar de gepubliceerde cijfers.

In gesprek met de directeur van het hospitaal Jacob Mattemaker, beaamde deze dat de besprekingen volledig vastzaten. Hoe het verder moest wist Mattemaker ook niet. Op de aanvrage van het Stichtingsbestuur aan het departement van Handel Industrie en Werkgelegenheid is nog geen antwoord gekomen. Overigens heeft dat eventuele positieve antwoord voor de vakbond AFBW geen enkele zin. Tijdens de persconferentie enkele weken geleden zei stichtings- voorzitter Theo Tijssen duidelijk, dat de toestemming om de tarieven te verhogen uitsluitend ten goede kwamen aan de aflossing van de schuld. "De tariefsverhoging zal geen enkele invloed hebben op de invulling van de eisen die de vakbond heeft gesteld", aldus de mening van Tijssen. De directeur van het hospitaal Jacob Mattemaker verwacht maandag antwoord van HIW over de aangekondigde tariefsverhoging.

Bopec nog niet verkocht

Vakbond BPWU nog geen zekerheid

KRALENDIJK — Dinsdag 14 maart zal de BPWU die de werknemers van Bopec vertegenwoordigt een vergadering bijeenroepen voor de werknemers. Dan zal het bestuur uitgebreid informatie verstrekken aan de Bopec en Bomas employees hoe de situatie momenteel bij de Bopec is.

Tijdens een persconferentie vrijdagavond sprak BPWU voorzitter Thomas zijn bezorgdheid uit over de huidige situatie. Met name attendeerde hij op de waas van geheimzinnigheid die er hangt bij de Centrale regering, het BC en de Bopec zelf. De hamvraag die het BPWU bestuur zich momenteel stelt is wat er eigenlijk fout zit bij de onderhandelingen. Hoewel er in principe accoorden zijn bereikt tussen Maraven S.A. en de beide aandeelhouders van Bopec Pakhoed N.V. en Northville Industries, benadrukt de BPWU voorzitter dat er tot op heden geen koop is gerealiseerd. In een wat urgente reis naar Venezuela deze week trachtte het bestuur bij Raoul Henriquez, de voorzitter van de vakbond voor werknemers van Maraven S.A. wat meer informatie te krijgen, maar ook daar kreeg hij met zijn overige bestuursleden nul op het request.

Overigens blijkt duidelijk uit de woorden van voorzitter Patricio Thomas, dat de vakbond in principe geenszins tegen de overname van Bopec door Maraven is. Het probleem voor de vakbond is, dat aan hen te weinig informatie wordt verstrekt. In ieder geval zal de vakbond — indien de eilandelijke overheid niet de verantwoordelijkheid zal dragen en de nodige informatie zal verstrekken — zelf de zaken voor de werknemers regelen. Hoewel Thomas het wat prematuur achtte om nu reeds op vragen in te gaan over hetgeen de vakbond voor acties kan ondernemen kan een staking zeker niet helemaal uitgesloten worden.

Naar de Amigoe heeft vernomen, zullen op 15 maart beslissingen vallen; duidelijk is derhalve dat de urgente vergadering van de Bopec en Bomas werknemers op 14 maart van uitermate groot belang is.

LAROUSSE
RESTAURANT

GOURMET CUISINE
Penstraat 5 - Tel. 55418

Een sfeervol trefpunt voor culinair genot

Uw gastheer Pim Timmermans

Dinner bon verkrijgbaar.

ARTS
zonder kinderen zoekt
WOONHUIS of RUIM APPARTEMENT
TE HUUR
Tel.: Home 85601; 89350
Work 612554

---

elke Zaterdag en zondag v.a. half twaalf
Heerlijk
SURINAAMS ETEN
verkrijgbaar, zoals
Pom, Pastei, Bami, Nasi, Roti, Chinese Kip, Kerry Kip, Ansoi met rijst.
Adres: Caracasbaaiweg 26.
Tel.: 72560

De lekkerste
ROTI'S
Pom, pastei, bami, nasi, Chinese kip, moksie-moksie, moks-alesie, bruine bonen en saté's kunt U krijgen.
Elke zondag vanaf 12.00 uur.
Koraal Partier
Kavel 87
Tel.: 67483

TEX - MEX
Taco's - Enchiladas
Fajitas - Burritos
Combinations .....
Caracasbaaiweg nr. 27
Tel. 79386
From 1.30 every Sunday

Volledig gemeubileerd huis te huur

Drs. Duits

Wo. 15 maart, u.7

Te huur

ATTENTIE

KONINKLIJKE MARINE

AANGEBODEN:
Afgekeurde en overtollige goederen waaronder: Koelapparatuur, wasmachines, compressor, stoelen, bedden, matrassen, bureau's, kasten, timmermanswerkbanken, sportmatten, sunfishes.
TEVENS: motorvoertuigen o.a. Toyota Jeeps, Toyota Carina, Vorkheftrucks.

CONDITIE:
As is where is.

KIJKDAGEN:
Op 17 en 18 maart 1989 van 09.00-12.00 uur (voor niet voertuigen) in de kazerne Suffisant op 20 en 21 maart 1989 van 09.00-12.00 uur (voor de voertuigen en sunfishes) op de marinebasis Parera.

BIEDINGEN:
In gesloten enveloppe met in de linker bovenhoek de vermelding: BOD MARINEGOEDEREN, en als volgt geadresseerd: HOOFD LOGISTIEKE ONDERSTEUNINGSGROEP IN HET CARAIBISCH GEBIED, MARINEBASIS PARERA, ALHIER.
Deze enveloppen dienen uiterlijk dinsdag 28 maart 1989 ten 10.00 uur v.m. bij voornoemde functionaris aanwezig te zijn.

BIJZONDERHEDEN:
1. Kavellijsten, voorwaarden en inschrijfbiljetten zijn tijdens de kijkdagen ter plaatse verkrijgbaar.
2. Aan de Koninklijke Marine in rekening gebrachte invoerkosten zullen niet op de koper worden verhaald.
3. Binnen 7 dagen na sluitingsdatum zal degene aan wie de koop is gegund, worden ingelicht.

De Koninklijke Marine behoudt zich het recht van gunning voor.

YERBA S EKU KOMPANIA

SKOL DI PAPIAMENTU
kurso: KONOSEMENTU GENERAL DI PAPIAMENTU

Papiamentu voor beginners gaat maandag (13) 6.30 uur en woensdag (15) 6 uur van start. Plaats: Kaya Piedra Presioso 46 - tel. 69915.
15 Lessen + cassette van elke les (die eigendom blijft van de kursist en ander lesmateriaal.
Les: 1½ uur (dit is gelijk aan 2 lesuren). Lesgeld: ƒ 20,— per les 1½ uur); lessen vooruit betaald.
Groep van 10 personen (niet meer).
Degenen die zich hebben opgegeven, moeten weer bellen voor bevestiging.
Er is nog plaats voor 5 personen.
Als er belangstelling is, kan een les op dinsdag 9 uur 's morgens georganiseerd worden.

SMEETS & THESSELING

Gevraagd
voor spoedige indiensttreding
BOEKHOUDKUNDIGE KRACHT
Vereisten:
— leeftijd 20 - 25 jaar
— opleiding: MBA niveau
— zelfstandig kunnen werken.

Zij die ervaring hebben in een soortgelijke functie en tevens op het gebied van geautomatiseerde administratie, genieten de voorkeur.
Gelieve Uw schriftelijke sollicitaties te richten aan de Office Manager.

Nieuwe planten bij Flori

BOERCA

Een op Curaçao gevestigde onderneming die zich hoofdzakelijk bezig houdt met het ontwerpen en uitvoeren van zowel lokale als internationale industriële projecten.

Voor directe indiensttreding zoeken wij een
ELEKTRO TECHNISCH INGENIEUR

Deze persoon dient bij voorkeur ervaring te hebben opgedaan in een industriële onderneming.

Curaçao N.A.

CARIBBEAN RICE INDUSTRY Ltd.

is met haar vestigingen in Engeland, Nederland, U.S.A. en Thailand, een toonaangevende ricebroker.

Voor onze Curaçaose vestiging in het ITC, zoeken wij op korte termijn een

VROUW/MAN
op HAVO-niveau

Vereisten zijn:
* **Beheersen van de engelse, spaanse en nederlandse taal.**
* **Kennis van duits en frans is een pré.**

Honorering zal in overeenstemming met de functie worden bepaald. Kandidaten worden verzocht om, binnen 14 dagen, een schriftelijke sollicitatie voorzien van een curriculum vitae te richten aan:
CARIBBEAN RICE INDUSTRY
P.O. Box 3293
Curaçao, N.A.
Informatie: Tel.: 616869/616868, Mw. E. Wunderink

CURAÇAO CARIBBEAN HOTEL CASINO
Requires the services of:
A HEAD BARTENDER
MUST HAVE:
— Proven experience
— Good knowledge in controls
— Good personnel relations
— Good sense of planification of work schedule
— Willingness to work
— Good leadership
CONDITIONS: We offer
— Good working ambiance
— Attractive salary
— Annual vacations
— Annual bonus
— Meals on duty
— Medical plan
For an interview, candidates may call the Personnel Department and present any written reference available.

Every Sunday | Every Sunday

open from 11 a.m. - 8 p.m. for krioyo - dishes
Dutch pancakes
Live - music from 4 - 6 "THE FRIENDS"

Restaurant "Funchipot" Landhuis Jan Kock
On special request:
- Sopi Mondongo
- Kabes ku Higra
- Seafood combination

The Restaurant is open every Sunday from 11 a.m. - 8 p.m.
The Bar is open every day from 11 a.m. - 8 p.m.
Come enjoy your Sunday in the FUNCHI POT

"WAAR ALS JIJ?"

Als je als afgestudeerde bachelor, master of CPA ervaring hebt in de accountancy, heb je met KPMG een zaak hand.
Want, als je de university op zak hebt en daarbij slagvaardig bent, biedt KPMG je de mogelijkheid een eigen carrière op te bouwen.
Interesse? Leg dan binnenkort eens je kaarten op tafel bij Marco La Cruz, tel: 370600. Maar wees gewaarschuwd: bluffers worden door hem persoonlijk afgeroomd.

KPMG Klynveld Peat Goerdeler
Accountants

TE KOOP GEVRAAGD
BOUWGROND
omgeving Janthiel - west, Toni Kunchi, Pimpiriweg/Alablancaweg

Aanbiedingen: tel. 648206

LANDSLOTERIJ
maakt hierbij bekend dat de volgende trekking zal plaatsvinden op **DONDERDAG 16 MAART 1989.**

WIN DE PRIJZENPOT MET ONS LOT!

Notice to the Shareholders of Windbrook Corporation N.V.

The extra-ordinary meeting of Windbrook Corporation N.V. which should have been held on February 23, 1989 has been adjourned to
March 23, 1989.

The agenda remained the same.

Curaçao, March 10, 1989.

BIN SERA KONOSI KU NOS BIBLIOTEKA

BIBLIOTEKA PUBLIKO KORSOU I AKADEMIA PEDAGOGIKO
ta plaser di invitabu na:
"SINTAKSIS DI PAPIAMENTU"

Orador: dr. Enrique Muller;
Dia: djárason dia 15 di mart 1989;
Ora: 20.00 - 22.00;
Lugá: Biblioteka Públiko Korsou

OPENBARE VERGADERING VAN DE STATEN VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN

Nieuw huis te huur